

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sanctae Mechtildis virginis ordinis Sancti Benedicti Liber specialis gratiae

**Mechthild <von Hackeborn>
Mechthild <von Magdeburg>**

Pictavii, 1877

Liber primus.

[urn:nbn:de:bsz:31-60070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-60070)

LIBER PRIMUS

CAPUT PRÆVIUM.

DE NATIVITATE HUIUS VIRGINIS, ITEM DE VOCATIONE ET PRÆCLARIS DOTIBUS.

FUIT Virgo quædam ¹ ab infantia a Deo in benedictionibus dulcedinis præventa, ita ut primo nata ² cum videretur jam spiritum exhalare, eam presbytero sancto et justo viro jam missam celebraturo, cum festinatione offerrent baptizandam. Qui cum eam baptizasset, prophetico ore, ut pie credimus dixit: « Quid timetis? puer hic nequaquam morietur, sed sanctus et religiosus homo erit, et Deus in eo multa mirabilia operabitur, diesque vitæ suæ in senectute bona consummabit ». Quod autem baptismus ejus ita acceleratus est inde fuit, ut ipse Christus eidem postmodum revelavit, ut absque mora ejus anima Deo templum dedicaretur, eamque ex utero matris totaliter inhabitando sua gratia possideret.

Cum vero esset annorum septem, mater ejus die quadam cum infantula claustrum adiit, quod erat prope castrum cui parentes ejus ³ præerant; in quo contra matris voluntatem cum magno gaudio mansit, per seipsam

Ad
baptismum
Mechtildis
primo nata
rapitur.
Pia de hoc
prophetia.

1. Mechtildis nomine. *Cod. Guelferb.*
2. Ex variis argumentis concludimus B. Mechtildem natam esse anno Domini MCCXLI.
3. Nobiles de Hackeborn.

Septennis
inter
Helfenses
Sorores
assumitur.

rogans Sorores sigillatim ut eam in suum consortium assumerent ; nec postea minis aut blanditiis parentum inde poterat amoveri. Statimque miro modo cœpit in Dei amore et devotione fervere , spiritusque ejus melliflua suavitate crebro in Deo exultare. Proficiens ergo de die in diem, omnium virtutum summam apprehendit. Eratque miræ dulcedinis, homo magnæ humilitatis, multæ patientiæ, veræ patpertatis amatrix, eximii fervoris et devotionis ; et maxime in charitate proficiens quantum ad Deum et homines ; omnibus se amabilem et habilem exhibebat ; zelo etiam pietatis super tribulatos et tentatos mirabiliter movebatur, et eis sicut vera mater in omnibus solamen et auxilium ministrabat, ita ut quicumque ad eam accessisset, consolatus rediret aut instructus. Ab omnibus nimium amabatur, eique sociari quælibet affectabat, ut etiam ex hoc multa impedimenta videretur habere.

Ante
annum ejus
quingagesimum
ipsi
revelata
non hic
consignan-
tur.

In his autem cœpit ei Deus admodum familiaris effici, etiam cum valde juvenis esset, et multa secretorum suorum ei mysteria revelare. Sed hæc quæ in tali ætate Deus eidem ostendit, usque ad annum ejus quingagesimum exemplo evangelico subticemus, quod etiam Domini facta usque ad annum tricesimum non manifestat.

Dominus
per varios
morbos
continuat
illi
flagella sua.

Denique in omnibus tam copiose eam Deus sua perfuderat gratia non solum spirituali et gratuita, sed etiam naturali, et gratis data, scilicet in scientia et in intellectu, in litteratura, in vocis sonoritate ¹, ut in omnibus clastro perutilis haberetur , ac si Deus in ea donorum suorum nihil foret oblitus. Insuper benignus Dominus etiam flagella sua in ea sic continuabat, ut dolore capitis aut vitio lapidis, et etiam nimio calore jecoris, pene frequenter laboraret. Quæ omnia libentissime et lætissime suscipiens, hoc solum infer-

1. B. Mechtildis fungebatur in monasterio officio Cantricis, et in libro Gertrudiano per istam qualitatem distinguitur.

nalem pœnam reputabat, quod gratiæ Dei melliflua dulcedine pro cordis sui desiderio frui non poterat, nec unione illa felici, qua anima unus cum Deo efficitur spiritus, dilecto suo pro viribus sedulo poterat inhærere. [Reliqua virtutum hujus Virginis insignia habes in fine totius libri hujus descripta ¹.]

CAPUT PRIMUM.

DE ANNUNTIATIONE B. MARIE VIRGINIS ET DE CORDE DOMINI
ET LAUDE EJUS.

ANNUNTIATIONIS Dominicæ die, Christi Virgo posita in oratione, cum peccata sua in amaritudine animæ recogitaret, vidit se vestitam cinericio indumento. Incidit etiam menti ejus verbum illud : *Et erit justitia cingulum lumborum ejus* (ISAÏ. XI. 5). Cœpitque cogitare quid esset factura cum Dominus majestatis, justitia accinctus, veniret in potestate suæ divinæ potentiæ, eo quod tam negligens fuisset ; quia quanto sanctior homo est coram Deo, tanto se reputat inferiores omnibus et viliores, et quo mundior est conscientia a peccato, eo plus timet et præcavet ne Dei incurrat offensam. Cumque in tali persisteret contritione, vidit Dominum Jesum in solio sublimi sedentem ; in cujus aspectu mellifluo cinis ad nihilum est redactus, stabatque in ejus præsentia rutilans velut aurum. Tunc cognovit quod omnia bona quæ neglexerat, sanctissima Christi conversatione et operibus ejus perfectissimis essent impleta, omnisque ejus imperfectio Filii Dei perfectione altissima perfecta. Cum enim Deus oculo misericordiæ animam respicit, et se ad miserandum illi

Cognoscit
sua
imperfecta
Filii
Dei perfec-
tione
completa.

1. Cod. Vindob. Require infra, p. v. c. 32.

inclinat, cuncta ejus crimina perpetuæ oblivioni traduntur. Itaque cum a Deo tam eximium percepisset donum, scilicet omnium peccatorum remissionem et omnium meritorum supplementationem, exinde securitate accepta et audacia, reclinavit se in sinum dilectoris sui Jesu, multiplices prætendens gestus præ amoris magnitudine, ineffabilis dulcedinis verba cum Domino loquebatur.

Qualiter
Dominus
seipsum
laudat.

Viditque de Corde Dei procedere fistulam auream per quam Dominum collaudabat. Tunc orabat Dominum ut suimetipsius laus effici dignaretur. Et statim audivit vocem illam dulcisonam summi Cantoris Christi sic intonantem: *Laudem dicite Deo nostro, omnes Sancti ejus* (APOC. XIX, 5) ¹. Et cum illa miraretur quomodo ipse Deus hoc posset decantare, inspiratum est ei divinitus in hoc verbo *laudem*, qualiter Deus laudat se in seipso laude perfecta sine fine. In hoc autem verbo *dicite*, agnovit quod Deus de sua divina virtute tribuit potestatem animæ omnes creaturas, quæ in cælo et in terra sunt, ad laudem invitare sui Creatoris. In hoc quoque verbo *Deo nostro*, intellexit quod Filius, in quantum est homo, Deum Patrem reveretur, sicut ipse dixit: *Deum meum et Deum vestrum* (JOANN. XX, 17). In hoc verbo *omnes Sancti ejus*, cognovit quod omnes sanctificati in cælo et in terra, ab ipso summo sanctificatore Christo sanctificantur.

Vidit etiam beatam Virginem a dextrolatere Filii sui zonam auream trahentem plenam cymbalis aureis, per omnes ordines Angelorum et choros Sanctorum. Qui singuli tangentes cymbala sonum reddebant mirificum, laudantes Deum pro anima illa in omnibus donis et gratiis, quas large perfecerat in ipsa; et anima cum ipsis totis viribus pro seipsa Deum collaudabat. Dominus autem advocans animam, manus suas ponebat ad manus animæ, donans illi omnem laborem et exercitatio-

1. Antiphona in festo Omnium Sanctorum.

nem operum, quæ in sua sanctissima humanitate perfecit. Deinde oculos suos benignissimos animæ oculis applicuit, dans illi exercitationem sanctissimorum oculorum suorum et lacrymarum effusionem copiosam: Dehinc aures suas animæ auribus adaptans, dedit illi omnem aurium suarum exercitationem. Post hæc os suum roseum ori animæ imprimens, tradidit illi exercitationem laudis, gratiarum actionis, orationis et prædicationis, in suæ negligentiae supplementum. Postremo Cor suum mellifluum cordi animæ adunavit, tribuens illi omnem exercitationem meditationis, devotionis et amoris, omnibusque bonis abunde ditavit. Sicque anima tota Christo incorporata et amore divino liquefacta, tamquam cera a facie ignis, totaque absorpta in Deo, sicut cera sigillo impressa, similitudinem illius præterdit. Sic beata illa anima tota cum dilecto unum est effecta.

Unio
operum et
meritorum
Domini
cum
operibus
animæ.

DE EVANGELIO *Missus est* ET DE B. VIRGINE.

CUM autem Evangelium *Missus est*¹ (Luc. 1. 26) legeretur, vidit Archangelum Gabrielem beatæ Virginis pædagogum venientem, habentem regium vexillum aureis litteris inscriptum; quem sequebatur innumerabilis Angelorum multitudo, qui omnes ordinarunt se circa domum in qua gloriosa Virgo erat, tamquam murus, a terra usque ad cælum, ita videlicet, ut infra Angelos Archangeli, infra quos Virtutes, deinde cæteri Angelorum ordines, ita ut quilibet ordo domum illam circumdaret quasi murus: post hæc Dominus procedens tamquam sponsus de thalamo, præ filiis hominum speciosus, cum ignito choro Seraphim qui Deo sunt proximi. Hi Dominum Jesum et beatam Virginem giraverunt a terra usque

1. In festo Annuntiationis B. V. M.

ad cœlum in modum muri et tecti. Dominus autem stabat secus vexillum Archangeli, ut floriger sponsus et delicatissimus juvenis, expectans quousque Angelus Gabriel præclaram Virginem salutasset reverenter. Postquam vero beata Virgo se in abyssum humilitatis immersit dicens : *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum* statim Spiritus Sanctus in columbæ specie, expansis alis suæ dulcedinis divinæ, intrabat animam Virginis, feliciter ei obumbrans, et Filio Dei eam fœcundans, mirabiliter ¹ matrem nobili onere fecit gravidam et Virginem permanere intactam. Sicque Virgo mater Dei et hominis est effecta Spiritu sancto teste ².

Cum autem instaret tempus nobilissimi convivii quo ipsa dilectum animæ suæ percepisset in sacramenti Corporis et Sanguinis communionem, audivit eum sibi dicentem : « Tu in me et ego in te, et in æternum non derelinquam te. » Illa autem nihil aliud quam Dei laudem totis præcordiis affectabat. Cui Dominus Cor suum divinum dedit in similitudinem scyphi aurei miro modo decorati ³, dicens ei : « Per Cor meum divinum semper me laudâbis : vade et propina omnibus Sanctis de Corde meo poculum vivum, ut inde feliciter inebrientur. » Tunc accessit ad Angelos propinans eis poculum illud salutare. Ipsi vero ex hoc non biberunt, sed tamen inde sunt refecti. Deinde ad Patriarchas et Prophetas, quibus propinavit dicens : « Accipite quem desiderastis et tanto tempore adoptastis ; et facite me ad ipsum totis viribus ferventer anhelare, et post eum jugiter die noctuque suspirare. » Post hæc ad Apostolos dicens : « Accipite quem toto corde tam ardentem amastis, et facite me ipsum super omnia intimis cordium

Dominus
Cor suum
trahit
animæ, ut
de
illo Sanctos
reficiat.

1. *Cod. Vind.* nobilem.

2. Ita *Codd. Vind. Guelferb. et San-Gall.* Quibus consonat versio vetus germanica (*Lips. 1503*) *ausgezeugniss des heiligens Geistes.* Alias, *cooperante.*

3. Cf. *Legatus*, lib. III. c. 46.

medullis ferventer amare. » Dehinc ad Martyres dicens : « Ecce pro cuius amore sanguinem vestrum fudistis et corpora morti tradidistis; et impetrate mihi omnes vires meas in ejus expendere servitio. » Ad Confessores vero accedens ait : « Accipite pro quo omnia reliquistis et delicias mundi spre-
vistis, et facite me pro ejus amore omnia terrena contemnere, et vere Religionis apicem conscendere. » Ad Virgines autem properans ait : « Accipite cui virginitatem vovistis, et facite me in castitate mentis et corporis perseverare et in omnibus perfecte triumphare.

Viditque ibi virginem quæ nuper decesserat, quam bene agnoscens quia in terris familiaris sibi fuerat, cum qua conferebat si ita esset ut sibi dixerat dum adhuc viveret; cui illa respondit : « In veritate omnia ita sunt, modo centuplum inveni. » Post hæc rediit ad Dominum, cum ambitum cœlestis palatii circuisset. Qui scyphum illum accipiens in cor animæ posuit, et sic Deo feliciter est unita.

Virgo quæ nuper decesserat, illam de cœli gaudiis certiorrem facit.

CAPUT II.

QUALITER BEATA VIRGO SALUTETUR.

IN Adventu Domini cum gloriosam Virginem Mariam cuperet salutare, sic a Domino est edocta : « Saluta, inquam, virgineum cor matris meæ, in affluentia omnium bonorum in quibus hominibus perutile fuit: scilicet quod fuit purissimum; unde prima votum virginitatis emisit. Secundo humilimum; quia præcipue meruit de Spiritu Sancto concipere. Tertio devotissimum et desiderantissimum; quia suo desiderio me sibi intraxit. Quarto ferventissimum, in amore ad Deum et ad proximum. Quinto fuit conservantissimum, dili-

genter omnia conservans quæ in infantia, pueritia et juventute peregi. Sexto patientissimum, in mea passione, quæ maxime cor ejus per jugem memoriam pertransivit. Septimo fidelissimum, quia me unicum suum pro mundi redemptione voluit immolari. Octavo, in orationibus maxime sollicitum, pro Ecclesia novella jugiter intercedens. Nono, in contemplatione sedulum, suis meritis hominibus gratiam impetrando.

CAPUT III.

DE QUADRUPlici VOCE DEI.

DOMINICA *Populus Sion*¹, dum cantaretur *auditam faciet Dominus gloriam vocis suæ*, desideravit scire quæ esset vox gloriæ Domini, et ait Dominus : « Hæc est vox gloriæ meæ, cum anima ex amore magis quam timore pœnitens dolet de peccatis suis, et a me audire meretur : *Remittuntur tibi peccata tua. Vade in pace* (Luc. vii. 48. 50). Statim enim ut homo de his quæ perpetravit dolet et pœnitet veraciter, omnia peccata sibi plene dimitto, et eum in gratiam meam, ac si nunquam peccaverit, suscipio. Secundo, vox gloriæ meæ est, cum anima per intimam orationem aut contemplationem mihi unita audit a me : *Veni, amica mea, ostende mihi faciem tuam* (CANTIC. II). Tertio, cum anima de corpore egressura a me dulciter ad requiem sic invitatur : *Veni, electa mea, et ponam in te thronum meum*². Quarto, in die judicii hæc gloria vocis meæ erit, cum omnes ab æterno electos et ad regnum decoris et gloriæ vocatos gloriosissime

1. Dominica II Adventus.

2. Antiphona de Officio Virginum.

convocabo dicens: *Venite, benedicti Patris mei, percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi.* » (MATT. XXV. 34.)

CAPUT IV.

CUR FACIES DOMINI SOLI COMPARETUR.

IN Missa *Veni et ostende*¹, cum pro omnibus oraret qui Dei faciem toto corde desiderarent, vidit Dominum in medio chori stantem, cujus facies, velut mille soles radians, singulas personas solari radio illustrabat. Illa vero perquirente cur facies ejus solarem speciem præferret, ille respondit: « Quia sol tres habet proprietates in quibus mihi similari videtur: scilicet, quod calefacit, fructificat, et illuminat. Sol enim calefacit: sic mihi appropinquantes amore incalescunt, et sicut cera a facie ignis, ad meam præsentiam eorum corda liquescunt. Sol etiam omnia fructificare facit: sic mea præsentia animam virtuosam efficit et in bonis operibus fructuosam. Est etiam illuminans: sic omnem ad me venientem lumine divinæ cognitionis illustro. »

Facies
Domini
calefacit,
fructificat et
illuminat.

Post hæc recolens versum istum: *Exultavit ut gigas ad currendam viam*² (PSAL. XVIII. 6), dixit ad Dominum: « Mi Domine Deus, quid in his verbis Prophetæ inspirasti? » Cui Dominus statim apparuit stans in cælo velut juvenis procerus, agilis et valde decorus, præcinctus cingulo ex rubeo, viridi et albo serico facto, et ait: « Qui longam et difficilem viam cursurus est, oportet ut forti cingulo altius se cingat, ne ves-

1. Sabbato Quatuor Temporum Adventus.

2. Antiphona ad Communionem in eadem Missa.

Dominus
ut cursor se
humanitatis
cingulo
cinxit.

tes iter ejus impediunt. Sericum rubeum, cum bonum est, fortius est alio: sic passio mea omni martyrio validior fuit. Ipsa enim omnium martyrium usque in finem sæculi roboravit, et virtutem constantiæ et perseverantiæ tribuit. Viride et album sericum etiam alio fortius est: sic innocentia humanitatis meæ et virtuosa conversatio mea omnium innocentiam et vitæ meritum est supergressa. Hoc cingulo humanitatis et passibilitatis me fortius et altius accinxi, decurtans longitudinem æternitatis in brevi et temporali vita humanitatis, exultans ut gigas in fortitudine sua, cum illam difficilem et gravissimam viam cursurus eram, redemptionem humani generis peracturus. Quisquis etiam pretiosum et magnum thesaurum portat, arctius se accingit ne ipsum perdat. Ita ego nobilem thesaurum, hoc est, animam hominis portans, diligentius me cinxi, quia omnium salvandorum animas ineffabili amore et desiderio in Corde meo incessanter portavi. »

Cum autem Conventus accederet ad communionem, vidit Dominum quasi regem permagnificum loco sacerdotis stantem; ad quem singulæ accedentes lampades ardentes coram se tenebant, quæ lumine suo facies earum illustrabant. Intellexitque per Spiritum Sanctum, lampades illas significare corda accedentium; liquorem in eis, pietatem divini Cordis quæ communicantes influit; flammam, charitatis ardorem; quia sacramentum illud sacrosanctum se digne sumentibus pietatem ad omnia valentem infundit et in Dei amore accendit.

CAPUT V.

IN VIGILIA NATIVITATIS DOMINI.

IN Vigilia dulcissimæ Nativitatis Jesu Christi Filii Dei, Conventu eunte ad Capitulum, vidit multitudinem Angelorum

cum luminaribus binos et binos singulis personis ministrantes. Dominus autem loco Abbatissæ in throno eburneo residebat ¹, de quo fluvius limpidus cum impetu effluens ad primum *Miserere mei Deus* singularum facies abluebat ; ad secundum *Miserere*, singulæ ad Dominum accedentes, offerebant ei preces suas quas illa hora pro Ecclesia effundebant. Ad tertium, Dominus aureum calicem habens animabus propinabat, quarum mentionem in oratione Sorores tunc faciebant ; et ait Dominus : « Hoc Capitulum hic singulis annis teneo. »

Dominus
Capitulo
loco
Abbatissæ
præest.

DE CHRISTI NATIVITATE MELLIFLUA.

IN sacratissima nocte mellifluæ Nativitatis Christi, visum est sibi quasi esset in monte petroso in quo beata Virgo vicina partui sedebat. Et cum tempus instaret pariendi, beatissima Virgo ineffabili lætitia et júbilo replebatur ; circumfulsitque eam lux divina, ita ut cum stupore cito surgeret et infinita humilitate procedens, se in gratiarum actione usque in terram reclinaret. Eratque sic attonita ut nesciret quid sibi esset, donec puerum haberet in gremio præ filiis hominum speciosum. Tunc ineffabili gaudio et ferventissimo amore infantem assumens tria sibi oscula dulcissime infixit, ex quibus beatissimæ Trinitati in tantum unita est quantum unquam homini possibile fuit uniri Deo sine personali unione. Per hunc montem spiritualis habitus præfigurabatur, qui durus et asper in hoc sæculo videtur, quem Christus cum matre sua primi ostenderunt, hominibusque exemplum veræ Religionis tradiderunt.

Christo
nato mater
tria infixit
oscula.

Anima vero, ut sibi videbatur, juxta beatam Virginem re-

1. Cf. *Legatus*, lib. iv. c. 2.

Filius
est quasi
medulla
Patris, cui
offertur
medulla
animæ.

sidebat, magno cupiens desiderio etiam amabilem infantulum osculari. Virginea autem mater postquam Filium suum dulcissime amplexata fuerat et allocuta, tradidit ipsum animæ amplexandum. At illa cum ineffabili amore puerum suscipiens cordi suo ipsum impressit, his verbis quæ nunquam ante cogitaverat puerum salutans: « Salve, paterni cordis medulla dulcissima, languentis animæ meæ sagina et refectio beatissima. Tibi offero cordis et animæ meæ medullam in æternam laudem et gloriam ». Intellexitque divinitus inspirata qualiter Filius est medulla paterni cordis; et sicut medulla confortativa, sanativa et dulcissima est, ita Deus Pater Filium suum, qui virtus ejus est et dulcedo suavissima, nobis donavit in propugnatorem et sanatorem, et dulcissimum consolatorem. Medulla vero animæ est gaudium illud dulcissimum quod anima a solo Deo per amoris infusionem sentire meretur, quo omnia terrena illi vere desipiunt, cui omne mundi gaudium, etiamsi in unum transfusum esset hominem, non potest comparari. A facie quoque pueri quatuor splendebant radii, qui quatuor mundi partes implebant; per quos figurabatur sanctissima Christi conversatio, et ejus doctrina quæ mundum illustravit universum.

ITEM DE NATIVITATE DOMINI ET DE AMORE.

ITEM cum Missa *Dominus dixit ad me*¹, in memoriam et reverentiam illius occultæ et ineffabilis Christi ex Patre Deo æternæ Nativitatis cantaretur, visum est sibi quasi videret Deum Patrem, ut regem præpotentem, in tentorio valde mirabili, in throno eburneo sedentem et animædicentem: « Veni, et accipe coæternum et unigenitum cordis mei Filium et

1. In nocte Nativitatis Domini.

communica eum omnibus qui devota gratitudine modo ejus altissimam et æternam ex me generationem venerantur. » Viditque de corde Dei splendorem procedere qui cordi animæ in similitudine infantuli perlucidi adhæsit, quem illa his verbis salutavit: « Salve, splendor æternæ gloriæ », etc. Post hæc puerum singulis personis circumferens unicuique eum dabat; mansitque cum singulis, et tamen nihilominus eum supra cor suum ipsa portabat. Puer autem supra pectus singularum se reclinans, corda earum tribus vicibus sugendo osculabatur. Primo, esuxit omne desiderium earum; secundo, bonam voluntatem; tertio, omnem laborem quem in cantu, inclinationibus et vigiliis cæterisque spiritualibus exercitiis perfece- rant, sibimet sugendo intraxit. Agnovitque Deo valde acceptum fore quod homines, licet divinam et ineffabilem Filii Dei a Patre generationem cognitione attingere non valeant, pia tamen credulitate congaudentes, laudibus quibus possunt eam extollunt.

Ad Evangelium, *Exiit edictum*, videbatur sibi quod Deus Pater diceret ei: « Vade ad virgineam matrem Filii mei, rogans ut det tibi Filium suum cum omni gaudio quod habuit cum ipso cum eum genuit, et cum omni bono quod eum sibi et toti mundo in salutem donavi. » At illa veniens, invenit puerum in præsepio reclinatum, et pannis involutum, dixitque infans: « Cum primo nascerer in mundum, mox pannis et fascia ligatus fui, ita ut me movere non possem; in signum quod me totum cum omnibus bonis quæ de cælo mecum attuli, dedi in hominis potestatem et ejus summam utilitatem. Qui enim ligatus est nullam habet potestatem, nec se defendere in aliquo valet, eique auferri potest omne quod habet. Similiter de mundo egrediens, cruci sic affixus fui, ut me omnino movere non possem; in signum quod omnia bona quæ in humanitate peregi, homini dereliqui. Omnem namque conversationem meam, necnon omnia

Mechtildis
Jesum
infantulum
accipit
et præbet
osculandum
cæteris.

Jesus fascia
ligatus
in hominis
potestatem
se dedit.

bona mea tam divina quam humana, et passionem meam totaliter homini contuli. Unde jam fidenter auferre mea potest, et hoc mihi desiderabile est, ut bonorum meorum utiliter perfruatur. »

Qui digne
voluerit
Domino
ministrare
amorem in
sociam
accipiat.

Videbatur etiam sibi quod amor in specie virginis cum beata Maria resideret, cui et ait : « Eia amor dulcissime, doce me congruum obsequium huic pernobili puero exhibere. » Cui amor : « Ego, inquit, prima virgineis manibus eum tractavi, pannis involvi ; ego cum virgineis uberibus cum matre ipsum lactavi, gremio fovi, et omnia humanitatis obsequia cum matre exhibui, et adhuc servio incessanter. Quisquis ergo illi digne voluerit ministrare, me in sociam accipiat, hoc est, omnia in unione amoris quo Deus humanam in se naturam accepit, faciat, et sic quidquid agit, Deo gratissimum erit. »

DE QUATUOR PULSIBUS CORDIS CHRISTI.

ET dum Missa *Lux fulgebit*¹ cantaretur, ineffabili cognitione illuminabatur ; intellexitque qualiter Filius Dei esset illa lux, et quomodo totum mundum omnemque hominem in sua lucifera nativitate illustrasset. Agnovit etiam qualiter in tantillo infantulo totius plenitudo divinitatis habitaret, et quomodo omnipotens virtus Dei corpusculum illud, ne totum dissiparetur, contineret ; item qualiter inscrutabilis Dei sapientia in eo latitabat, quia tantæ erat sapientiæ in præsepi jacens, quantæ jam est in cælo regnans ; et qualiter dulcedo et amor Spiritus Sancti illi infantulo tota erat infusa, ita ut quod anima inde sentiret, inenarrabile et supra humani sensus capacitatem foret.

Tunc anima accipiens puerum, et amplexibus stringens, cordi suo impressit ita, ut audiret et sentiret pulsum Cordis

1. In Aurora Nativitatis Christi.

ejus. Habebatque insimul uno impetu tres validos pulsus ¹, et post hoc unum lenem pulsum. Super quo dum anima miraretur, ait ad eam infans: « Pulsus Cordis mei non erant ut cæterorum hominum, sed semper tales habui pulsus ab infantia mea usque ad mortem, indeque factum est quod tam cito moriebar in cruce. Primus pulsus provenit ex omnipotenti amore Cordis mei, qui ita erat prævalens in me, quod omnia mundi adversa et Judæorum sævitiã suavi corde et patienti devici. Secundus venit ex sapienti amore, quo me et omnia mea tam laudabiliter regebam, et in quo omnia quæ in cælis et in terris erant sapientissime ordinabam. Tertius, ex dulci amore qui tam valenter me penetravit, quod omnia mundi hujus amara mihi fecit suavia, imo ipsam mortem amarissimam pro hominum salute fecit mihi amabilem et prædulcem. Quartus pulsus, qui lenis erat, humanitatis meæ benignitatem figurabat, quæ me omnibus amabilem et sociabilem ac imitabilem faciebat. »

Inter Secretum vero docuit eam Dominus dicens: « Cum primo *Sanctus* canitur, legat homo unum *Pater noster*, orans quatenus cum omnipotenti et sapienti, dulci et benigno amore Cordis mei eum præparem illa hora, ut dignus sit me suscipere spiritualiter in anima sua, ut operer et perficiam in eo omnia quæ ab æterno disposui, secundum beneplacitum meæ divinæ voluntatis. Inter Complendam ² vero et Collectam legat hunc versum: Laudo te, o amor fortissime; benedico te, o amor sapientissime; glorifico te, o amor dulcissime; magnifico te, o amor benignissime; in omnibus et pro omnibus bonis quæ tua gloriosissima divinitas et beatissima humanitas operata est in nobis per nobilissimum in-

Anima
sentit et
intelligit
Cordis divini
mirabiles
pulsus.

Laudat
anima
amorem per
Cordis
divini
instrumentum in
nobis
operantem.

1. Cf. infra, part. v. c. 45. et S. Gertrudem, lib. III. 51. 52. lib. IV. c. 4.

2. Complenda est ultima Missæ Collecta quam nunc vocamus *Postcommunione*.

strumentum Cordis tui, et operabitur in sæcula sæculorum. Amen. Tunc ego ad benedictionem sacerdotis taliter ipsum benedicam : Benedicat te mea omnipotentia, instruat te mea sapientia ; repleat te mea dulcedo ; attrahat te et uniat mecum mea benignitas sine fine. Amen. »

ITEM DE CHRISTI NATIVITATE.

Diversa
quæ in
nativitate
Christi
occurrerunt
Mechtildi
revelantur.

ITEM in solemnitate Nativitatis Christi visum est sibi quasi beata Virgo supra montem sederet, habens in gremio puerum pulcherrimum. Dixitque ad illam : Mi Domina, ubinam sumus modo ? » Quæ respondit : « In monte Bethlehem. Hæc namque civitas in monte sita erat, unde et in Evangelio legitur : *Ascendit autem et Joseph, etc.* (Luc. II. 4.) Diversorium vero illud in quo peperit Christum infra civitatem erat, in fine juxta unam portarum, ideoque et Dominus dicitur esse in Bethlehem natus. » Et illa : « Quomodo, inquit, tunc pastores ad puerum nocte venire poterant ? » Respondit : « Ex abundantia pacis qua tunc homines gaudebant tam securi erant. Insuper propter hospitem supervenientium frequentiam portæ non claudebantur ». Et illa : « O Domina, cur nec lectum nec aliud commodum habuisti ? » Respondit : « Nec fuit mihi necessarium, cum sine omni dolore filium innocentem generarem. » Tunc anima : « Cum ergo parentes et amici tui gratia visitandi te, ad te venirent, quid, o paupercula sed cœli regina, habebas eis ministrare. » Respondit : « Non ego eis necessaria ministrabam, quia ipsi secum quæ necessaria erant deferebant. » Item interrogabat eam quo cibo Filium suum, postquam ablactasset eum, enutrisset. At illa : « Pulmentarium de vino et albo pane sibi paravi. » Cogitanti etiam si, postquam de Ægypto rediens in Nazareth venisset, ali-

quam societatem cum parentibus suis Dominus habuisset, puer ita respondit: « Unde putas quod in Evangelio dicatur: *requirebant eum inter cognatos et notos* (Luc. II. 44), nisi quod cum eis quandoque conversabar? Unde etiam putas quod Joannes Evangelista a me de nuptiis vocatus tam cito me secutus est, nisi quia conversatio mea et mores, quos sæpe expertus erat, sibi complacuerunt, et ideo de facili imitari me sibi poterat persuaderi. ? »

Cognatos
et notos
frequentare
studebat
Christus.

CAPUT VI.

DE SANCTO JOANNE APOSTOLO ET EVANGELISTA.

IN festo sancti Joannis Apostoli et Evangelistæ, cum Matutini primo pulsarentur, videbatur sibi quod puer Jesus, velut juvenis annorum decem, Sorores cum magno gaudio excitaret. Sanctus quoque Joannes etiam in dormitorio visus est ab eadem, stans ante lectum cujusdam personæ quæ ipsum valde diligebat. Angelus vero unus magnificus nimis et venerandus, qui erat de Seraphim, cum lumine Joannem obsequendo præibat, comitante eum innumera Angelorum multitudine, qui omnes in sancti Joannis obsequio aderant, et Sorores cum luminaribus in chorum ducebant. Illæ autem quæ ex amore hilariter surgebant multo majorem gloriam habebant quam cæteræ, quæ ex timore hoc faciebant. Angelus vero ille principalis ideo obsequium sancto Joanni præbebat, quia Dominum amore seraphico diligebat in terris. Intellexit etiam quod idem Angelus adhuc omnium cordibus, qui sanctum Joannem diligunt ob reverentiam præcipui amoris quo eum Christus dilexit, amorem ad hoc ministrat, et quod Dei spiritus adhuc homines in ejus incitat amorem.

Unus ex
Seraphim,
qui olim
Joanni, nunc
animabus
amorem Dei
ministrat.

Quadam
præ cæteris
eminentia
gaudet
Joannes
propter
suum
Evangelium.

Intra Matutinos autem sanctus Joannes chorum circumiens, calicem singularum ori apposuit, congregans in eo devotionem et intentionem psallentium, quam Christo lætus propinavit. Cogitanti autem et scire cupienti quid meriti sanctus Joannes pro eo haberet, quod evangelium de Christi divinitate cæteris altius sentiens conscripsisset, hoc a Deo responsum audivit : « In omnibus sensibus quamdam eminentiam præ cæteris obtinet Sanctis : oculi enim ejus inaccessible lumen divinitatis clarius intuentur ; aures vero ejus dulce susurrium Dei subtilius intelligendo penetrant. Os quoque et lingua ejus ineffabilis sentit dulcedinis gustum, tantæque suavitatis odor ex ore ejus spirat qui totum cælum replet, ut quilibet Sanctus odorem sancti Joannis suaviter sentiat. Cor insuper ejus singulari deliciositate in divinitatis amore ardet, et volatu liberiori et sublimiori diviniæ altitudinis arcana pervolat.

Cum
Christo
pendenti in
cruce adstitit
mentis
martyrium
pertulit.

Videbatur etiam sibi Joannis gloriam se videre, super qua omnia verba quæ de Christo et ejus divinitate scripserat, et quæ alii Sancti et Doctores Ecclesiæ de verbis suis ultra conscripserant vel prædicaverant, velut stellæ apparebant, et velut si radians sol, per crystallum lucens, desuper gemmīs optimis fulciretur. Videbatur quoque sibi quod de Joanne canitur : *Lavit in vino stolam suam*¹, hoc esse, quod singulari gloria in ejus stola appareret quod Christo pendenti in cruce tanto compassionis affectu adstitit, quod exinde mentis martyrium pertulit. *In sanguine olivæ pallium suum*, intellexit quod sicut oleum lucet, ardet et lene est, sic in sancto Joanne fer-

1. Cf. GENES. XLIX. 11. Ex Responsorio in II Vesp. festi S. Joannis, quod in Halberstadensi illius ætatis Breviario talibus constat : « *Vox tonitruī tui, Deus, in rota; Joannes est Evangelista, mundi per ambitum prædicans lumen cælicum; qui triumphans Romæ lavit in vino stolam suam, et in sanguine olivæ pallium suum. Alleluia. †. Victo senatu cum Cæsare, virgineo corpore tripudiat in igne.*

vor amoris claruit, et specialiter mitis et lenis corde fuit.

Tunc ista orationes cujusdam personæ sancto Joanni devotæ, ut rogata fuerat, ipsi obtulit; quas ille gratanter acceptans ait: « Ex omnibus his quæ mihi obtulit, sanctis omnibus convivium præparabo. » Et ista: « Quid, inquit, illi mandabis? » Respondit: « Ego custos virginitatis ejus volo esse, et in omnibus quæ eam tribulant vel impugnant, ad me tutum habeat refugium, et in exitu ejus sibi adstare volo, et animam ejus illæsam Christo dilectori suo præsentare ¹. »

DUODECIM PRIVILEGIA BEATI JOANNIS EVANGELISTÆ.

ITEM vidit sanctum Joannem Evangelistam supra pectus Domini Jesu pausantem, et multitudinem Sanctorum circa Dominum, quasi choream ducentem et Christum pro Joanne laudantem. Tunc orabat Dominum, ut et se instrueret qualiter pro tam dilecto discipulo ipsum laudaret. Cui Dominus: « Primo me laudabis pro nobilissima ejus progenie, quia natus est de mea parentela, qua sub cælo nobilior non est. Secundo, quod de nuptiis ipsum ad meum vocavi apostolatium. Tertio, quod claritatem meæ faciei præ cæteris meruit in monte contemplari. Quarto, quod in ultima cæna supra pectus meum meruit pausare. Quinto, quod intellectum cognitionis præ cæteris habuit; unde orationem illam, quam in monte Oliveti oravi, hominibus meruit conscribere. Sexto, quod matrem meam ipsi singulari amore servandam in cruce commendavi. Septimo, quod post resurrectionem ipsum speciali cognitione illuminavi, qua hic præ cæteris solus me agnovit, cum discipuli in mari laborarent, et ipse dixit: *Dominus est.* (JOANN. XXI. 7.) Octavo, quod singulari prærogativa

Quænam
in cælis
privilegia
Joanni
tribuuntur
pro suis
operibus.

1. Nonne ista persona fuit sancta Gertrudis, beatæ Mechtildis familiarissima, cui adstitit in exitu sanctus Joannes?

familiaritatis mysteria mea illi revelavi, cum scripsit Apocalypsim, et divina meruit inspiratione dicere: *In principio erat Verbum*(JOANN. I. I.); quod nec propheta nec aliquis alius antea novit. Nono, quod pro nomine meo venenum hausit. Decimo, quod signa multa in nomine meo fecit, et mortuos suscitavit. Undecimo, quod tam dulciter ipsum visitavi et ad convivium meum cum suis fratribus invitavi. Duodecimo, quod ipsum ab omni dolore carnis liberum cum gloria de hoc exilio ad gaudium perduxi sempiternum. »

ITEM DE SANCTO JOANNE.

Familiaritas
inter
B. Virginem
et sanctum
Joannem.

ALIA vice inter Evangelium vidit eundem discipulum juxta altare stantem, et librum sacerdoti tenentem, et omnia verba Evangelii velut radios de ore ejus procedentes. Vidit etiam beatam Virginem ex altera parte altaris stantem, et ex oculis sancti Joannis radium miri splendoris in faciem Virginis tendentem. Quod dum illa miraretur, scire cupiens quid per hoc designaretur, ait sanctus Joannes: « Dum essem in terris, genitricem Domini mei in tanta reverentia et honore habui quod ejus faciem nunquam prospicere ausus fui. » Et illa: « Quo nomine eam vocabas? » Respondit: « VROWE MUMME¹. »

CAPUT VII.

QUALITER PRO CONGREGATIONE ORAVIT, ET DE SPIRITUALI
CIRCUMCISIONE.

IN sancta nocte Circumcisionis Domini, cum Sororum orationes et devotionis obsequium Deo offerret, orans ut novi

1. Quod interpretandum: *Domna amita*.

anni benedictionem eis conferre dignaretur, Dominus respondit: « Salus et benedictio sit vobis a Deo Patre meo, et a me Jesu Christo Filio ejus, et a Spiritu Sancto, qui est omnium operum vestrorum sanctificatio. Ego sum ille de quo scriptum est: *Anni tui non deficient.* (Ps. CI. 28.) *Transite ergo ad me omnes qui concupiscitis me* (ECCLI. XXIV. 26.) Et, *Discite a me quia mitis sum et humilis corde.* (MATTH. XI. 28.) Quia omnis qui requiem cordis et corporis consequi desiderat, oportet ut mitis sit et humilis. » Et adjecit: « Qui vitam suam cupit innovare, faciat more sponsæ quæ a sponso novi anni munuscula maxime accipere affectat. Sic anima fidelis novis indumentis a me vestiri desideret, quatenus per anni circulum in oculis omnium velut regina gloriose procedat. »

Quænam
exoptat suis
in novi anni
benedictione
Dominus.

« Primo ergo affectet sibi dari a me purpureum vestimentum, hoc est, humilitatem, ut scilicet in ea humilitate qua de cælo ad terram veni, in omnibus et ad quæque vilia humiliter se inclinet. Deinde vestem coccineam, id est, patientiam, quia ad hoc humanitatem assumpsi, ut pœnas et opprobria ferre possem, omnia sibi gravia et dura patienter amplexetur. His superinduatur aureo amictu, hoc est charitate, ut in amore quo me in terris omnibus affabilem exhibui et benignum, etiam sororibus suis et omnibus hominibus amicabilem se præbeat et gratiosam. Post circulum vero anni, hoc iterum innovari sibi petat, magis ac magis se in his virtutibus exercent, et quasi ex novo eas studeat custodire. »

Orante etiam illa ut quæ sibi non placerent in eis circumcideret, Dominus respondit: « Circumcidimini corde ab omnibus cogitationibus superbæ, impatientiæ, ac etiam mundanæ vanitatis. Circumcidimini ore ab omnibus verbis detractoriis, placentiæ et judicatoriis; circumcidimini etiam opere, ab otiosis actibus, a tepore boni et a transgressione Dei mandatorum et inobedientia. » In his verbis Domini intellexit magni esse criminis cum homo judicat proximum suum; et

Circumcisio
cogitatio-
num,
operum et
verborum
detractorio-
rum.

si contingit injuste illum judicare, reus erit tanti sceleris quanti esset ille, si fecisset hoc malum quod de eo judicatur. Quod si homo etiam facit quod de eo dicitur, tamen si iudicans nesciens intentionem facientis, secundum cor suum et sensum iudicat, tam reus ex ipso iudicio erit, sicut ille qui rem ipsam perpetravit, et nisi pœnitendo diluat, simili pœnæ quam ille promeruit qui hoc malum fecit, et ille subiacebit.

CAPUT VIII.

DE QUINQUE JANUIS ET DE BAPTISMO DOMINI.

IN Vigilia Epiphaniæ, cum solito more in oratione cum Domino confabularetur, vidit quamdam janua miræ magnitudinis, et in ipsa janua quinque januas mirabiliter excisas. Janua vero illa significabat humanitatem Christi. Duæ autem januæ inferiores designabant pedes ejus; quæ habebant columnam in medio in qua scriptus erat hic versus: *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, etc.* (MATTH. XI. 28.) Vidit etiam ante ipsas januas virginem pulcherrimam, scilicet, misericordiam, quæ introduxit eam; ibique invenit Judicem justum, quem misericordia sibi placavit, et veniam omnium peccatorum impetravit, vesteque innocentiae ipsam induit; sicque decenter ornata accessit cum fiducia ad januas superiores, per quas significabantur manus Christi. In columna vero januarum erat scriptum: *Accipite jucunditatem gloriæ vestræ.* (ESDR. IV. 2¹.) Viditque ibi virginem delicatam, scilicet, benignitatem, quæ introduxit eam ad Regem largientem, qui ipsam omni virtutum varietate de-

Per
misericordiam,
fiduciam,
benignitatem,
passionem-
que
Christi ac
charitatem
ad sponsum
anima
deducitur.

1. Introitus Feriæ III Pentecostes.

corabat. Taliter adornata confidenter accessit ad superiorem januam qua designabat dulcissimum Cor Jesu Christi, quod in modum scuti aurei foratum erat; per quod innuebatur victoria qua ipse in Passione triumphavit. In columna vero scriptum erat: *Accedite ad eum et illuminamini, et facies vestrae non confundentur.* (Ps. xxxiii. 6.) Vidit etiam ibi virginem inæstimabili pulchritudine cæteris incomparabilem, scilicet, charitatem; quæ introduxit eam ad sponsum mellifluum, præ filiis hominum forma speciosum, qui eam amplexibus et osculis tamquam sponsus sponsam demulcebat.

In sancta vero nocte, cum Responsorium *In columbæ specie* decantaretur, vidit Dominum Jesum in nivea veste; in quo intellexit quod dum Joannes Christum baptizasset, et Patris vocem audisset, et Spiritum Sanctum in columbæ specie vidisset, Christum in tali forma et habitu vidisse quali eum tres discipuli in transfiguratione in monte conspexerant. Cogitanti autem et scire cupienti si Joannes a Christo etiam baptismum suscepisset, quia dixit: *Ego debeo a te baptizari* (MATTH. III. 14.), dixit ei Dominus: « In eo quod Joannes me tetigit et aquis immersit, baptismum meum ipsi contuli, quia desideravit a me baptizari, et novit se indigere baptismum meo: ideo baptismum christianitatis cum innocentia mea illi tribui. » Et deinde: « Omnibus qui adhuc in nomine meo baptizantur innocentiam meam confero, per quam filii cœlestis Patris efficiuntur. Unde et Pater meus de quolibet baptizato dicit: Hic est Filius meus dilectus, complacens sibi in eo sicut in carissimo Filio. Quod si homo hanc innocentiam peccatis amiserit, per veram pœnitentiam eam recuperare valebit. »

Et dum cantaretur: *Ipsam audite*¹, dixit ad Dominum:

1. Ex eodem R. *In columbæ specie*, prout cantabatur in Helsta et alibi; communiter tamen hæc verba in isto Responsorio non habentur.

Baptizati
innocentiæ
Christi
participes,
et filii
Patris
efficiuntur.

« Mi Domine, quid a dilecto Filio tuo audire debemus ? »
 Cui Dominus : « Audite Filium meum vos ita vocantem :
Venite ad me omnes qui laboratis (MATTH. XI. 28.) Audite eum
 vos docentem : *Beati mundo corde*, etc. (MATTH. V. 8.) Au-
 dite eum vobis consulentem : *Qui manducat meam carnem*,
 etc. (JOANN. VI. 55.) *Qui sequitur me, non ambulat in tenebris*.
 (JOANN. VIII. 12.) Audite eum præcipientem : *Hoc est præ-*
ceptum meum, ut diligatis invicem. (IBID. XV. 12.) Audite
 etiam eum comminantem : *In quo enim iudicio judicaveritis,*
judicabimini. (MATTH. VII. 2.) Et iterum : *Qui non bajulat*
crucem suam et venit post me, non potest meus esse disci-
pulus (LUC. XIV. 27.) Item : *Væ mundo a scandalis*. »
 (MATTH. XVIII. 7.)

Quænam
 a Filio Dei
 sunt nobis
 audienda et
 servanda.

Post perceptionem Dominici corporis dixit ad eam Domi-
 nus : « Ecce do tibi aurum, hoc est, divinum amorem
 meum ; et thus, scilicet omnem sanctitatem et devotionem
 meam ; et myrrham, hoc est, amaritudinem totius meæ pas-
 sionis. Singula hæc tam proprie tibi do, ut ea quasi tua mihi
 valeas redonare. Quod dum anima fecerit, eadem duplicata
 sibi reddo, et si illa iterum mihi obtulerit, quoties hoc fece-
 rit, toties duplicata sibi reddo. » Et hoc est centuplum quod
 etiam in præsentem homo accipit, et vitam æternam postmo-
 dum in futuro. Hæc ergo tria homo singulis annis Deo hoc
 die posset offerre ; scilicet, suum divinum amorem, purita-
 tem sanctitatis ejus, et fructum suæ passionis.

In
 Communione
 dat
 Christus
 animæ tria
 munera.

CAPUT IX.

QUALITER CHRISTUS DEFECTUS ANIMÆ SUPPLET.

INTER Missam : *In excelso throno*¹, vidit Dominum Jesum ut juvenem pulcherrimum annorum duodecim, velut regem in altari sedentem, et hæc verba dicentem : « Ecce adsum tota virtute mea divina, ut sanem omnes contritiones vestras. » Illa vero intra se cogitabat dicens : « O si pro te laudes plenas Deo Patri persolveret, hoc multo plus acceptarem. » Cui Dominus : « Quid est affectio divinæ laudis, quam afflictio quædam animæ, cum nequaquam pro desiderio suo Deum collaudare valet ? Similiter desiderium, devotio, oratio et omnis bona voluntas quam habet anima ad quæcumque perficienda bona, sunt quædam contritiones animæ, quas dum ego per meipsam suppleo, omnes ejus contritiones sano. »

Fructus
bonæ
voluntatis.

QUOD CHRISTUS IRAM PATRIS MITIGAVIT.

ITEM apparuit ei Dominus Jesus ut puer annorum duodecim, habens tunicam ex viridi et albo colore, dixitque ad Dominum : « Cur, Domine, cum esses duodennis, te primo ostendere voluisti, et in templo inter doctores sedere, et ipsos audire et interrogare, cum, ut credo, sæpius ante ad templum veneris secundum consuetudinem ? » Cui Dominus : « Quia tunc secundum humanam naturam in humanis actibus me cœpi exercere in omni sapientia, de die in

1. Dominica infra Octavam Epiphaniæ.

Duodecimus
ætatis annus
cuique sit
correctionis
mali et
adeptionis
boni
initium.

diem proficiens, licet Deo Patri in æterna sapientia essem
coequalis. Sic etiam vos, pueros cum duodecim annos
habent, deberetis ipsos ad bonum instruere et de malo
seriose corripere: tunc multi non perirent in Religione et
in spirituali disciplina. » Et illa: « Quid designat hoc
duplex vestimentum tuum? » Et Dominus: « Per album
colorem designatur virginalis puritas meæ sanctissimæ vitæ;
per viridem autem viror quo semper floreo in meipso. »
Tunc ait ad Dominum: « Eia, amantissime Domine, et fra-
ter, ora pro me Patrem tuum cœlestem. » Qui expandens
manus orabat ad Patrem dicens: « *In me transierunt iræ
tuæ, et terrores tui conturbaverunt me,* » etc. (Ps. LXXXVII.
17.) Quod anima audiens timuit diaboli esse figmenta. Ad
quam Dominus: « Ego sum, inquit, ille qui iram cœlestis
Patris mitigavi, et hominem Deo reconciliavi in sanguine
meo; in me vero transierunt iræ ejus, cum mihi unico Filio
suo non pepercit, sed in manus impiorum tradidit. Et ego
iram ejus in tantum mitigavi, quod si homo voluerit, nun-
quam de cætero ira ejus adversus eum acuetur. »

Filius
Dei iram
Patris in se
recepit ut
in homines
ultra non
acuetur.

ALIUD. DE ARBORE.

De arbore
quæ
Christum
significat,
vel potius
Ecclesiam.

ALIA vice in Missa visum est quod super altare crevit arbor
Amiræ magnitudinis: altitudo ejus usquead cœlum proten-
debatur; latitudo vero orbem terrarum replebat; plena fructi-
bus et foliis infinitis. Altitudo arboris Christi significabat
divinitatem; latitudo autem, perfectissimam ejus conversa-
tionem. Fructus vero omne bonum quod prævenit de con-
versatione et actibus Christi; folia vero aureis litteris erant
inscripta: Christus incarnatus; Christus homo natus; Chris-
tus circumcisus; Christus a Magis adoratus; Christus in
templo præsentatus; Christus baptizatus; et sic tota conver-
satio ejus habebatur in arbore scripta.

Post Evangelium visa est ei scala aurea cujus summitas cœlum tangebatur, per quam Regina gloriæ descendens gestabat puerum delicatissimum in ulnis suis, quem super altare ponebat. Vestimenta ejus erant ex argento splendidissimo, rosisque aureis intexto miro modo decorata. Puerulus autem habebat vestimentum viride rubeo colore permixtum. Cumque hostia levaretur, sacerdos ipsum puerum elevabat; et omnia per ipsum fiebant quæ per hostiam fieri debebant.

Visio
Christi
specie
parvuli
super altare
in Missa
oblato.

CAPUT X.

DE VENERATIONE IMAGINIS CHRISTI, ET DE EJUS CONVIVIO.

Ad excitandam devotionem fidelium in veneratione reverentissimæ imaginis Domini nostri Jesu Christi, Dominica: *Omnis terra*¹ quando Romæ agitur festum Ostensionis ejusdem imaginis, data est sibi talis visio. Vidit igitur Dominum sedentem in monte florido in sede facta de jaspide, ornata auro et lapide rubicundo. Jaspis significabat virorem æternæ divinitatis, aurum vero amorem; lapis rubeus, passionem quam pertulit pro nobis ex amore. Fons autem circumseptus erat arboribus pulcherrimis, plenis fructibus. Sub quibus Sanctorum animæ quiescebant, habentes singuli tentoria aerea, et comedebant de fructibus in magno gaudio et delectatione. Hic mons significabat Christi conversationem; arbores, ejus virtutes, scilicet charitatem, misericordiam, et cæteras. Et secundum quod quilibet Dominum fuerat imitatus in virtutibus, sub arboribus quiescebat. Qui enim Dominum in charitate fuerat imitatus, comedebat

Christi
conversatio
per montem
arboribus
consitum
repræsentatur.

1. Dominica II post Epiphaniam.

de arbore charitatis ; qui vero in operibus misericordiæ floruerant, reficiebantur de arbore misericordiæ ; et sic de aliis, secundum merita virtutum.

Deinde omnes qui se præparaverant ad venerationem Dominicæ Imaginis cum oratione speciali, accedebant ad Dominum, portantes peccata sua in humeris suis ; ponebant ea ante pedes Domini , et mutata sunt in xenia aurea. Qui ex amore pœnituerant , ita ut plus dolerent se Deum offendisse quam pœnam incurrisse, eorum peccata similia erant monilibus aureis. Qui vero psalteriis et orationibus peccata sua redemerant, similia erant nodis aureis, ut fieri solet in Dominicalibus ¹. Qui autem tentationibus peccatorum variis restiterant laboribus, similia erant clypeis aureis. Et qui peccata sua castigationibus carnis purgaverant, similia erant olfactoriis aureis, quia castigatio carnis redolet ante Deum ut thymiana suavitatis. His visis, Dominus ait : « Quid de his faciemus ? utique in amore omnia concrementur. » Et adjecit : « Ponatur mensa. » Statimque visa est ibi mensa coram Domino scutellis et scyphis aureis undique referta ; Facies autem Domini quasi sol radians splendore singula vasa pro cibo et potu implebat. Dehinc omnes qui aderant , genua flectentes coram mensa, amicti splendore faciei Domini quasi vestimento, sumebant cibum et potum, qui est refectio suavissima Angelorum et omnium Beatorum. Illis vero qui eadem die ad vivifica sacramenta non accesserant, et tamen cum devotione aderant, misit Dominus per sanctum Joannem Evangelistam, quasi in paropside refectionem secundum regalem suum honorem.

Eia curramus omnes cum desiderio, et veneremur Faciem illam dulcissimam quæ nobis in cœlo erit *omnia quæ desiderare potest mens pia*.

1. VORMAHLUNGE (Ed. Lips. 1502), id est, desponsationibus. (VERMAHLUNGEN.)

Eximia
peccatorum
redemptio
et per
amorem
concrematio.

Splendor
Faciei
Domini
quasi cibus
et potus
Angelorum
et Beatorum.

DOCTRINA.

HÆC Dei ancilla docuerat Sorores ut spirituali devotione Romam ad diem qua ostenditur Facies Domini tenderent, legendo tot *Pater noster* quot milliaria inter Romam et ipsum locum essent¹. Quo cum pervenissent, summo Pontifici, Deo scilicet, omnia peccata sua in oratione confiterentur, accipientes ab eo remissionem omnium peccatorum, et sic in Dominica sumentes corpus Domini. Hora qua eis liberius vacaret ad orandum, cum oratione quam ad hoc dictaverat, reverendam Christi Imaginem suppliciter adorarent. Quod dum Sorores fecissent, supradicta visio eidem est demonstrata.

Spiritualis
peregrinatio
ad sacram
Christi Fa-
ciem.

DE QUATUOR RADIIS FACIEI DOMINI.

ALIA vice, hoc etiam die, vidit a facie Domini Jesu in quam desiderant Angeli prospicere (I. PETR. I. 12.) quatuor radios prodeuntes. Superior radius in omnes splendebat qui cum Deo uniti erant, ita quod nihil velint aut desiderent in prosperis et in adversis nisi Dei solius voluntatem. Inferior in omnes peccatores fulgebat, ut ipsos ad pœnitentiam revocaret. Dexter vero radius omnes penetravit prædicatores qui verbum Dei hominibus annuntiant. Sinister autem in omnes qui integra et perfecta fidelitate Deo famulantur. Tunc orabat Dominum pro omnibus qui se orationibus suis commendaverant, et qui memoriam celebrant suæ dulcissimæ Faciei, ut ejus consortio non fraudentur. Ad quam Dominus: « Nullus eorum debet a me separari. » Viditque funem de Corde Dei procedere in animam, per quem illa omnes ad

Amor
quasi funis
protensus ex
Corde divino
animæ
traditur quo
cæteros ad
Deum
trahat.

1. Fere CL sunt milliaria ab Helsta usque ad Romam, ubi festum in honorem Faciei Christi, quod vocatur *Veronica*, secunda post Epiphaniam Dominica celebrandum instituit Innocentius Papa III anno 1223.

Deum qui in ejus præsentia stabant trahebat. Funis vero ille amorem designabat, quem Deus animæ illi beatæ abunde infudit, per quem omnes ad Deum trahebat bono exemplo suo et doctrina. Tunc ipse Rex gloriæ extendens manum suæ omnipotentiae benedixit eas, dicens : « Vultus mei claritas sit vobis æterna jucunditas. » Amen.

CAPUT XI.

DE SANCTA AGNETE, ET QUOD SANCTI OMNIA BONA SUA SIBI DEVOTIS DARE POSSUNT IN PROPRIA.

AGNES, virgo beatissima, in festo suo visa est Christi ancillæ quasi de altari procederet, thuribulo aureo gemmis pretiosis optime distincto Sorores singulas thurificans, et vapore suavissimi odoris totum chorum respergens. Thuribulum vero illud intellexit significare cor sanctæ Agnetis ; gemmas, dulcia verba ejus ; ignem, Sancti Spiritus amorem, qui omnes cogitationes, desideria ejus insimul concremans, suavissimo odore Deum, et homines ejus verba cum devotione recolentes lætificat et delectat.

Cum vero ad Matutinos cantaretur Responsorium, *Amo Christum*, apparuit Dominus Jesus habens sanctam Agnetem sub dextro brachio complexatam. Dominus autem et beata Agnes habebant vestimenta similia, videlicet rubea ; in quibus omnia verba sanctæ Agnetis quasi aureis litteris erant inscripta ; et illa verba, quæ in Domini veste erant, radio sui luminis verba, quæ in veste beatæ Agnetis erant, irradiabant ; ita ut resplendorem in Dominum darent, ac deinde chorum et omnes adstantes illustrarent. De corde etiam

Qui verba
B. Agnetis
recolunt
Dominum
et istam
suaviter
recreant.

singularum devote et intente psallentium radius in Cor Dei transibat, qui ultra per Cor Dei cordi beatæ Agnetis velut suavissimus liquor influebat. In quo intellexit quod omnis devotio et fructus amoris, qui adhuc provenit ex verbis ejus, similiter et omnium Sanctorum, velut cum sol glaciem liquefaciens refluere facit in suam originem, sic omnia in Deum refluunt, et Sancti in his suaviter delectantur.

Et cum dulcia verba sanctæ Agnetis in choro multiplicarentur, ista quæ hæc videbat cœpit contristari et Deo conqueri, quod ipsa in Religionis habitu Christo ab infantia desponsata, eum sicut hæc Virgo beatissima in puerili ætate toto corde non amasset. Tunc ait Dominus ad sanctam Agnetem : « Da ei omnia tua. » In quo verbo illa intellexit quod Deus hanc dignitatem Sanctis suis contulit, ut omnia quæ in eis operatus est, et quæ pro Christo pertulerunt, dilectoribus et sibi devotis qui Deum pro ipsis laudant, gratias agunt, vel dona Dei in ipsis diligunt, donare possunt. Quod dum beata Agnes fecisset, illa ineffabili gaudio repleta rogabat Virginum Reginam quatenus pro hoc dono Filium suum collaudaret. Cui illa : « Lege, inquit, mihi *Ave Maria*. » At illa divinitus inspirata talem prorupit in laudem : « *Ave*, ex Patris omnipotentia ; *Ave*, ex Filii sapientia ; *Ave*, ex Spiritus Sancti benignitate, dulcissima *Maria*, cælum et terram illuminans. *Gratia plena*, infundens et replens omnes te diligentes. *Dominus tecum*, Dei Patris unicus, et tui virginei cordis unigenitus, amicus et sponsus dulcissimus. *Benedicta tu in mulieribus*, quæ Evæ fugasti maledictionem, et æternam impetrasti benedictionem. *Benedictus fructus ventris tui*, omnium Creator et Dominus, omnia benedicens et sanctificans, omnia unificans et locupletans. » Tunc beata Virgo dedit illi omnia sua, etiam virgineam maternitatem suam, ut Dei mater esset spiritualis ex gratia, sicut ipsa est ex natura. Per hoc quoque illa intellexit quod omnes qui secun-

Beata Agnes
animæ
Deum pro
se laudanti
tribuit
bona sua.

Item
beata Virgo
Maria pro
laude sua
animam re-
muneratur.

dum Dei se regunt voluntatem, illam in omnibus diligentes et opere perficientes, Christi matres efficiuntur, juxta illud : *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, ipse meus frater, soror et mater est.* (MATTH. XII. 50.)

Virgines
in tribus a
Domino
honorantur.

Illa etiam videns et sentiens tam amantissimum et blandissimum Dei erga Virgines affectum, cum mira gratitudine et admiratione stuperet tantam pietatis divinæ dignationem, dixit ad eam Dominus : « Virgines præ omnibus Sanctis in tribus honoravi. Primum est quod eas præ omni diligo creatura; inde cum prima Virgo castitatem suam mihi voveret, in tantum amorem ejus exarsi, quod me ulterius cohibere non potui, sed de cælo ruens ei me totum infudi. Secundum est quod eas super omnes ditavi, quia omnia bona mea et quæcumque pertuli speciali proprietate eis donavi. Tertium est quod eas super omnes glorificavi, quia cum accedunt ad me, eis assurgo et singulare eis susurrium tribuo, et speciali libertate quotiescumque voluerint meo perfruuntur amplexu. » Tunc illa dixit : « Eia dulcissime Deus, et quales esse debent hæ Virgines felicissimæ quas ad tantam elegisti prærogativam ? » Respondit : « Nobiles, speciosæ et divites. Vera enim Virgo quam mihi in talem sponsam elegi, debet esse nobilis humilitate : nihil se reputans, sed omni creaturæ se inferiorem æstimans, contemni et abjici ex corde appetens, et sic quanto humilior tanto in cælesti gloria nobilior erit ; egoque humilitatem meam suæ adjiciam, unde summam nobilitatem consequetur. Speciosa etiam debet esse, hoc est, patiens ; quæ quanto patientior, tanto elegantior ex mea passione simul et sua tolerantia apparebit. Insuper divinam claritatem quam a Patre habui ante mundi constitutionem, illi perfecto decore superaddam. Dives etiam virtutibus esse oportet ; congregans sibi divitias omnium virtutum, quibus incomparabiles virtutum mearum apponam divitias, unde affluat et superabundet deliciis sempiternis. »

Virgines
sint nobiles,
speciosæ et
divites.

Alia vice cum Offertorium, *Offerentur Regi virgines*¹ cantaretur, et illa cogitaret quid modo Deo gratum offerre posset, dixit ad eam Dominus : « Qui mihi cor humile, patiens, et charitativum obtulerit, satis gratum mihi munus tribuit. » Tunc illa : « Et quod est tam humile cor in quo tibi ita complaceat ? » Respondit : « Cui gaudium est quod despicitur, et qui in pœnis et quibuscumque adversitatibus gaudet, exultans pro eo quod passioni et humilitati meæ aliquid adjicere valeat, et aliquid habeat unde mihi sacrificet, hic vere humilis et patiens corde est. Similiter qui proximo suo in omnibus quæ eveniunt bonis congaudet, et in adversitatibus velut de suis condolet, is vere charitativum cor mihi offert. »

Quali
humilitate
præditum
debet esse
cor in quo
Domino
vere
complaceat.

CAPUT XII.

DE PURIFICATIONE B. VIRGINIS, ET DE SANCTA ANNA.

IN sancta nocte Purificationis Mariæ, vidit ipsam gloriosam Virginem et Matrem in ulnis suis bajulantem regalem puerum Jesum, indutum veste aerei coloris aureis floribus plena, et in pectore et circa collum et brachia erat scriptum nomen istud mellifluum : JESUS CHRISTUS. Dixitque ad eam : « O dulcissima Virgo, adornaveras taliter Filium tuum cum ipsum in templum præsentares ? » Et illa : « Non ita ; sed tamen ipsum delectabiliter præparavi. A die nativitatis Filii mei inæstimabili gaudio ad diem istum sperabam, in quo Filium meum Deo Patri acceptissimam hostiam essem obla-

Quanto
animi ardore
Maria
Filium in
templo
præsentavit.

1. Offertorium ejusdem festi juxta antiquum usum ; hodie incipit : *Afferentur Regi*, etc.

tura, per quem omnis hostia ab initio sæculi oblata, a Deo est acceptata. Tantaque devotione et gratitudine ipsum obtuli, quod si omnium Sanctorum devotio in unum transfusa fuisset hominem, meæ devotioni non posset comparari; sed omnis lætitia mea ad verba Simeonis: *tuam ipsius animam pertransibit gladius* (Luc. II. 35) versa est mihi in mœrorem. Multoties etiam cum Filium meum gremio foverem, præ nimia devotionis dulcedine, caput meum suo capiti reclinans, tantas lacrymas effudi, ut caput ejus et faciem totam amoris lacrymis irrigarem. Sæpius et hoc verbum dicebam ei: « O salus et gaudium animæ meæ! »

Cum vero ista anhelanti desiderio amabilem puerum intueretur, Mater regia secundum quod optavit, puerulum in sinu suo reclinavit. Quæ repleta lætitia cum puerum amplexari vellet, seipsam amplexata est, puerum autem non habebat. Deinde cum imponeret antiphonam ¹: *Hæc est quæ nescivitorum* audivit choro Angelorum dulci harmonia in aere personare: *hæc est quæ nescivit*, etc. et per totum psalmum *Benedixisti* (PSAL. LXXXIV), beati illi Angelici ordines jubilando in aere ipsam antiphonam alternando cantabant; scilicet, Angeli, Archangeli, Throni et Dominationes, Principatus, Potestates et Virtutes. Cum autem ad illos ignitos Angelos, scilicet Cherubim et Seraphim, venisset, tam dulciter cantabant, quod nullo terreno sono poterat comparari.

Ordines Angelorum in præsentatione Filii Dei Mariæ famulantur.

Beata itaque Virgo stabat in medio choro puerum gestans in ulnis; apparuitque splendor trium cubitorum a terra, qui suo fulgore mille soles superabat, super quem Virgo mater Filium suum dulcissimum ponebat. Per splendorem divinitas significabatur; quia Deus suimet portitor fuit in terris, et divinitas humanitatem regebat. Gloriosa autem Virgo habebat diadema regni in capite, quod duo Angeli

1. Quæ septima occurrit in nocturno Officio hujus festi, juxta usum Helypianum. Consule antiqua Germanorum Breviaria.

super caput ejus tenebant, in quo omnium Sanctorum merita et dignitates, quasi auro et lapidibus pretiosis erant vermiculata, qui in hac vita ipsi devoto corde servierant; guttulæque de ipso stillabant, per quod exprimebatur gratia quam Deus infundit omnibus qui suæ virginæ Matri devote famulantur. Sanctus quoque Gabriel Archangelus antecedebat eam, sceptrum aureum in manu gestans, litteris aureis inscriptum: *Ave gratia plena, Dominus tecum.* In quo cognovit quod speciali dignitate honoratur in cælis, pro eo quod Dei Matrem præ cæteris meruit tam mirifice salutare.

Beata ergo Virgo stabat a dextris Filii sui, habens auream pixidem in manu; et dum quæreret quid in illa haberet, illa respondit: « Ex liquore divini Cordis, quem offerre volo Filio meo cum omni labore qui in ejus servitio et meo completur. » Sancta quoque Anna stabat a sinistris Domini. Tunc interrogabat beatam Virginem dicens: « Quamdiu vixit beata Anna in terris? » Et illa: « Usque ad reductionem Filii mei ex Ægypto. » Vidit etiam beatum Simeonem juxta altare stantem, de cujus corde radius triformis in modum iridis exhibet; in quo intellexit quod humilè, forte et fervens desiderium ad Deum habuit; dixitque ad eum: « Eia, impetra mihi verum desiderium dissolvendi et esse cum Christo. » Cui Simeon: « Melius et perfectius est ut voluntatem tuam Deo des, et velis quidquid ille voluerit. » Tunc orabat beatam Virginem ut pro se et Congregatione Filium suum exoraret; quod statim flexis genibus fecit.

Melius est
voluntatem
suam dare
Deo quam
desiderare
esse cum
Christo.

Completis itaque Matutinis, cum *Benedicamus* cum aliis cantronicibus canere deberet, iterum rogabat eam ut Filium suum pro Congregatione laudaret. Tunc præclara Virgo Maria dulcissimæ vocis modulatione insonuit dicens:

Jesu, corona Virginum,
Amor, dulcedo et osculum;

Et omnes Angeli et Sancti qui erant in aere cantabant dicentes :

Te laudamus in sæculum,
Quem amor fecit Virginis Filium.

Post hæc splendor egrediebatur, qui totum chorum implebat ; in quo agnovit designari quod beata Virgo Filium suum laudabat pro ipsis et cum ipsis. Dehinc omnis Angelorum exercitus et Sanctorum cum tripudio Dominum suum prosequebantur ad cœlestia, canentes et dicentes :

Hymnizate nunc superi
Pariterque resonate inferi.

CAPUT XIII.

DE MONTE ET SEPTEM GRADIBUS ET FONTIBUS, ET DE THRONO
DEI ET BEATÆ VIRGINIS ¹.

DOMINICA : *Esto mihi* ², audivit dilectum animæ suæ Jesum dulci amoris susurrio sibi dicentem : « Visne mecum his quadraginta diebus et noctibus in monte commorari ? » Et anima : « O quam libenter, Domine mi ; hoc est quod volo, hoc est quod cupio. » Tunc ostendit ei montem excelsum et miræ magnitudinis ab Oriente usque ad Occidentem, habentem septem gradus per quos ascendebatur, et septem fontes. Et assumens eam pervenit ad primum gradum, qui vocabatur gradus humilitatis, in quo erat fons aquæ, abluens animam a cunctis vitiis quæ superbia commisit. Post hæc secundum ascendebant, qui dicebatur gradus mansuetudinis :

Domino
duce montis
virtutum
septem
gradus
ascendit
anima.

1. Ex his quæ in hoc capitulo et alibi passim occurrunt de gradibus, etc. non immerito quidam opinati sunt celeberrimum Poëtam Dante Mechtildis nostræ revelationes quas legerat, secutum fuisse in suis carminibus, et ex grato animo illam proprio nomine ibidem commendavisse.

2. Dominica in Quinquagesima.

X

fons vero patientiæ, mundans animam a maculis quas ira peregit. Deinde ad tertium ascendentes, qui vocabatur gradus amoris; fons vero charitatis, in quo anima lavabatur ab omnibus peccatis quæ odium perpetravit. In hoc gradu Deus cum anima aliquamdiu perstitit. Tunc anima procidit ad pedes Jesu; et statim organum illud dulcissimum, vox Christi melliflua, insonuit dicens: « *Surge, amica mea; ostende mihi faciem tuam.* » (CANT. II.) Omnisque cœtus Angelorum et Sanctorum qui erant in montis vertice, dulcifluo amoris epithalamio, cum Deo et in Deo, ac si una vox esset, ita dulciter resonabant, et tam dulci modulatione psallebant, quod humana lingua non sufficit explicare.

Deinde quartum ascendebant, qui dicebatur gradus obedientiæ; fons vero sanctitatis, mundans animam ab omnibus quæ inobedientia fecit. Post hæc ad quintum pervenerunt, qui erat gradus continentiæ; fonsque liberalitatis, purgans animam ab omnibus quæ avaritia commisit, quod creaturis tam ad utilitatem suam, quam ad Dei laudem prout debuit, non est usa. Moxque sextum ascendentes, qui vocabatur castitatis; ibique fons divinæ puritatis, purificans animam a cunctis quæ desideriis carnis deliquit. Ibique anima Dominum seque pariter candida veste vestitos vidit. Dehinc ad septimum gradum qui vocabatur spirituale gaudium; fons vero cœleste gaudium, lavans animam ab omnibus peccatis acediæ; fons autem ille non ut alii cum impetu fluebat, sed paulatim et guttatim stillabat; quia cœleste gaudium nemo, quamdiu in hac vita est, ad plenum capere potest; sed quasi gutta, vel saltem nihil est respectu veritatis.

Post hæc dilectus cum dilecta ad montis verticem ascendebat, ubi erat multitudo Angelorum, in modo avium aureas campanas habentium, et dulcem sonum reddentium. In ipso monte duo erant throni mirabili decore nitentes. Primus erat thronus et sedes summæ et individue Trinitatis; de quo

In vertice
montis
thronus SS.

Trinitatis ex
quo quatuor
rivi
procedunt,

procedebant quatuor rivi aquarum vivarum. Per primum intellexit designari divinam sapientiam qua Sanctos gubernat, ita quod voluntatem ejus in omnibus agnoscunt et hilariter implent. Per secundum, divinam providentiam, quæ ipsis bona omnia prævidit, quibus eos affluenter satiat in æterna libertate. Per tertium autem, divinam affluentiam quæ ipsos inebriat omni bonorum ubertate, ut nunquam tanta desiderent quin eis abundantius omnia bona infundet. Per quartum vero, voluptatem divinam, qua tam voluptuose in Deo vivunt, satiati plenitudine gaudiorum, affluentes deliciis quarum non erit finis, ubi *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis eorum.* (Apoc. vii. 17.) Hic thronus habebat in summitate nodum aureum sua magnitudine replentem orbem terrarum, qui significabat divinitatem; eratque gemmatus lapidibus pretiosis, et auro purissimo mirabiliter fulgens, ut regia structura Regis cœlorum. Habebat etiam multa tabernacula; scilicet habitacula sanctorum

Alter
thronus
juxta
priorem
beatæ Mariæ
positus.

• Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum et omnium electorum. Thronus vero secundus erat virgineæ Matris, quæ, ut decet reginam, merito juxta regem suum residebat. Qui thronus etiam multa habebat tabernacula; scilicet Virginis pedissequarum Virginum sanctarum, quæ digne Virginem Matrem prosequuntur.

Videns ergo Regem gloriæ Jesum in solio suæ imperialis magnificentiæ et Matrem suam a dextris ejus, et præ admiratione illius jucundissimæ faciei in quam desiderant Angeli prospicere, tota a se deficiens ante thronum sanctæ Trinitatis, ad pedes Jesu corruit. Quam Dominus ipse elevans in sinu suo dulciter reclinavit. Vestimenta vere ejus in finibus parumper erant pulvere aspersa de quadam causa quæ se in vespere occupaverat, quam beata Virgo accedens detersit. Post hæc vidit mensam regiam ante thronum, ad quam omnes qui corpus Domini sumebant accedebant; quibus ipse

Filius Virginis apponens ferculum delicatissimum, scilicet suum corpus venerandum, unicuique porrexit, panem vivum et integrum; sicque dilectus cum dilectoribus suis una in thalamo pausabat. Propinatus est eis etiam calix meri dulcissimi. sanguinis videlicet Agni immaculati, in quo eorum corda a cunctis maculis sunt abluta. Ibi que dulciter inebriati, Deo feliciter sunt uniti. Ibi dixit Deus animæ : « Nunc meipsum do animæ tuæ cum omni bono quod sum et quod dare possum. Tu in me et ego in te. Nunquam separaberis a me. »

Optime
satiantur et
inebriantur
qui sumunt
Corpus
Domini.

Tunc orabat beatam Virginem ut pro se Filium suum laudaret. Quæ statim de throno suo procedens cum Virginum choro Filium suum laude ineffabili extollebat. Patriarchæ quoque et Prophetæ laudabant Dominum, cum jubilo dicentes Responsorium, *Summæ Trinitati*¹, etc. Gloriosus vero Apostolorum chorus cum tripudio decantabat Antiphonam : *Ex quo omnia*², etc. quia ipsi agnoverunt in terris eum a quo omnia bona profluxerunt, per quem omnia facta sunt in cælo et in terra, in quo omnia bona sunt abscondita. Post hæc Martyrum victoriosus exercitus cecinit dicens : *Tibi decus*, etc. Dehinc Confessorum ordo hymnizabat dicens : *Benedictio et claritas*³, etc. Inter quos specialiter beatum Benedictum Patrem eximium vidit, in veste candida roseo colore intertexta. In candore significabatur ejus virginalis castitas; in rubeo, quod vere martyr est, eo quod tanto labore in Ordinis rigore desudans, in omnibus gloriose triumphavit. Cumque miraretur cur Angeli non cantarent, Dominus respondit : « Tu cum Angelis cantabis ». Et statim Angeli sancti cum illa beata anima concinebant dicentes : *Te sanctum Dominum*⁴, etc.

Beatum
Benedictum
inter Confes-
sore specialiter
videt
Mechtildis.

1. Responsorium in Festo SS. Trinitatis.
2. Antiphona ejusdem Festi.
3. Ex eodem Officio.
4. *Te sanctum Dominum in excelsis laudant omnes Angeli, dicen-*

Justitia
divina circa
impios,
charitas
vero ad
amicos se
exercet.

Post hæc rogabat Dominum dicens : « O unice amator, in quo maxime complacet tibi ut ab hominibus agnoscaris ? » Cui Dominus : « In bonitate mea et justitia ; in bonitate qua misericorditer hominem expecto usquequo ad pœnitentiam convertatur ; insuper continue ipsum gratia mea ad me traho. Cum vero nullo modo voluerit converti, exigente justitia oportet illum damnari. » Et anima : « Et quid de tua dicis charitate ? » Cui Dominus : « Amicus fidelis amico omnia bona sua communicat, et secreta sua revelat ; ita et ego. » Rogabat etiam Dominum ut se instrueret qualiter pro sancta Ecclesia satisfaceret, quæ ipsi ¹ dilecto suo hoc tempore tantas inferret contumelias. Ad quod Dominus : « Trecentis et quinquaginta vicibus legas mihi Antiphonam : *Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, o beata Trinitas* ², pro omnibus quæ a membris meis mihi tam indebite inferuntur. »

DE MONTE VIRTUTUM ET SANCTIS IN EO VISIS.

Multæ
mansiones
in cœlo.

ALIO quoque die prædictus mons sibi divinitusest revelatus. Quem sola ascendens cum pervenisset ad tertium gradum, scilicet amoris, in ipso fonte ab omnibus maculis lavabatur. Dehinc ad sextum veniens gradum candido vestita est indumento. Cumque pervenisset ad septimum gradum, vidit Dominum Jesum in vertice montis stantem, qui porrigens illi manum elevavit eam dicens : « Veni, eamus ibi spatiari. » Et ibat sola cum solo, nihilque videbat nisi solum Jesum. Et venerunt ad parvam domum factam ex argento perspicuo,

tes : * *Te decet laus et honor, Domine.* †. *Cherubim quoque et Seraphim Sanctus proclamant, et omnis cœlicus ordo, dicens : * Te decet.*

1. Cf. Part. iv. c. 1.

2. Ex Officio SS. Trinitatis.

circa quam vidit pueros jucundos albis indutos, saltantes et Dominum laudantes; quos intellexit esse infantes qui infra quinque annos decesserunt, et ibi sine fine exultant. Exinde venerunt ad domum ex purpureo incisam lapide, circa quam multitudo animarum cantabant in purpureis indumentis, quas viduas et conjugatas esse cognovit, et communem populum beatorum. Deinde venerunt ad domum de rubeo saphiro excisam, circa quam erat innumera multitudo Sanctorum amicti coccino: illæ scilicet beatæ animæ, quæ in hac vita pro Christo certantes diabolum vicerunt, ibique sine fine cum Domino lætantur.

Post hæc longius euntes, venerunt ad domum ex auro purrissimo constructam, quam Dominus animæ demonstrans ait: « Hæc est domus charitatis de qua scriptum est: *et ducam te in domum matris meæ et in cubiculum genitricis meæ.* (CANT. III. 4.) Mater mea est charitas, et ego filius sum charitatis¹. » In quo divinitus intellexit quod Virgo Maria nimio ardore Sancti Spiritus inflammata, et coelitus concremata; ex calore amoris Spiritus Sancti, Filium Dei concepit, sicque Christus est Filius charitatis, et mater ejus est charitas. Cum introiissent domum, anima ad pedes Jesu cecidit, quam ipse festinus elevans in amplexus suos suscepit. Omnes vero qui se orationibus ejus commendaverant, præ foribus erant, et funis de Corde Domini procedebat, in quem omnes manus injecerunt: in quo innuebatur quod omnes pro quibus orabat, participes divinæ gratiæ redderentur.

Cum vero Dominicum corpus Christi suscepisset, Sancti qui circa domum erant, concinebant dicentes: « *Panem Angelorum manducavit homo. Alleluia.* » Angeli autem psalebant dicentes: « *Panem de cælo dedit ei.* » Sicque dilecto unita, delectabatur in ipso et cum ipso, in quo sola et plena sufficientia omnis boni est, et copia æternarum deliciarum.

1. Cf. S. Hildegardis Epistolam ad Adamum, Abb. de Ebra. Ep. xxx. in Resp.

Visio
domus
charitatis.
Christi
mater est
charitas.

Ex Corde
divino funis
traditur his
pro quibus
anima orat.

CAPUT XIV.

QUALITER DOMINO ANIMA MINISTRET.

IN die sancto Palmarum, dum occupatam haberet memoriam de his quæ Christus ea die fecit in terris, inter alia incidit menti ejus ut scire cuperet quid commodi beatæ Mariæ et Marthæ Domino, cum apud se hospita-retur, præparassent. Tunc visum est sibi quasi esset Bethaniæ in domo earum. Viditque domunculam seorsum paratam, in qua mensa erat collocata, et Dominum in ea sedentem invenit. Quem dum interrogasset quid illa nocte egisset, respondit : « Ego in orationibus totam illam noctem duxi; sed circa diluculum paululum sedens obdormivi. » Et addidit : « Talem domum facies mihi in anima tua, in qua mihimet ministrabis. » Et statim videbatur sibi Dominum ad mensam illam sedere, seque illi servire.

Anima in se
tamquam in
domo
Bethaniæ
Christum
suscipit.

Et primo in scutella argentea mel sibi proposuit, illum melleum videlicet amorem, qui eum desinu Patris in præsepium reclinavit, cum per totum mundum melliflui facti sunt cœli. Secundo, ferculum de herbis violarum sibi ministravit, humilissimam scilicet Christi conversationem qua se omni subjecerat creaturæ. Tertio detulit sibi carnes agni, Agni videlicet immaculati, qui peccata totius abstulit mundi. Quarto posuit ei vitulum saginatum, spiritualis gratiæ dulcedine saginatum. Quinto ministravit ei hinnulum cervorum, inestimabile videlicet desiderium, quo Christus omnibus diebus vitæ suæ usque ad mortem cucurrit. Sexto, obtulit ei piscem assum, ipsum designans Christum pro nobis passum. Septimo, Cor Jesu Christi diversis et optimi odoris conditum aromatibus, omnibus scilicet virtutibus refertum et superplenum, eidem proponebat. Propinabat etiam ei triplex po-

culum. Primo vinum valde bonum, per quod notabatur omnis labor sanctissimæ Christi conversationis, et omnium electorum. Secundo, rubeum vinum, Christi passionem et mortem figurans. Tertio, propinavit sibi merum optimum et suavissimum, divinæ scilicet dulcedinis intimam et spiritualem infusionem. Hæc autem omnia quælibet devota anima spiritualiter ministrat, cum ista devota recolit gratitudine, et pro his Dominum Jesum laudans benedicit.

Qualis
cibus et
potus
Domino ab
anima
ministratur.

CAPUT XV.

DE QUINQUE MODIS DEUM LAUDANDI.

ALIA quadam nocte, cum ex tristitia somnum capere nequiret, audivit Angelorum choro personare: « *Jacta cogitatum tuum in Domino, et ipse te enutriet* ». (PSAL. LIV. 23.) Veditque Dominum stantem coram se in viridi vestimento. Ad quem illa: « O amantissime Domine, cum sit tempus passionis, cur viridi veste indueris? » Cui Dominus: « Scriptum est: *Si in viridi ligno hoc fecerunt, in arido quid fiet?* » (Luc. xxiii. 31.) In quo verbo intellexit, quia si virorem omnium virtutum, scilicet Jesum, tam diversis affecerunt pœnis, quid tunc eis qui aridi omnibus sunt bonis, nisi æterna tormenta præparantur. Tunc oravit Dominum ut se instrueret, quid sibi laudis facere deberet hoc tempore passionis. Qui ostendit ei digitos manus suæ, per quos edocta est ipsum debere quinque modis laudare.

Jesus
est lignum
viride in
quo virent
omnes
virtutes.

Primo, suam incomprehensibilem omnipotentiam, qua ipse præpotens Dominus Angelorum et hominum, pro homine impotens est effectus. Secundo, suam inscrutabilem sapientiam, qua ipse tamquam fatuus est reputatus. Tertio, suam inæstimabilem charitatem, qua gratis odio est habitus

pro salvandis. Quarto, suam benignissimam misericordiam, qua pro homine tam crudeli morte est damnatus. Quinto, suam dulcedinem suavissimam, qua morte amarissima est pro homine amaricatus.

CAPUT XVI.

DE NOMINE DOMINI ET DE EJUS VULNERIBUS SACRIS.

IN Missa quadam, *Nos autem*¹, dixit ad eam Dominus : « Attende verba hæc, scilicet : *in quo est salus, vita et resurrectio nostra,* » etc. In cruce enim vera est salus, nec extra eam alia salus invenitur, juxta illud :

Nulla salus est in domo,
Si non crucem invenit homo
Super liminaria.

In Cruce
moriens
Christus
animam
in se
æternaliter
vivere dedit.

In quacumque ergo anima crux, id est tribulatio, non est, nulla patientia est; ubi vero patientia non est, nulla salus est. Vera etiam vita homini in Cruce, donata est quando ego vita animæ morte amoris in Cruce moriens, animam in peccatis mortuam vivificavi, et in me æternaliter vivere donavi. Per Crucem quoque homini donatum est ut quoties per peccatum labitur, toties poenitendo resurgat. Insuper carnis resurrectio et æterna salus (a.)

Et dum in Epistola legeretur : *Dedit illi nomen quod est super omne nomen,* dixit ad Dominum : « Mi Domine, quod est illud nomen dignissimum quod tibi datum est Patre ? » Cui Dominus : « Nomen illud est Salvator omnium sæculorum. Ego enim sum Salvator et Redemptor omnium quæ

1. Feriæ III majoris Hebdomadis, etc.
(a.) libertas. *Codd. S. Gall. et Vind.*

sunt, fuerunt, quæque post futura sunt. Ego Salvator eorum qui fuerunt antequam homo fierem; ego Salvator eorum qui fuerunt in tempore quo homo cum hominibus conversatus sum; ego Salvator omnium qui mea secuti sunt dogmata, et qui mea adhuc volunt imitari vestigia, usque in finem sæculorum. Et hoc est nomen meum dignissimum, quod mihi soli ab initio sæculi a Patre præordinatum est, quod est super omne nomen. »

Nomen
super omne
nomen
Christo
datum est
Salvator
omnium.

Cum autem Deo gratias ageret pro ejus vulneribus sanctissimis, orans ut tot amoris vulnera animæ suæ infigeret, quot ipse in corpore suo pertulit, dixit ad eam Dominus : « Quoties homo in recordatione passionis meæ ex amore ingemiscit, toties quasi vernanti rosa vulnera mea leniter tangit, et exinde jaculum amoris in animam ejus resilit, unde salubriter vulneratur. »

DE DESIDERIO ANIMÆ.

FERIA quarta, dum cantaretur Missa, *In nomine Domini* ¹ *Omne genu flectatur*, etc. dixit ad Dominum : « O si nunc potestatem haberem, ut cælum et terram et infernum cum omni creatura, tibi dulcissimo et fidelissimo amatori cum reverentia reclinarem ! » Cui Dominus benigne respondit : « Commenda mihi quatenus hoc in memetipso perficiam; quia ego contentivus sum totius creaturæ, et cum me exhibeo Deo Patri per laudem, sive per gratiarum actionem, oportet ut omnis creaturæ defectus per me et in me dignissimo modo suppleatur. Benignitas etiam mea non sustinet ut aliquid de his, quæ fidelis anima desideraverit et per se nequiverit, imperfectum relinquantur. »

Christus
contentivus
est omnis
creaturæ.

1. Sic olim legebatur Introitus hujus diei.

CAPUT XVII.

DE ARBORE CRUCIS.

ITEM in Missa quadam *Nos autem*, vidit in medio Ecclesie arborem pulcherrimam proceritate, et latitudine sua totam terram implentem, quæ ex tribus frondibus de terra insimul ortis excreverat; et frondes arcuatæ et reflexæ erant ad terram. Sub una frondium erant bestię, quæ vescebantur ex fructu qui de arbore cadebat; designantes peccatores et homines bestialiter viventes, qui bonis Dei sine gratitudine fruuntur sicut bestię, nunquam ad ipsum cum gratiarum actione respicientes, a quo bona cuncta procedunt. Sub alia erant homines comedentes ex fructu arboris; per quos justus et boni quique in Ecclesia notabantur. In tertia erant aves suavissime modulantes; per quas Sanctorum animæ Deum sine fine laudantium exprimebantur. Animæ etiam purgandorum [in similitudine capitum ¹ venientes,] ex odore arboris reficiebantur. Aves etiam quædam nigræ arborem circumvolabant; sed fumus magnus de ea egrediens illas longius effugabat. Per aves, dæmones intellexit figurari, et quaslibet hominum infestationes, quas homo in nullo melius quam in memoria Dominicæ passionis superabit, quæ per fumi asperitatem signabatur.

Per triplices
arboris
Crucis
frondes
tria
hominum
genera
significantur

Dominicæ
passioni
adhæren-
dum
quatenus
virtutes et
charitas
magis
crescant.

Sacerdos quoque qui Missam celebrabat, vestitus et præparatus erat foliis ejusdem arboris. Et ramusculi pleni fructibus eum circumpendebant; in quo monstrabatur quod omnis qui colit et diligit Christi passionem, ejus virtutes nobiliores erunt, et quidquid boni egerit, fructuosius in ejus meritum cedit. Omnia etiam corda fidelium in similitu-

1. Quæ uncis includuntur e codicibus Lipsiensi et Vindob. ac e veteri edit. 1503 expuncta fuerant.

dine ardentium lampadum annexa pendebant in ramis arboris, et liquor qui in ipsis lampadibus ardebat ex arbore infuebat; per quod innuebatur quod nullus Domini^{cam} diligere valet passionem, nisi a Dei gratia ipsi infundatur. In hoc vero quod ardentibus erant, figurabatur quod quisquis Deum vult diligere, ad ejus se teneat passionem, sæpius eam rememorando et colendo; quia in ea sufficientem habebit materiam diligendi, nihilque est quod sic afficiat et ardescere faciat mentem, sicut recordatio Christi passionis.

CAPUT XVIII.

DE PASSIONE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI.

IN Parasceve, inter alia innumera quæ fecit ei Deus bona, dixit ad Dominum: « O mi dulcissime Deus, in quo potest tibi homo restituere quod hac die pro ejus salute capi et ligari dignatus es? » Respondit Dominus: « Ut in vinculo veræ obedientiæ propter me voluntarie ac libenter sit ligatus. » Et anima: « Quid vero laudis tibi faciet quod immundis Judæorum sputis es consputus, et colaphis cæsus immitibus? » Cui Dominus: « Dico tibi in veritate, omnes qui prælatos suos contemnunt, in faciem meam¹ conspuunt. Si quis ergo contumeliam illam mihi cupit emendare, prælatos suos debet honorare. » Et anima: « Quid gratiarum actionis, o piissime, pro alapis accipies? » Respondit: « Ut homo præscriptam consuetudinem et statuta suæ Religionis fideliter et districte teneat. » Et anima: « Quid autem laudis, o amice fidelissime, referat pro dolore quem passus es, cum imperiali capiti tuo corona imprimebatur spinea, ita ut

Contumelias
Christi
emendat
qui prælatos
honorat;
renovat qui
contemnit

1. Cf. *Legatus* lib. III. c. 74.

Quidnam
pro singulis
Christi
passionibus
sit
offerendum.

roseo sanguine deliciosa facies tua, in quam Angeli desiderant prospicere, tota velaretur? » Respondit : « Ut homo, cum tentatur, totis viribus fortiter resistat, et quot tentationes in nomine meo superat, tot in meo diademate gemmas ponit pretiosas. » Et anima : « Quid pro eo, magistrorum sapientissime, quod ut fatuus in veste alba delusus es? » Et Dominus : « Ut homo nil quærat in vestibus, non ornatum, non pretiositatem, sed ejus solam necessitatem. » Et anima : « Et quid gratiarum actionis pro eo, o cordis mei unice, quod tam inhumaniter et acriter flagellatus es? » Et Dominus : « Ut perfecta fidelitate et patientia mecum perseveret tam in prosperis quam in adversis. » Et anima : « Quid, o amantissime, pro eo accipies, quod pedibus cruci transfixus es? » Cui Dominus : « Ut omnia desideria homo fundat in me ; et cum (a) non potest desiderium habere, habeat tamen voluntatem habendi desiderium, et tunc pro facto accipio voluntatem. » Et anima : « Quid autem pro eo quod manibus cruci affixus es? » Et Dominus : « Ut se in omnibus bonis operibus exercent, et cuncta mala propter me devitet. » Et anima : « Quid tibi, o dulcor unice, debet gratiarum actionis referri pro illo amoris vulnere, quod in cruce suscepisti pro homine, cum amor invincibilis sagitta amoris Cor tuum mellifluum perforavit, unde nobis aqua et sanguis in remedium profluxit, et sic devictus magnitudine amoris sponsæ tuæ mortuus es amoris morte? » Et Dominus : « Ut homo omnem voluntatem suam meæ conformet voluntati, et voluntas mea illi semper in omnibus et super omnia sit accepta. »

Beneficia a
Christo
donata pro
singulis in
passione
doloribus.

Dixitque etiam Dominus ad eam : « Dico tibi in veritate, si quis ex devotione passionis meæ lacrymas effuderit, suscipere volo ac si ipse pro me sit passus. » Tunc anima : « Eia, mi Domine, quali modo debeo pervenire ad has lacrymas? » Et ille : « Ego te docebo : Primo, cogita quali amicitia et

(a) et si. *Cod. Vind. und so. Ed. Lips. 1503.*

dilectione meis inimicis obviam processi, qui me cum gladiis et fustibus ad mortem quærebant, tamquam ad latronem et maleficum; sed ego tamquam filio suo mater illis me obviam dedi, ut eos de faucibus luporum eruerem. Secundo cum me alapis immitibus cæderent, quot alapas mihi dederunt, tot dulcia oscula eorum animabus præbui, qui usque in diem novissimum per passionem meam debent salvari. Tertio, cum me ferocissime flagellarent, tam efficacem pro eis fudi orationem ad Patrem cœlestem, ut multi ex eis converterentur. Quarto, cum spineam coronam capiti meo imprimerent, quot spinas mihi impresserunt, tot gemmas in eorum corona collocavi. Quinto, cum me cruci clavis affigerent, et omnia membra mea distenderent, ita ut ossa mea et viscera dinumerari possent, tota mea divina virtute attraxi animas eorum ad me omnium, qui ad vitam æternam sunt prædestinati, sicut ante prædixi: *Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum.* (JOANN. XII. 32.) Sexto, cum lancea latus meum aperiret, ex Corde meo propinavi eis poculum vitæ, qui per Adam hauserant poculum mortis, ut essent omnes Filii æternæ vitæ et salutis in me qui sum vita. »

DE EODEM.

CUM vero corpus Christi sumpsisset, dixit ad illam Dominus: « Vis videre qualiter ego nunc in te sum et tu in me? » At illa tacebat, quia indignam se reputabat. Statimque vidit Dominum tamquam per lucidum crystallum, et animam suam velut aquam purissimam et fulgidam, per omne corpus Christi fluentem. At illa multum admirabatur super inæstimabili dono et stupenda Dei erga se pietate. Cui Dominus: « Memento quod beatus Paulus scripsit: *Ego sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus; gratia autem Dei sum id quod sum.* (I. COR. XV. 9.) Sic et tu nihil es in te; sed id quod es, per gratiam meam es in me. »

Mira unio
Christi cum
anima per
sumptionem
Sacramenti.

Cum autem Crux secundum morem sepeliretur, dixit ad Dominum : « Nunc, o cordis mei unice, teipsum sepeli in me, et me tibi inseparabiliter astringe. » Et Dominus : « Volo me sepelire in te : in capite tuo volo esse fruitio sensuum tuorum, operatio manuum tuarum, et exercitatio omnium membrorum motuumque tuorum. »

ITEM DE PASSIONE DOMINI.

Commen-
dantur
bona
voluntas et
benevolentia

ITEM in sancta nocte Parasceves, in oratione sua dixit ad Dominum : « Mi dulcissime Domine, in quo tibi recompensare possum quod hac nocte propter me captus et ligatus es? » Cui Dominus : « Cum desiderio et bona voluntate. Hæc enim duo sunt velut serica ligamenta cum quibus me animæ tuæ suaviter colligabis. Cor etenim benevolum est ad quæque bona paratum, de facili me non amittit. Sed cogitationes inutiles quæ illi improvise advenerint, quasi nullius delicti sunt, si tamen non sponte et cum deliberatione, postquam adverterit, eis immoratur. » Et addidit : « Cum me traderem in manus iniquorum, ligaverunt manus meas et fecerunt in me quidquid voluerunt, linguam vero meam ligare non potuerunt. Ego autem ipsam linguam meam ita ligavi, ut nullum verbum nisi quod utile esset loqui vellem. Sic homo, licet potestatem habeat loquendi bonum sive malum, linguam suam sic refrænare deberet, ut nullum verbum loqueretur quo proximum suum læderet aut turbaret. »

Circa Primam vero, cum esset in recordatione quod Christus illa hora præsidi judicandus adstitisset, dixit ad eam Dominus : « Veni mecum ad iudicium. » Et assumens eam, ante Patrem suum cœlestem statuit eam secum. Tunc omnes Sancti cum omnibus creaturis super eam sunt conquesti. Seraphim accusabant eam pro eo quod divinum amorem quo

a Corde Dei fuerat accensa, sæpe in se per teporem extinxerat. Cherubim proclamabant eam, eo quod secundum lumen divinæ cognitionis; quo præ cæteris illuminata erat, se non regebat. Throni conquesti sunt quod pacatissimum Regem eorum, qui thronum suum in ea firmaverat, sæpe inutilibus cogitationibus inquietando turbasset. Dominationes dicebant quod Regi et Domino Deo suo se cum debita reverentia non subdidisset. Principatus conquerebantur quod divinam nobilitatem qua ad Dei imaginem facta est in se nec in aliis esset venerata. Potestates accusabant quod se divinæ majestati cum tanta reverentia et tremore, ut dignum fuerat, non inclinasset. Virtutes conquestæ sunt quod se in virtutibus sanctis debito modo non exercuerat. Archangeli dicebant quod Dei suavi colloquio prout debuit non intendisset, nec per eos qui ei ministri deputati sunt dilecto suo suavia et amatoria susurria direxisset. Angeli querulabantur quod eorum ministerio indigne uteretur.

Anima in
judicium
ducitur et ab
Angelis
accusatur.

Beata Virgo Maria conquerebatur quod dulcissimo Dei Filio, quem sibi in fratrem genuerat, infidelis extitisset. Apostoli clamabant quod eorum doctrinam diligenti studio non fuisset secuta. Martyres dicebant quod pœnas et infirmitates invita sustineret. Confessores accusabant quod in Religione et spirituali exercitatione negligenter egisset. Virgines querulabantur quod tam amantissimum Sponsum totis visceribus non amasset. Omnes creaturæ insimul conclamabant quod eis indigne usa fuisset.

Beata Virgo
et Sancti
cum
omnibus
creaturis
conqueruntur.

Tunc benignissimus Jesus dixit ad Patrem : « De omni querimonia ei objecta ego ad singula pro ea respondebo ; quia ejus amore me fateor esse captum. » Cui Deus Pater dixit : « Quid te ad hoc coegit ? » Respondit : « Mea electio, quia eam mihi ab æterno præelegi. » Tunc anima confidens de gratia tanti fidei jussionis sui, confidenter accepit eum inter brachia sua, dicens ad Deum Patrem : « Ecce præsentio tibi,

Christum
Patri pro se
confidenter
obtendit
anima.

Pater colende, humillimum Filium tuum, qui tibi pro me persolvit quidquid deliqui per superbiam. Ecce præsentō tibi Filium tuum mansuetissimum, qui pro me satisfacit quidquid peccavi per iram. Præsentō tibi etiam Filium tuum amantissimum qui est amor cordis tui, qui plene supplevit quidquid odio deliqui. Largiflua ipsius liberalitas omne quod avaritia peccavi exsolvit. Sanctissimum ejus studium acediam meam emendavit. Summa ejus abstinencia omnem intemperantiam meam supplevit. Ejus innocentissimæ vitæ puritas exsolvit omne quod malis cogitationibus, verbis aut factis deliqui. Ejus summa obedientia, qua factus est obediens usque ad mortem, omnem inobedientiam meam delevit. Ejus denique perfectio omnem imperfectionem meam excusat. »

Ad Tertiam, vidit Dominum inæstimabili claritate et decore circumdatum, ita ut a planta pedis usque ad verticem singulari ornatu totus floreret; et hoc pro eo acceperat quod tam inhumaniter pro nobis fuerat flagellatus. Habebat etiam in capite sertum ex diversis et pulcherrimis floribus tam mirifico opere factum, quod ejus simile anima nunquam vidit. Hoc sertum sibi Christus effecerat ex diversis doloribus, quos illa in capite suo per idem tempus plusquam quadraginta diebus habuerat ¹.

Ad Sextam, iterum vidit Dominum bajulare sibi crucem, et omnem Congregationem advenire et singulas gravamina et onera sua, in similitudinem frondium virentium, cruci supponere. Quæ omnia Dominus benignissime suscipiens, patientissime et lætissime cum cruce sua portabat, sed et Sorores omnes Dominum portare juvabant.

Crucem
bajulanti
Christo
sorores
oneri sua
imponunt
et cum
ipso portant.

Circa Nonam vero, apparuit sibi Dominus in gloria mirabili et majestate, habens torquem auream, in qua erat clypeus continens omnia passionum Domini genera; qui totum pec-

1. Cf. part. II. c. 26.

tus Domini contextit, superius lilium habens candidissimum, et inferius rosam pulcherrimam. Per hunc clypeum figurabatur victoriosa Christi passio; per lilium, innocentia; per rosam, ejus summa patientia.

Cum autem Sorores ad sanctam Communionem accederent, Dominus unicuique personæ dabat Cor suum divinum, repletum optimis aromatibus mira suavitate redolentibus. Aromata et illa ex omni parte Cordis ut novellæ viridissimæ et florentes erumpebant, ita ut totum florigerum esse videretur. Singulæ etiam accedentes prædictum clypeum a Domino acceperunt, ita ut in cujuslibet pectore idem clypeus miro decore fulgeret; per quod significari intellexit quod Christus suæ passionis victoriam suis fidelibus contulit, ut sit eis munimen et robur contra omnes inimicos.

Hora vero qua sanctam crucem osculari deberet, ad vulnus pedum divinitus inspirata dixit: « En omnia desideria mea tibi, Domine mi, infigo, et ea tuis adapto desideriis, ut exinde plene purificata et perfectissimo modo sanctificata, nunquam de cætero terrenis valeant implicari. » Ad vulnus quoque dextræ manus ait Dominus: « Hic reconde omnia spiritualia tua, ut omnia quæ in spirituali habitu neglexisti per mea tibi plene restaurentur. » Ad sinistrum vero ait: « Hic omnes pœnas tuas et quælibet adversa repone, ut ex unione mearum passionum dulcescant, et Deo in summa placencia redoleant, sicut vestis cum musco vel aliis speciebus condita eundem spirat odorem, et sicut mica panis melle intincta ejusdem suscipit suavitatem. » Ad vulnus Cordis ait: « In hoc vulnus amoris, quod tantæ amplitudinis est, quod cælum et terram et omnia quæ in eis sunt complectitur, omnem amorem tuum ad meum divinum amorem recollocâ, ut exinde perficiatur, et sicut ferrum candens cum igne, in unum redigatur amorem. »

Ad Vesperas, vidit Dominum quasi de cruce depositum, et

In
Communionem
Cor suum
Dominus
trahit.

Quo
devotionis
affectu
vulnera
Crucifixi
anima
osculatur.

Invitante
B. Virgine
cum multo
fructu eadem
vulnera
iterum
osculatur.

beatam Virginem ipsum in sinu tenentem, sibi que dicentem: « Accedens osculare salutifera vulnera dulcissimi Filii mei, quæ pro tuo suscepit amore. Cordi ejus benignissimo tria oscula imprime, agendo illi gratias pro effluxu illo quo ab æterno in te et in omnes electos effluit, effluit et effluet sine fine. Ad vulnus dextræ manus, in osculo gratias agas, quia ipsa est adiutrix et cooperatrix omnium bonorum operum tuorum. Ad sinistram vero, quia ad ipsam tutum semper invenies refugium. Vulnus quoque dextri pedis osculare in gratiarum actione, pro ferventi desiderio quo omnibus vitæ suæ diebus post te in siti cucurrit. Sinistri autem pedis vulnus cum gratitudine osculeris, quia ibi semper invenies remissionem omnium peccatorum. Habeas etiam triplex unguentum, quo ipsum animæ tuæ dilectum incessanter perungas. Scilicet oleum olivæ, per quod misericordia exprimitur: in operibus videlicet misericordiæ et pietatis te frequentius exercendo. Secundo, oleum myrrinum; ut tribulationes et infirmitates gaudenter, constanter et fideliter pro Dei amore supports. Tertio, unguentum balsamiticum; scilicet ut omnia dona Dei cum gratitudine pro ejus laude solius suscipiens, nihil inde tibi aut speres aut velis, sed pure in ipsum qui est fons et origo omnium bonorum refundas. »

Accipit a
matre sua
Christum
in corde
sepeliendum

Circa Completorium autem beata Virgo ad eam dixit: « Accipe Filium meum et eum sepeli in corde tuo. » Statim illa cor suum in similitudine sarcophagi argentei cooperulum aureum habentis vidit. Per argentum munditia cordis significabatur; per aurum vero amor, qui Deum in anima tenet et conservat. Cum ergo Christum, ut sibi videbatur, includeret, dixit ad eam: « Hic me semper in corde tuo invenies, et ecce do tibi securitatem æternæ vitæ, et omnibus pro quibus orasti hodie. »

X

QUALITER HOMO MEMORIAM CHRISTI PASSIONIS CELEBRET OMNI
SEXTA FERIA PER ANNUM.

QUI Dominicæ passionis colendam memoriam frequentare desiderat, feria sexta vice Horarum legat septies Psalmum: *Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me.* (Ps. xxix.) Et post circulum anni habebit tot versus quot Christus vulnera habuit ¹. Item legat, si potest, unam Passionem Domini, et agat Deo gratias, inter cætera, quia de vulnere sinistri pedis ejus fluxit nobis lavacrum salutis, et a dextro flumen pacis; a manu vero sinistra produxit nobis fluentia gratiæ; a dextra autem medicamen animarum; de vulnere quoque dulcissimi Cordis ejus erupit nobis aqua vivificans et vinum inebrians, scilicet sanguis Christi, et omnis boni copia infinita.

Numerus
plagarum
Christi.

QUID DEO MAXIME IN HOMINE COMPLACEAT.

ITEM interrogabat Dominum quid sibi maxime in homine placeret. Cui Dominus: « Ut quilibet cum magna gratitudine perpendat, et jugi memoria revolvat omnium virtuosorum operum exercitia quæ in terris operatus sum; et om-

Christi
operum in
terra
recordatio
ipsi maximè
accepta.

1. Idem fere numerus plagarum seu vulnerum Christi in passione sua, aliis revelatus est piis animabus, ut S. Birgittæ, etc. quæ diverso tamen illum efficiunt modo; unde supputantibus potest aliquod discrimen occurrere, scilicet: 5460, vel 5475 aut etiam 5490. Cf. Cornelium a Lapide in Matth. xxvii. 26. Gonsalvum Durantum in commentario Revelationum S. Birgittæ, lib. 1. c. 10. Ludolphum Carth. de Vita Christi, parte II. c. 48. qui inter alia illos laudat versiculos:

Mittitur, ut legitur, olim vox cœlica lenis,
Cor refovendo senis flebilis, ut sequitur:
D. duc undecies, X. dempta simplice; Christi,
Unde revixisti, vulnera cuncta scies.

nium pœnarum et injuriarum quas sustinui triginta tribus annis; in quanta vixi miseria, et quanta mihi exhibebatur contumelia a mea creatura, et tandem mortuus sum in cruce morte amarissima, ob amorem hominis animæ, quam mihi in sponsam mercatus sum meo pretioso sanguine. Hæc omnia unicuique ita sint accepta et grata, ac si ad ipsius solummodo sum perpessus salutem. »

CAPUT XIX.

DE CHRISTI RESURRECTIONE ET EJUS GLORIFICATIONE.

In
resurrec-
tione
Christi
operata est
tota Trinitas
et omnis
creatura
ministravit.

In sancta nocte lætabundæ Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, hæc ancilla Christi vidit ipsum, quasi in sepulcro resideret, et agnovit divinitus illustrata, qualiter Deus Pater totam suam divinam potentiam humanitati Christi in ejus resurrectione dedisset, Filiique Dei persona omnem suam clarificationem quam ab æterno a Patre habuit, Spiritusque Sanctus omnem suam dulcedinem, bonitatem et amorem plene infudit ejus glorificatæ humanitati. Dixitque ad eam Dominus : « In mea resurrectione cœlum et terra cum omni creatura mihi ministrabant. » Et illa : « Et quomodo, inquit, tibi cœlum servivit? » Respondit : « Omnes angelici Spiritus in obsequio mihi aderant. » Et statim videbatur sibi quod videret multitudinem Angelorum circa sepulcrum, ita quod a terra usque ad cœlum Dominum circumdarent quasi murus. Tunc illa dixit : « Eia, et quid Angeli tibi illa hora decantaverunt, qui in Nativitate tua *Gloria in excelsis* cecinerunt? » Cui Dominus : « *Sanctus, Sanctus, Sanctus*, et :

Eia et eia nunc simul jubilemus Domino, laus in excelsis altithrono, licet non eadem verba, tamen ejusdem sensus cecinerunt.

Vidit etiam totam Congregationem circa Dominum, de cujus Corde plures radii in singulas personas transibant. Et Dominus cuilibet manum suam extendens glorificationem suam donavit dicens: « En claritatem meæ glorificatæ humanitatis vobis tribuo, quam cordis munditia et dulci in invicem socialitate, ac vera patientia conservabitis, ac in die judicii in vobis cum gloria præsentabitis. »

DE UNGUENTO SPIRITUALI.

ITEM cum sepulcrum visitaretur, hæc Deo devota virgo ardenti corde dixit ad Dominum: « Eia, dilecte mi, ex millibus electe, doce me quo unguento te animæ meæ amatorem peruŕgam. » Cui Dominus: « Accipe illam inenarrabilem suavitatem quæ ab æterno de meo divino profluxit Corde in Patrem et Spiritum Sanctum, de qua tibi conficias vinum. Secundo, illam dulcedinem a qua indulcoratum est præ omnibus cordibus cor Genitricis meæ virgineum, de qua tibi facias mel dulcissimum. Tertio, devotionem qua antè passionem eram in ferventissimo desiderio et devotione ac amore ardentissimo, de qua tibi conficias balsamum peroptimum. » Continuo se vidit habere pixidem plenam unguento redolente odore mirifico, de quo secundum cordis sui desiderium perunxit Dominum, et vulnera ejus rosea, animæ vera medicamina, est osculata.

Ex divino
Corde et
ex corde
B. Virginis
cum
devotione
Christi
conficitur
unguentum
spirituale.

DE DOMO CORDIS.

POST hæc ostendit ei Dominus pulcherrimam domum excelsam et amplam nimis; intra quam aliam vidit domunculam factam ex lignis cedrinis, interius laminis argenteis valde splendidis coopertam, in cujus medio Dominus

Cor
Domini
tamquam
domus in
qua
introducitur
anima.

residebat. Hanc domum Cor Dei esse bene recognovit, quia multoties ipsum tali viderat forma; domuncula vero interior animam illam figurabat quæ, sicut ligna cedrina imputribilia sunt, immortalis est et æterna. Hujus domunculæ janua erat ad Orientem posita, habens pessulum aureum, in quo aurea catenula pendeat, tendens in Cor Dei, ita ut cum janua aperiretur, catenula illa Cor Dei commovere videretur¹. Per januam intellexit designari desiderium animæ; per pessulum, ejus voluntatem; per catenulam vero Dei desiderium, quod semper animæ desiderium et voluntatem prævenit et excitat et trahit ad Deum. Et ait Dominus ad eam: « Sic anima tua semper est in Corde meo inclusa et ego in corde animæ tuæ. Et licet in intimis tuis me contineas, ita ut intimior sim omni intimo tuo, tamen divinum Cor meum ita excellens et supereminens est animæ tuæ ut omnino inattingibile videatur, quod per hujus domus celsitudinem et amplitudinem denotatur. »

Ante
Communionem
quasi a
quatuor
partibus se
perspiciat
anima.

Anima autem orabat Dominum quatenus eam ad sui prædignissimi corporis susceptionem dignaretur præparare. Cui ille respondit: « Dum vis communicare diligenter animæ tuæ domum perspicias, si parietes ejus aut læsi sint aut infecti. In orientali parte considera quam studiosa vel quam negligens in omnibus quæ ad Deum pertinent fueris: scilicet in laude Dei et gratiarum actione, in oratione, in ejus observatione mandatorum. In parte australi, perpende quam devota fueris Matri meæ et omnibus Sanctis; quantum profeceris eorum exemplis et doctrina. In occidentali parte, intuere diligenter et examina quantum profeceris sive defeceris in virtutibus: quam obediens, quam humilis, quam patiens ad injurias; siregulam tuam et statuta bene tenueris, si vitia in te exterminaveris et deviceris. In parte aquilonari, attende quam fidelis toti fueris Ecclesiæ, qualiter erga proximum

1. Cf. part. iv. c. 20.

egeris; si ipsum intima charitate dilexeris, si omnia adversa ejus tua reputaveris, si pro peccatoribus et animabus fidelium et omnibus indigentibus devote oraveris. Et si quam maculam aut læsionem in omnibus his inveneris, per humilem pœnitentiam et satisfactionem studeas reparare. » Dehinc anima ipsum domum intrans, ad pedes Domini cecidit, quam ille dignanter elevans in sinu suo posuit, et ter osculans dixit: « Do tibi osculum pacis, ex parte omnipotentiae, sapientiae et incommutabilis bonitatis meae. »

Cum autem cantaretur Missa, *Resurrexi*¹, Dominus benignissime illi blandiebatur dicens: « Ecce *resurrexi*, et adhuc tecum sum, perpetuo tecum mansurus. *Posuisti super me manum tuam*, hoc est, intensionem omnium operum tuorum. » Et aliis multis mirabilibus ineffabilibus verbis eam est allocutus. Anima autem ad tantam Domini dignationem stupefacta, humili reverentia a Deo se elongare volebat; quam Dominus magis attrahens dicebat: « Eia fave mihi, ut tecum sim et fruam deliciis meis. » Et cum *Gloria in excelsis* cantaretur, desiderabat Deum pro his donis suis collaudare. Tunc ait ad eam Dominus: « Scis quia scriptum est:

Laus pro terrenis debetur, gloria cœlis.

Si ergo laudare me cupis, glorifica me in unione illius reverentissimæ gloriæ, qua Deus Pater omnipotentia sua cum Spiritu Sancto me glorificat; et in unione altissimæ gloriæ quo inscrutabili sapientia Patrem et Spiritum Sanctum glorifico; Spiritus quoque Sanctus sua incommutabili bonitate Patrem et me dignissimo modo extollit. »

Post Tertiam itaque, dum fieret Processio, licet valde debilis esset, cum baculo a Sororibus in fine Processionis se circumduci faciebat. Et vidit Dominum Jesum in similitudinem diaconi indutum dalmatica, vexillum rubeum manu gestan-

1. Introitus in Dominica Paschæ.

Introitus
Paschæ
mystica
interpretatio.

Laus Christi
per Patrem
et Spiritum
sanctum
cum
sapientia
prolata.

Christus
tamquam
diaconus
animæ
assistit.

tem, secum et cum qualibet persona euntem. Et cum miraretur cur Dominus in similitudine diaconi cum singulis appareret, ipse Dominus Jesus dignanter respondit : « Sicut diaconus altari deservit, sic ego assisto Deo Patri meo ad omne imperium ejus paratus. Nunquam etiam aliquis diaconus tam studiosus in ministrando fuit, sicut ego cuilibet animæ fidelis assisto minister. »

QUOD DOMINUS CONGREGATIONI MINISTRABAT.

Ad Vesperas iterum, inter Antiphonam *Regina cœli*, vidit beatam Virginem in choro stantem, et virgineum Filium suum in dextra tenentem, cujus vestes trifoliis et scutis splendidis erant plenæ. Per trifolia intellexit excellentiam venerandæ Trinitatis designari, quæ tota sua divinitate in Christo corporaliter habitat; per scuta, quorum acuitas ad terram erat versa et latitudo erecta, intellexit quod Christi conversationis et passionis austeritas fine bono esset quasi terminata; sed gaudium et gloria quam pro ea accepit, in cœlesti regno fulgida et dilatata, triumphum obtinet sempiternum. Habebat etiam Dominus coronam splendidam, de qua etiam scuta pendebant, in quibus perlucidæ cruces erant, de quibus singulis quinque radii exibant. Dixitque Dominus : « Ecce ad hoc paratus adveni ut vobis in sero ministrem. Quinque enim fercula vobis in hac cœna ministrare volo. Quorum primum est gaudium quo hodie divinitas de mea habuit humanitate, et humanitas de divinitate. Secundum est gaudium quod habui, cum amor pro universis amaritudinibus quibus me in passione replevit, inæstimabili gaudio et suæ dulcedinis affluentia omnia membra mea penetravit. Tertium est gaudium quod habui, cum Patri meo pretiosissimum pignus, scilicet animam meam, cum omnibus anima-

Quinque
gaudia
Dominus
ministrare
devotis
animabus
in Pascha
intendit.

bus quas redemi, cum ineffabili tripudio præsentavi. Quartum est gaudium quod habui, cum Pater meus plenissimam potestatem mihi tribuit honorandi, ditandi et remunerandi amicos meos, quos tanto labore et tam caro pretio acquisivi. Quintum est gaudium quod habui, ex eo quod Pater meus redemptos meos sede perenni mihi sociavit, ut sint de cætero cohæredes, et mensæ meæ convivæ. Cæteri enim reges cum amicis suis epulantes, peracto convivio, iterum ab invicem separantur; sed amici mei ubi ego sum, mansionem perpetuam mecum habebunt. Si quis ergo horum gaudiorum me admonuerit, pro primo gaudio, si tamen desideravit, dabo ei ante mortem ejus gustum meæ divinitatis; pro secundo, dabo ei intellectum cognitionis; pro tertio, animam ejus in extremis suis Patri meo præsentabo; pro quarto, fructum et participationem passionum et omnium laborum meorum ei tribuam; pro quinto, jucundam ei Sanctorum societatem donabo. »

LAUS ET ORATIO DE QUINQUE GAUDIIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI
QUOD HABUIT IN SUA GLORIOSA RESURRECTIONE ¹.

LAUDO, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando tua beatissima humanitas in resurrectione glorificationem suscepit a Patre divinæ glorificationis, et in se omnibus electis glorificationem æternam in sua divinitate tribuit. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut eandem quam mihi tunc dedisti claritatem, tua gratia conserves illæsam, in die judicii cum gaudio assumendam. Amen. »

Laudes
D. Mechtildis

1. Glorificatio
Christi et
in eo
Electorum.

1. Hic articulus non in Lipsiensi, sed in San-Gallensi, Vindobonensi, et Guelferbytano legitur. Quas laudes Florentiæ tempore *Dante* vulgatas ex Boccacio constat.

2. Honor
et delectatio
quæ
membris
Christi sunt
collata.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando charitas inæstimabilis quæ te in mundum de sinu Patris deposuit, et subjacere fecit omnibus pœnis et miseriis, in resurrectione tua omnia membra tua replevit honore et gaudio incomparabili, sicut in cruce repleverat dolore intolerabili. Per illud ineffabile gaudium rogo te, amantissime mediator Dei et hominum, ut dones mihi lumen intellectus et cognitionem animæ, ut sciam quid acceptum sit coram te, omni tempore. Amen. »

3. Anima-
rum
in limbis
detentorum
liberatio.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuit sanctissima tua anima, quando se in pretium et pignus æternæ redemptionis cum copiosa multitudine omnium beatarum animarum ex inferni claustris, cum inæstimabili tripudio te prosequentium, Deo Patri præsentavit. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut in hora mortis meæ sis animæ meæ pignus sufficiens, et pretium persolvens omne debitum meum; et placam mihi Deum Patrem judicem æquissimum; et perduc me cum gaudio ante conspectum suum. »

4. Remune-
randi
amicos suos
Christo
potestas
facta.

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando a Deo Patre data est tibi plena potestas remunerandi, ditandi et honorandi secundum liberalitatis tuæ magnificentiam, omnes commilitones et amicos tuos, quos tam glorioso triumpho de tyrannica potestate liberasti. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, fac me participem omnium tuorum laborum et operum, et tuæ gloriosæ mortis ac beatissimæ passionis. »

« Laudo, adoro, magnifico, glorifico et benedico te, Jesu bone, in illo ineffabili gaudio quod habuisti, quando Deus Pater donavit tibi omnes amicos tuos in æternam hæredita-

tem possidendos, et impleta est illa benignissima petitio tua et voluntas qua dixisti : *Volo, Pater, ut ubi ego sum, illic sit et minister meus*, (JOAN. XVII. 24.) ut omne gaudium et omne bonum, quod tu ipse es, ipsorum esset sine fine. Per illud ineffabile gaudium rogo te, o amantissime mediator Dei et hominum, ut dones mihi illud beatissimum omnium electorum tuorum consortium, ut te habeam una cum eis, unicum gaudium et omne bonum, hic et in æternum. Amen. »

5. Hæreditas
æterna cum
Christo
Electis data.

DE GLORIFICATA HUMANITATE CHRISTI IN RESURRECTIONE.

POST hoc orabat Dominum ut in illo jucundissimo gaudio, quo Deo Patri laudes et gratias egit, cum in resurrectione ipsum immortalitate dotavit, etiam pro se laudes referret, pro eo videlicet quod eandem immortalitatis dotem similiter in resurrectione futura esset acceptura. Cui Dominus respondit : « Hoc modo pro te et pro quolibet meorum tam libenter ac si pro me ipso facio, quia membrorum meorum gloriam non aliam quam meam reputo : ideo quidquid membris meis honoris confertur, mihi collatum gaudeo. Sed anima illa pro qua, dum in terris est, laudes et gratias persolvo, multam exinde gloriam et gaudium in cœlis consequetur. » Cogitante etiam illa quæ esset glorificatio humanitatis Christi, qua Deus Pater Filium suum in resurrectione dotasset, ille benigne respondit : « Cordis mei glorificatio hæc erat, quod Deus Pater dedit mihi omnem potestatem in cœlo et in terra, ut essem in humanitate omnipotens sicut in divinitate, ut possem remunerare, honorare, sublimare, et omnem amorem exhibere amicis meis secundum omnem voluntatis meæ libertatem. Glorificatio quoque oculorum et aurium mearum hæc est, quod omnem indigentiam et tribulationem meorum fidelium perspicere valeo usque

De
futura
immortalitate
sua
Deum
laudare
exoptat
Mechtildis.

Humanitati
Christi
potestas
facta.

ad fundum, et omnes gemitus et desideria et preces eorum audire et exaudire. Toti etiam corpori meo hæc gloria donata est, ut sicut in divinitate ubique sum, ita etiam in humanitate, cum omnibus et singulis amicis meis ubicumque volo esse possum, quod nullus alius quantumcumque præpotens potuit, aut poterit in æternum. »

QUALITER DEUS CUM ANIMA MANEAT, ET DE CONVIVIO DOMINI.

Jesus
cum anima
sicut pater,
amicus,
sponsus
et laborum
socius.

FERIA secunda Paschæ, cum legeretur in Evangelio: *Mane nobiscum* (Luc. xxiv. 29.), illa inquit ad Dominum: « O dulcor unice, mane, quæso, mecum, quia dies vitæ meæ inclinata est usque ad vesperam. » Cui Dominus: « Ego tecum manebo, quasi pater cum filio, dividendo tecum cœlestem hæreditatem quam tibi mercatus sum meo pretioso sanguine, cum omni bono quod tibi operatus sum in terris triginta tribus annis; hæc omnia tibi proprie dabo. Secundo ero tecum quasi amicus cum amico; et sicut homo qui fidelem habet amicum, ad illum in omni necessitate confugit, illi semper adhærens, ita et tu ad me qui tibi sum amicus præ omnibus fidelissimus, semper in omnibus tutum habeas refugium; et invalidam te dimitte ad me, quia fideliter ad omnia juvabo te. Tertio tecum ero sicut sponsus cum sponsa, inter quos nulla potest esse divisio, nisi infirmitate disjungantur. Sed si tu infirmaveris, ego sum medicus peritissimus, ab omni infirmitate sanans te; et ita inter nos nulla poterit esse divisio, sed æterna copula et inseparabilis unio. Quarto, tecum manebo, velut socius cum socio; quorum si unus grave onus portaverit, statim alter onus illud tollit, et cum eo supportat. Sic ego omnia onera tua tecum portabo tam fideliter, ut omnia tibi sint levia sustinenda. »

Tunc incidit menti ejus quod aliquando dixerat illi Deus:

Ecce animam meam do tibi in sociam et ductricem ; illi omnia tua committe , et cum tristaberis , illa consolabitur te , et in omnibus fideliter juvabit te . Et ait ad Dominum : « Eia mi Domine , vita animæ meæ , ignosce mihi , dux mitissime , quod tam nobilissimam sociam , heu ! tam raro ad opera mea invitavi , nec ejus auxilium in omnibus ut debui requisivi . » Et Dominus : « Ego tibi indulgeo , et anima mea tecum manebit usque in finem vitæ tuæ , et tunc suscipiet te in illa unione qua spiritum meum in manus Patris moriens in cruce commendavi , et Patri meo cœlesti te præsentabit . »

Anima
Christi
nostræ
animæ
sociatur.

Post hæc orabat Dominum pro una persona sibi fideli et familiari , ut omnia quæ sibi dederat quasi propria , illi daret . Continuo vidit eandem in præsentia Christi stare ; et Dominus accipiens manus illius , omnia dona illa tribuit ei in propria .

Ipsa vero pro his omnibus Dominum laudare plurimum affectans , rogabat eum ut suæ cœlesti familiæ in laudem et gloriam suam convivium permagnificum præpararet . Et statim vidit paratum convivium excellentissimum , et Dominum veste nuptiali amictum , quæ erat viridis coloris aureis plena rosis ; et ait Dominus ad illam : « En ego rosa sine spina natus , multis spinis sum punctatus . » Tota ergo cœlestis familia vestibus Domini similibus erat vestita . Cum ergo nuptiæ essent paratæ , ait Dominus : « Quis in hoc convivio officium geret lusoris ? » Et cum hoc dixisset , accipiens animam in manus suas fecit eam saltare . De quo omnes convivæ novam lætitiâ et augmentum gaudiorum percipientes Deo gratias retulerunt , eo quod tam jucundum se cum anima illa exhibebat . Anima vero Christum amatorem suum amplexibus stringens intimæ charitatis , ante mensam convivantium ipsum ducebat . Et vidit claritatem inenarrabilem , et mirificum splendorem a facie Domini procedere , qui totam cœlestem aulam perlustrabat , et omne

In
convivio
electorum
ludit
Christus
cum anima.

scyphos qui in illa mensa regali erant replebat. Sic ergo claritas suæ amabilis faciei facta est ipsorum satietas, gaudium et amœnitas qui ipsos satiat sine fastidio, lætificat sine termino et exultare facit in seipso. Pro tali convivio sit laus et honor Filio Virginis delicato.

DE DIE OCTAVA PASCHÆ.

In Cor
divinum
ut intret
invitatur
anima.

Post
Communionem
Dei Cordis
cor animæ
velut
massa auri
liquefacta
unitur.

OCTAVA autem die Resurrectionis Christi, vidit iterum supradictam domum, quam dum intrare vellet, duos Angelos præ foribus adstantes invenit, extensis in altum alis, ita ut in summitate alæ se invicem contingerent, suavissimum veluti cythara sonum reddentes, et hoc præ gaudio quo adventum animæ expectabant. Anima vero cum intrasset, ad pedes Domini cecidit, salutans et deosculans rosea vulnera Christi. Cum autem ad vulnus Cordis venisset, vidit ipsum apertum, in similitudine ardentis flammæ magnum emittentis vaporem. Dominus autem animam benignissime suscipiens ait : « Intra et perambula longitudinem et latitudinem divini Cordis mei : longitudinem, hoc est æternitatem bonitatis meæ ; latitudinem vero, hoc est amorem et desiderium quod ab æterno habui ad tuam salutem. Hanc longitudinem et latitudinem perambula : hoc est, proprie tibi vindica, quia vere tuum est omne bonum quod invenis in Corde meo. » Et insufflavit dicens : « Accipe Spiritum Sanctum meum. » Tunc illa beata anima Spiritu Sancto repleta de omnibus membris suis igneos radios progredi vidit, ita ut quilibet eorum pro quo oraverat radium ex ea in se susciperet. Et cum communicasset cor suum cum Dei Corde, velut massam auri in unum liquatum vidit, audivitque Dominum dicentem sibi : « Sic cor tuum in perpetuo adhærebit secundum omne desiderium et delectamentum tuum. »

CAPUT XX.

QUALITER DEUS PATER FILIUM SUUM ASCENDENTEM SUSCEPIT.

GLORIOSE Ascensionis Christi die, vidit se esse in monte quodam, ubi apparuit ei amor in specie virginis pulcherrimæ viridi amictæ pallio, dicens ad animam: « Ego sum illa quam in sancta nocte nativitatis Christi tam mirabili splendore vidisti. Ego sum quæ Filium de sinu Patris in terram adduxi, et nunc ipsum super omnes cœlos cœlorum exaltavi. » Ad hæc verba cum anima aliquantulum expavesceret, illa adjecit: « Noli timere; adhuc enim majora videbis. » Et subito vestes ejus in mirabilem mutatæ sunt decorem; erantque plenæ aureis cancellis, et in quolibet cancello imago Regis sedebat, et hæc verba desuper erant conscripta: « *Qui descendit ipse est qui ascendit super omnes cœlos.* (EPH. IV. 10.) Omnia etiam opera nostræ redemptionis in his imaginibus miro opere expressa intellexit. Dominus etiam Jesus similibus indumentis erat vestitus, excepto quod in ejus cancellis amor velut regina sedebat. Sicque Deus seipso erat vestitus, quia Deus charitas est, et charitas Deus est. Amor autem accipiens Dominum in brachia sua, eum elevavit dicens: « Tu es ille solus in quo omnem virtutis meæ potentiam plene peregi. » Anima vero interrogabat virginem quid essent brachia ejus quibus Dominum transvexisset. Respondit: « Brachia mea nihil aliud sunt quam omnipotentia mea et voluntas. Omnia enim possum, sed non omnia quæ pos-

Amor
in terram
Dei Filium
adduxit et
super cœlos
exaltavit.

Christus
solus est
in quo
suam
potentiam
amor plene
peregit.

sum, etiam facere expedit; ideoque inscrutabilis sapientia mea omnia ordinat et disponit. »

Magnus etiam Sanctorum exercitus ibi visus est, inter quos Joannes Baptista, Joseph nutricius Domini, et Simeon qui Christum suscepit in templo, erant primates; qui omnes cum Domino ascendebant. Beatissima Virgo, Mater Domini, etiam visa est in prædicto monte, vestita talibus indumentis sicut supra de amore diximus, et desubtus tunica rubei coloris. Et dixit ad animam: « Omnes passiones meas quas pertuli cum Filio meo et propter Filium meum, in silentio et patientia supportavi. Ego quoque incessabile desiderium ad Dominum pro novella Ecclesia habui, et sæpe ad specialem misericordiam ipsum inclinavi. Et sic adhuc amantis animæ desideriis se denegare non potest, indeque est quod anima Dominum in terris magis afficit quam in cœlis¹. » Tunc anima admonebat eam gaudii quod habuit in ascensione Filii sui. Ad hæc illa respondit: « In gaudio illo cognovi omne gaudium et beatitudinem quæ in assumptione mea perceptura eram. »

In
ascensione
Filii
præcognovit
Mater
assumptio-
nis
sue gaudia.

Animæ
amantes
in Corde
Domini
præfulgent.

Domini itaque Jesus cum ineffabili jubilo ascendens stabat ante Patrem, repræsentans illi in seipso omnium animas electorum, tam præsentium quæ secum ascenderant, quam omnium illuc futurorum, et singulorum opera, passiones et merita; ita ut hi qui modo sunt in statu peccati, tali forma in ipso apparerent, quales futuri sunt in cœlo. Animæ vero amantes, et qui pro Christo multa patienter tolerant, in Corde ejus speciali decore fulgebant, reliquæ autem in cæteris membris ejus elucebant. Pater ergo cœlestis Filium suum dignissimo honore suscipiens, ait: « Ecce do tibi omnium affluentiam deliciarum quas in exilium mundi descendens

1. Nullibi hic textus ad formam correctiorem occurrere nobis visus est; in codice quidem Guelferbyitano hic folium decisum perierat. In Codice San-Gallensi pro *afficit* legitur *affligit*.

quasi reliquisti, cum plenissima potestate communicandi eas affluentissime omnibus animabus quas modo tecum præsentasti. « Dominus autem Jesus omnem pauperiem, opprobria, contemptum et pœnas, omnemque laborem et opera humanitatis suæ, quasi novum acceptissimum quoddam munus nunquam antea in cælo visum, licet in divinitate præcognitum et prævisum, Deo Patri obtulit; quæ ille ita sibi intraxit et suæ divinitati univit, ac si ea in propria persona pertulisset. Spiritui quoque Sancto omnem amoris fragrantiam, quo ejus sanctissimum Cor ultra omnem æstimationem ardebat, et septem dona Spiritus Sancti cum plenissimo fructu attulit; quia in solo Christo Spiritus Sanctus hæc dona perfecte operatus est, juxta illud Isaia: *Requiescet super eum Spiritus Domini, Spiritus sapientiæ*, etc. (ISAÏ. XI. 2. 3.) Angelicis autem spiritibus lac humanitatis suæ ipsis antea inexpertum, novam scilicet superaffluentem dulcedinem in sua deliciosa humanitate, in augmentum gaudii et gloriæ suæ donavit. Patriarchis et Prophetis poculum dulcissimum propinavit, in quo omnia desideria ipsorum satiavit, et amodo in se requiescere fecit. Innocentibus vero et qui pro veritate mortui fuerant, ut Joannes Baptista, Jeremias et alii quamplures, eorum passiones sua gloriosa passione et morte illustrando et nobilitando quasi deauravit. Dona quoque plurima terrigenis, videlicet Apostolis et aliis fidelibus contulit in internam consolationem ¹, spiritualium cognitionem, et amoris sui inflammationem.

Dehinc Dominus ad animam conversus dixit: « Ecce ascendi triumphator gloriosus, et omnia gravamina tua mecum assumpsi. » In quo verbo intellexit quod omnium

1. Nota famosam locutionem, hoc tempore, scilicet ante annum 1300, in his Libris usurpatam. Hisce tribus, nempe interna consolatione, spiritualium cognitione, et amoris Dei inflammatione, quasi designatur Libri de Imitatione Christi propositum.

In
operibus
suæ
humanitatis
Christus
novum
in cælis
munus
obtulit.

Animæ
amori
Christi
unitæ, erunt
reginæ in
cœlis.

hominum necessitates et tribulationes ei sunt præsentés, et ipse in nobis et pro nobis pugnando gloriose triumphat. Et adjecit : « Sicut dixi discipulis meis : Deus Pater dedit potestatem humanitati meæ in cœlo et in terra faciendi omnia quæcumque voluero ; dimittendi hominibus peccata sua, resistendi omnibus quæ hominem infestant, inclinandi meam divinitatem hominibus secundum omnes indigentias suas. » Tunc anima procidit ad pedes Domini, adorans eum et gratias agens ; quam ille dignanter alloquens ait : « Surge, regina mea ; omnes enim animæ quæ sunt amori meo unitæ, erunt reginæ. » Anima vero inter alia multa dixit ad Dominum : « Quid est, amantissime Deus, quod cum me cogito morituram, parvam, aut nullam inde concipio lætitiã, cum tamen quamplurimi magno cum gaudio et desiderio horam illam præstolentur. » Ad quod Dominus : « Hoc, inquit, speciali tibi bono feci, quia si mori desiderares, in tantum Cor meum divinum indulcæres et alliceres, ut tibi hoc denegare non possem. » Et illa : « Et quid est quod homines mori in tantum formidant, etiam quandoque valde perfecti ? Ego quoque, licet miserabilis, cum me morituram recordor, expavesco. » Cui Dominus : « Quod homines mori timent, ex parte carnis est ; quia anima carnem suam diligens, ipsam mortis amaritudinem tolerare abhorret. Tu vero quid times, cum meum Cor in pignus ¹ æterni fœderis, et in domum refugii et æternam habitationem acceperis ? »

DE EODEM FESTO.

IPSO etiam die dum cantaretur Responsorium : *Omnis pulchritudo Domini* ², in affectu mentis dixit ad Dominum :

1. Cf. Part. II. 21. et v. 45. item *Legatus*. lib. v. 4.

2. In Festo Ascensionis Domini.

« Mi Domine, amodo omnis pulchritudo et decor tuus ablatus est a nobis. » Cui ille benigne respondit: « Nequam. Ego enim cum tota pulchritudine et fortitudine, cum omni laude et gloria mea et amore sum vobiscum, et manebó in æternum. » Item cum in Processione cantaretur: *Et benedixit eos*, vidit in aere supra conventum manum miri decoris Congregationem benedicentem, audivitque Dominum dicentem: « Illa benedictio quam tunc feci super discipulos meos æterna est, nec unquam auferetur a vobis. »

Benedictio
Domini in
sua
ascensione
super
discipulos
ad omnes
fideles
permanet.

QUALITER DEUS OPERUM REDEMPTIONIS HUMANÆ MONEATUR.

IN Missa quadam audiens Collectam illam: *Infirmi-
tatem
nostram respice, quæsumus, omnipotens Deus, etc.* cogi-
tabat scire desiderans quem fructum verba illa, scilicet
incarnatio, etc. haberent. Cui Dominus respondit: « Hæc
verba in modum cujusdam personæ admonent me operum
redemptionis humanæ. Hoc verbum, *Incarnatio*, admonet
me charitatis qua *factus sum frater leonum et socius stru-
thionum*, sicut scriptum est de me: (JOB. xxx. 29.) Per leones
significantur superba corda; per struthiones vero, dura Judæo-
rum corda, cum quibus tam amicabiliter in fraterna vixi chari-
tate. Hoc autem verbum, *gloriosa passio*, recolere me facit
fidelitatis quam meis exhibui inimicis, pro quibus dum mihi
amaram inferrent mortem, tam intente Patrem cœlestem exo-
ravi. Hoc verbum, *pretiosa mors*, admonet me quam perma-
gnum pretium dedi me pro homine, cum in ara Crucis Deo
Patri hostiam me acceptissimam obtuli, et omne pretium ejus
plene persolvi. Hoc verbum, *resurrectio*, memorari me
facit magni honoris quem homini imposui, cum humanam
carnem de sepulcro resuscitavi in signum veræ resurrec-

Dignitas est
hominibus
quod
Christo ut
membra suo
capiti
copulentur.

tionis ; insuper eximiæ dignitatis quam contuli hominibus , in eo quod mihi velut membra capiti suo æterno fœdere copulantur. Quintum verbum, scilicet *ascensio*, admonet me quod factus sum advocatus hominum, et mediator apud Patrem. Fidelis advocatus domini sui censem fideliter congregat, et ubi domino suo deesse viderit, de suo supplet. Et sic ego omnia bona quæ homo fecerit, centuplicata Patri meo offero et ubicumque defuerit, ei de meo suppleo, ut animam ejus cum inæstimabilibus divitiis Patri meo cœlesti coram omnibus Sanctis repræsentem. »

CAPUT XXI.

DE FLETU DOMINI ET LACRYMIS AMORIS.

Dominus
flevit
ob unionis
suæ cum
Patre, ac
cum homine
recordatio-
nem.

ITEM cum audiret legi in Evangelio Dominum flevisse ¹, et ipse ex hoc suam occupasset memoriam, dixit ad eam Dominus : « Quoties in terris cogitabam illam ineffabilem unionem quæ Deo Patri unitus, unum cum ipso eram, humanitas mea a lacrymis se continere nequibat. Quoties etiam recordabar inæstimabilis dilectionis quæ me de sinu Patris alliciens, humanæ conjunxit naturæ, toties humanitas mea a fletibus non poterat se cohibere. » Tunc illa dixit : « Et ubi sunt lacrymæ tibi ex amore unquam profusæ ? » Respondit : « Specialem in Corde meo obtinent locum ; sicut qui thesaurum habet magis sibi dilectum, in secreto et singulari reservat loco. » Et illa : « Tu aliquando dixeras mihi lacrymas amoris in Corde tuo velut in igne

1. JOANN. XI. 35.

absumi ? » Cui Dominus : « Hoc utique verum est ; nam in Cordis mei fervore, velut aqua sparsa ad ignem, absumuntur, nec tamen consumuntur, sed in intimis Cordis mei optime reservantur. »

Amoris
lacrymæ in
Cordedivino
servantur.

Item ¹ vidit Dominum aperire dulcissimi Cordis sui vulnus, et dicentem : « Aspice multitudinem pietatis meæ, quam si cupis agnoscere, nusquam lucidius quam in verbis Evangelii poteris invenire. Majoris siquidem aut dulcioris affectus nunquam audita sunt verba quam illa : *Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos*, (JOANN. XV. 9.) et alia his similia, quæ tam ad discipulos quam ad Patrem meum locutus sum, multa eis bona impertiendo. »

CAPUT XXII.

DE TRIPLICI OPERATIONE SPIRITUS SANCTI IN APOSTOLIS ET IN
QUALIBET ANIMA DESIDERANTE.

IN sancta Vigilia gratiosi festi Pentecostes, hæc Dei humilis ancilla cum se receptaculum Spiritus Sancti exhibere desideraret, dixit ad eam Dominus : « Spiritus Sanctus tria in Apostolis operatus est. Quorum primum est quod eos in suo adventu in divino amore succendens penitus permutavit, ita ut qui antea timidi et infirmi, et seipsos erant amantes, tam fortes effecti sunt, ut etiam mori non timerent ; imo gaudium et gloriam reputabant se pro Dei amore, adversa tolerare. Secundo, sicut ignis ferrum purificat et sibi simile efficit, sic Spiritus Sanctus Apostolos ab omni sorde purga-

1. Quæ sequuntur e solo Lipsiensi codice sunt excerpta ; desunt vero in codice Guelferbytano.

Spiritus
Sanctus
corroborat,
purgat ac
Deo
conformat.

tos in seipso ad plenum sanctificavit. Tertio, sicut aurum igne liquatum, si cui formæ infunditur, ejus in se imaginem repræsentat, ita Spiritus Sanctus Apostolos igne sui amoris liquefactos, in Deum refluere fecit, et ejus divinæ imagini conformavit, ut de ipsis impletum videretur illud psalmistæ: *Ego dixi, dii estis.* (Ps. LXXXI. 6.) Similiter, qui Spiritus Sancti adventum desiderat hæc tria in se operari exoret; scilicet ut Spiritus Sanctus cum suo amore contra mala et ad quæque bona corroboret auferendo ab eo omnem humanum timorem, quatenus pro Dei amore adversa suscipiat gaudenter. Oret etiam per Spiritum Sanctum remissionem omnium peccatorum sibi donari, et ut igne divini amoris penitus resolutus, totus in Deum transire, et ei feliciter unitus mereatur conformari.

DE EODEM.

Spiritus
Sanctus
ad gloriam
Dei, ad
cælestem
suavitatem
et ad
spiritualia
promovet.

ITEM Spiritus Sanctus Apostolis tria pocula propinavit, in quibus eos tam affluenter replevit, ut non immerito eos populus ebrios æstimaret. Primo, eos vino amoris tam abundanter replevit, ut velut ebrii seipsos oblivioni traderent, non jam honorem aut aliquid corporis commodum appetentes, sed Dei solius gloriam requirentes. Secundo, eos mero divinæ consolationis et dulcedinis redundare fecit, ut nullum deinceps terrenum gaudium, vel solatium eis sapere posset. Tertio, amore cælestium quasi nectareo poculo eos inebrians, quasi insanire fecit; unde ineffabili desiderio accensi ad Deum, etiamsi fieri posset per mille mortes ad eum transire cupiebant. His similiter modis anima fidelis a Spiritu Sancto potari se postulet vino, videlicet divini amoris, quod suimet oblivionem pariat, ut nihil honoris sive commodi, nisi quantum ad Dei gloriam sibi requirat. Oret etiam se interna Spiritus Sancti suavitate ita repleti, ut nunquam terrenum gaudium sive delectamentum sibi valeat complacere. Amore

quoque caelestium et spiritualium se oret inflammari, quo toto corde ad Deum anhelans mortem et omnia pœnalia pro nihilo ducat.

DE VINEA DOMINI, SCILICET ANIMA JUSTI.

EODEM die, dum celebraretur officium, vidit Regem gloriæ, Dominum Jesum, cum multitudine Angelorum et Sanctorum in Ecclesia residentem, et de Corde ejus tot radios micantes, quot ibi aderant Sancti, ita ut in quemlibet illorum spiculum tenderet radiorum. Cum autem cantaretur: *Vinea facta est*¹, hæc Christi virgo in affectu mentis dixit ad Dominum: « Eia utinam tibi cor meum vineam secundum Cor tuum electam omni tempore possem exhibere ! » Cui Dominus: « Omne quod desideras valeo perficere. » Et statim, vidit se (a) intra cor suum velut in vinea pulcherrima deambulare, quam Angelorum multitudo velut maceria in circuitu protegebat. In orientali parte erat vinum purissimum et dulce nimis, significans operum fructus quos homo Deo in pueritia defert. In aquilonari, erat vinum rubeum et forte, figurans laborem quo homo in adolescentia vitiis et tentationibus resistit, contra omnem virtutem inimici. In meridie, vinum fervens et valde optimum erat, designans virtutum opera quæ in juventute homo in Dei perficit amore. In occidentali autem parte erat nobilissimum et nectareum vinum, exprimens desideria diversa quibus homo ad Deum et caelestia totis viribus anhelat, necnon pœnas et tribulationes multimodas, quibus homo nonnunquam in senectute molestatatur.

Intellexitque divinitus justum hominem Dei talem esse vineam, Deumque valde in eo delectari qui ab infantia

1. *Tractus* in Vigilia Pentecostes.

(a). Dominum. *Cod. Vindob.*

Quatuor
vina quæ
anima
tamquam
vinea ferre
debet.

Fons e
divino Corde
prosilis
irrigat
animam.

usque ad mortem, per omnem vitam suam Deo laudabiliter vivit. In medio autem vineæ fons erat, juxta quem Dominus in solio residebat, et de Corde ejus rivus cum impetu in fontem illum defluebat, de quo Dominus omnes qui spiritualem regenerationem capiebant aspergebat. Super hunc fontem in circuitu septem clypei mirifici operis eminebant, designantes septem dona Spiritus Sancti, quæ ideo species scutorum prætendebant, quia nemo Spiritus Sancti dona absque labore poterit possidere.

DE QUINQUE OSCULIS.

ET dum cantaretur : *Rex sanctorum Angelorum*¹, iterum videbatur sibi quasi Dominus cum gloria ad fontem baptismatis processionaliter iret, habens dextrorsum Joannem Evangelistam, sinistrorsum vero Bartholomæum; quam gloriam illi ob singularem cordis et corporis munditiam, qua præditi fuerant, sunt adepti. Petrus vero et Jacobus minor Dominum ad fontem præibant, propter specialem Episcopatus dignitatem, quam præ aliis Apostolis habuerunt. Gloriosa vero Virgo Maria etiam ibi a dextris Filii visa est, in vestitu deaurato sphærule quæ sine intermissione circumvolvebantur, significantibus incessabile desiderium quod habuit ad Ecclesiæ novellæ salutem. De Corde quoque Dei fons vivus limpidiissimæ aquæ defluebat.

Cordis
divini mira
erga
animam
operatio.

Anima autem accedens ad matrem Domini rogabat ut obtineret sibi in hoc fonte ab omnibus ablui peccatis. Tunc illa dignanter animam in ulnas suas accipiens, Dei Cordi eam applicavit; illa vero quinquies Corejus osculabatur. In primo

1. Litania in Sabbato ante Pentecosten, ad sacri Fontis benedictionem.

osculo sensit se ab omnibus maculis emundatam; in secundo autem, pacem Dei veram sibi dari; in tertio quoque, sicut amica carissima, spirituali dulcedine dotata est; in quarto vero, intra Cor Dei rapta est, ubi vidit et agnovit omnes electos omnemque creaturam. Dixitque ad eam Dominus: « Quid ultra vis aut velle poteris? En omne bonum quod cœlum et cœli cœlorum se gaudent habere, tuum est. Modo bonum tuum omnibus Sanctis ad placitum tuum communica. » At illa cum ineffabili gaudio Dominum circumplexa, beatæ Virgini ipsum primo communicavit, deinde omnibus Sanctis. In quinto, visa est cum Domino ad mensam opulentissimam sedere, et cum ipso convivari.

Dixitque Dominus: « His quinque modis quotidie Cor meum osculari debes. Sicut in matre habente filiam sibi valde dilectam perpendere potes: primo igitur faciem ejus contemplatur, et si aliquam deprehenderit maculam, continuo diluit eam; secundo, caput ejus ornat corona; tertio, nimio ducta affectu ipsam osculatur; quarto introducit eam in cubiculum suum, demonstrans illi copias divitiarum suarum; quinto, reficit eam optimo quo potest cibo. Eodem modo animam ad me venientem per pœnitentiam assumo in gratiam meam, omnesque sordes illius detergo. Post hæc coronam illi impono, cum variis eam virtutibus adorno; sicque mihi in ea complacens ex incontinenti amore specialis dulcedinis osculum sibi infigo; dehinc familiari admissu ostendo illi per felicem experientiam divitias deliciarum mearum; ex hoc cibo eam refectione optima, scilicet corporis et sanguinis mei Sacramento. »

Dominus
ut mater
filiam, sic
animam
recipit
et ornat.

CAPUT XXIII.

ITEM DE AMORE, QUALITER HOMO COR SUUM DEO OFFERAT.

Anima
Mechtildis
animæ
Domini
glutino
amoris
adhæret.

IN die sancto, dum Missa *Spiritus Domini* imponeretur, audivit vocem sibi dicentem : « Audi, o anima mea, et exulta, quia si Spiritus Domini totum orbem replevit, tu exclusa non eris. » Tunc illa intra se cogitare cœpit : Hæc verba Dei non sunt, sed forte animæ tuæ seipsam consolantis. Ad hæc Dominus respondit : « Mea sunt hæc verba, quia anima tua mea est, et anima mea tua est. Sicut enim de Jonatha et David legitur, quod animæ eorum fuerunt glutinata, ita et multo fortius anima tua meæ animæ glutino amoris adhæret, sicut hodie tibi demonstrabo. » His dictis, datæ sunt animæ duæ alæ candidæ quibus ad alta volitabat, et usque ad magnum splendorem perveniens ibidem requievit. Angelus autem Domini accedens ad eam, reverenter salutabat dicens : « O nobilis virgo, præpara te, quia Sponsus tuus jam venturus est. » At illa dixit : « Nescio quo me ordine præparem; sed si digne parata inveniri debeo, oportet ut ipse animæ meæ dilectus sibi me præparet. » Statim ipse Rex gloriæ formam et decorem indutus sponsi adveniens, veste candida eam induit dicens : « Accipe vestem innocentiae meæ, quam tibi do in meritum æternale. » Deinde rosei coloris veste eam exornans ait : « Hanc vestem diversis passionibus meis tuisque doloribus tibi præparavi. » Amor etiam stabat coram Domino in specie virginis pulcherrimæ, quam Dominus amanter intuens ait : « Tu es quod ego sum. » Cogitanti vero animæ quod amictum non haberet, amor expandit pallium suum, et Deum animamque simul contextit,

ita ut anima ipso amore amicta videretur. Pallium vero amoris desubtus varium erat, et tantæ amplitudinis ut multitudinem hominum contegere sufficeret. Et ait: « Quot crines sunt in pallio meo, tot consolationes ad me venientibus dono. » Anima vero tota in dilectum eliquabatur, ita ut quasi unus spiritus cum eo facta sibimet videretur. Tunc ait illi Dominus: « Modo quodcumque vis jube. » Et illa: « Domine mi, verbum jussionis non convenit mihi; tamen si aliquid potestatis haberem, omnem creaturam excitare vellem ut te tota virtute, pulchritudine et scientia sua laudaret. »

Ad Offertorium autem dum cantaretur: *Tibi offerent reges munera*, dixit ad Dominum: « Quid modo, o præcordialis dilecte, tibi offeram cum nihil omnino quod deceat te habeam? Laici communicant tibi terrenam substantiam suam; religiosi seipsos et devotionem suam tibi offerunt. » Cui Dominus respondit: « Cor tuum mihi quinque modis offeras, et acceptissimum munus obtulisti. Primo, illud mihi offeras velut arrham sponsalem cum omni cordis tui fidelitate, orans ut per amorem Cordis mei emundetur quidquid in te per infidelitatem vitiasti. Secundo, sicut monile cum omni delectatione cordis tui, quod si omne delectamentum habere posses, propter me abdicares. Tertio, velut coronam cum omni honore quem in hoc sæculo et etiam in futuro obtinere posses, ut ego solus gloria tua sim et corona. Quarto, quasi phialam auream unde meiipsius dulcedinem bibam. Quinto, sicut vasculum optimi electuarii unde meipsum comedam. »

Quinque
modis anima
Domino cor
suum offert.

Ad Tertiam vero, dum *Veni Creator Spiritus* imponeretur, vidit Spiritum Sanctum in specie aquilæ per chorum volantem, de cujus corde tot radii quot personæ aderant procedebant; et ad unumquemque radium mille Angeli ministrabant. Columba etiam nivea, dum Conventus ad communionem accederet, cujuslibet personæ cor rostro suo tetigit,

Columba
rostro suo
ignem
amoris in
corde
communi-
cantibus
accendit.

et in eo flammam ignis accendit. In quorundam vero cordibus, ignis extinguebatur; in quorundam autem convalescens in ignem magnum augebatur.

[¹ Alia etiam vice hoc eodem die apparuit ei Dominus Jesus, aureo amictus pallio, scilicet ipso amore, ad singulas in choro personas benigne accedens, et de Corde suo mellifluis Spiritum Sanctum in similitudine suavissimi et lenissimi venti unicuique immittebat.]

CAPUT XXIV.

DE FONTE VIVO QUI DEUS EST, ET DE GAUDIO ANIMÆ.

IN festo semper venerandæ Trinitatis, in oratione posita desiderabat quatenus omnes Sancti, omnisque creatura ipsam reverendissimam et omni laude dignissimam Trinitatem, pro omnibus sibi impensis bonis benediceret et laudaret. Subito autem spiritus ejus rapitur, et usque ad thronum gloriæ deducitur. Viditque ipsam beatissimam Trinitatem, in similitudine fontis vivi ex seipso sine initio existentis, et in se omnia continentis, qui mira amœnitate effluens, et tamen in se indeficiens, permanens irrigabat et fructificare faciebat universa. Anima autem tota liquefacta amore, in ipsam divinitatem influebat; ipsa vero ineffabili deliciositate in animam reinfluebat. In hac unione inter alia hæc verba sibi audivit dicta: « Ecce cum omnipotentia mea omnipotens effecta es; et si omnia vis quæ ego

Trinitas
ut fons vivus
influit in
animam.

1. Quæ uncis includuntur in Lipsiensi codice desunt et in editione Lips. anni 1503, sed leguntur in Guelferb. et San-Gallensi; unde videtur Lipsiensis editio e codice in eadem urbe servato translata.

volo, semper unita meæ omnipotentiae eris. Attraxit etiam te mea inscrutabilis sapientia ; quod si omnia opera mea et judicia tibi placuerint, divinae sapientiae semper unita eris. Amor quoque meus te sic penetravit et perfudit, ut non tuo sed cum meo amore me diligere videaris ; in qua unione mihi perpetuo adhærebis. »

Cum autem communicatura esset, tanto gaudio spiritus replebatur, ut ex hoc in magnam admirationem verteretur. Tunc ait Dominus : « Vade, comunica gaudium tuum omnibus Sanctis. » Et illa accessit primo ad beatam Virginem Mariam, et communicans gaudium suum sibi dixit : « O gratiosa Virgo, in augmentum omnis gloriae tuæ hoc permagnum cordis mei gaudium communico. » Cui illa respondit : « Et ego omne gaudium meum tibi do, quo præ omni creatura in terris vel in cœlis unquam gavisa sum. » Deinde Apostolis gaudium suum communicavit. Cui illi dixerunt : « Et nos omne gaudium quod cum dulcissimo Domino et magistro nostro unquam habuimus tibi donamus, et specialiter cum ab ipso de morte ad se vitam perpetuam vocaremur. Post hæc Martyribus, qui et dixerunt : « Et nos omne gaudium quod in igne et ferro et millenis mortibus ex ejus amore habuimus, tibi donamus. » Perveniens vero ad Confessores, dixerunt : « Et nos omne gaudium quod in labore et rigore Ordinis unquam pro Christi amore habuimus, tecum participamus. » Cum autem Virginibus gaudium suum communicasset, illæ dixerunt : « Et nos omne gaudium quod speciali prærogativa in Deo sponso nostro possidemus, tibi donamus. » Videbatur etiam sibi quod Virgines præ aliis Sanctis jucundissima quadam deliciositate Deo fruerentur, et quod singulari suavitatis sapore ipsas influeret ; intellexit quod verum esset quod legerat :

Lauda manna virginale,
Manna novum et regale,

Gaudii
communica-
tio inter
animam et
singulos
Sanctorum
ordines.

Quod nulli sapit hominum,
Nisi palato Virginum.

Inter
virgines
videt
Mechtildis
sorores suas,
Gertrudem
Abbatissam
et Lutgardim
puellulam.

Viditque inter choros Virginum venerabilis memoriæ sororem suam, prædilectam (a) Domnam Abbatissam, ornatam et compositam variis virtutibus velut reginam, et aliam sororem suam, scilicet Lutgardim, quæ in ætate juvenili decesserat, virginem in vita sua Deo et hominibus valde amabilem, niveo et auro texta cyclade indutam; quæ sororem suam accipiens et ante thronum Dei deducens, cantabat: « Hæc est speciosior sole et cedris sublimior. »

CAPUT XXV.

DE VULNERIBUS SANCTÆ MARIÆ MAGDALENÆ.

IN festo sanctæ Mariæ Magdalænæ, visus est sibi Dominus quasi per chorum iret, habens beatam Mariam sub brachio suo dulciter amplexatam. Quod illa videns, mirari cœpit eo quod scriptum est: *Incorruptio proximum facit esse Deo.* (SAP. VI. 20.) Ad quod Dominus respondit: « Secundum magnitudinem amoris quo circa me in terris afficiebatur, etiam nunc in cœlestibus mihi sociatur. » Tunc illa: « Eia dulcissime Deus, doce me qualiter te in hac tua dilectrice collaudem. » Cui Dominus: « In quinque vulneribus quæ amor in passione mea sibi impressit. Cum enim penderem in cruce jam proximus morti, ipsa oculos meos videns claudi in morte, quibus sæpe misericorditer eam respexeram, cor ejus quasi sagitta est transfixum. Item cum aures meas, quas toties precibus ejus inclinaveram, videret morti appropinquare, et etiam cum audiret et videret mise-

(a) prædictam.

riam et fletum matris meæ, quam mei causa valde diligebat, nimio compassionis affectu cor ejus vulnerabatur. Tertio, cum os meum a quo tot dulcia, tot consolatoria et instructoria susceperat verba, specialiter cum dixi: *Fides tua te salvam fecit, vade in pace* (Luc. vii. 50.), videret in morte pallere, nec amplius ei loqui valere, iterum quasi gladio est confossa. Quarto, dum Cor meum a quo tam dulcissimum susceperat amoris affectum, ita ut quoties me videret, toties cor ejus singulari affectu circa me afficeretur, videret lancea transfixum, iterum amor cordi ejus grave vulnus infixit. Quinto, cum me vitam suam et gaudium et omne bonum suum, sine quo videbatur sibi non posse vivere, videret mortuum, tradi sepulturæ, anima ejus nimio amoris affectu quasi præmortua, supra quam dici posset ineffabili dolore vulnerata tabescebat. »

Quali amore
Domino
morienti
Magdalena
compassa
fuit.

QUOD BEATA MARIA MAGDALENA SE INVOCANTIBUS PENITENTIAM
VALET IMPETRARE.

ITEM in festo ejusdem vidit ipsam coram Domino stantem, cujus cor igneum solari radiabat claritate, ac in omnia ejus membra se transfundebat. Intellexitque cœlitus hunc ignem in corde ejus tunc primitus accensum cum a Christo audivit: *Remittuntur tibi peccata tua, vade in pace.* (Luc. vii. 50.) Qui ignis ita in ea convaluit, ut omnia quæ postmodum ageret seu cogitaret, in ignem illum verterentur. Per hoc quoque intellexit quod quilibet divino succensus amore, omnia quæ agit, cogitat sive loquitur, aut patitur, velut ligna igni injecta, in amoris ignem commutata augmentat ipsum in eo. Si quid etiam aliud cremabile ingeritur, ut sunt venialia peccata, totum hoc igne absumitur, et in nihilum redigitur; eritque anima illa tota ignea, ita ut in exitu ejus

Ignis
amoris
divini omnia
sibi ingesta
consumit,
aut in se
commutat.

a corpore maligni spiritus eidem nullatenus valeant propinquare. Illi vero qui hoc igne, id est, divino amore non flagrant, quidquid agant, non sic ignitur; insuper mala quæ agunt velut onera eos gravant cum decedunt.

Prærogativa
Magdalene
ad pedes
Christi
concessa.

Videbatur etiam sibi quasi de pedibus Domini excrevisse duas arbores miræ viriditatis, plenas fructu pulcherrimo, significantes fructum pœnitentiæ de quibus beata Maria Magdalena omnibus ad se venientibus carpendo fructum hilariter dabat. In quo designari agnovit quod beata Maria Magdalena hanc prærogativam ad Domini pedes consecuta est, ut omnibus se invocantibus vere pœnitentiam valeat impetrare. Et ait beata Maria Magdalena: « Omnis qui Deo gratias agit pro lacrymis quas ad pedes Christi fudi et opere quod exercui, cum pedes ejus sanctissimos manibus abluï, crinibus tersi, et pro amore quem tunc animæ et cordi meo infudit et totam succendit, ita ut præter ipsum nil adamare possem, orans ut lacrymas veræ pœnitentiæ obtineat, et divinum sibi amorem infundat, ipsi meritis meis benignissimus Dominus effectum petitionis suæ veraciter dabit; ita ut ante mortem ipsi peccata sua dimittat, et in Dei amore proficere faciat. »

CAPUT XXVI.

DE VENERANDA ASSUMPTIONE BEATÆ MARIÆ VIRGINIS.

IN Vigilia gloriosæ Assumptionis dulcissimæ Virginis Mariæ Christi ancilla in oratione posita, visum est sibi quasi esset in domuncula in qua beata Virgo in lectulo decumbebat, linteis candidissimis cooperta. Illa vero dixit ad eam: « Unde tibi, o virginea Mater, languor inesse poterat, cum te extra-

neam fuisse credimus a dolore mortis ? « Quæ respondit :
 « Cum essem in oratione et recordatione omnium beneficiorum Dei erga me, inæstimabili desiderio laudandi ipsum et gratias agendi accendebar ; super quæ venit novus ardor amoris divini excitans in me ineffabile desiderium videndi ipsum, et essendi cum ipso. Cumque seraphicus ardor ille in tantum excresceret, ut ultra vires corporis non haberem, lecto decubui, omnesque ordines Angelorum mihi erant ministrantes. Denique Seraphim mihi amorem ministrabant, illum ignem divinum in me magis ac magis succedentes ; Cherubim quoque lumen cognitionis mihi ministrabant, ita quod omnia quæ mihi Dominus, Filius et Sponsus meus, facturus erat magnalia, mente prævideram. Indequè fuit quod dixi orans : Spiritus tenebrarum non occurrat mihi, ne forte ejus præsentia lumen illud cœlicum aliquàlter fuscaretur. Throni requiem illam qua Deo fruebar imperturbatam in me conservabant. Dominationes in reverentia illa mihi adstantes servientes, qua principes reginam et matrem sui regis venerantur. Principatus sua præsentia præcavebant ut nullus eorum qui ad me veniebant, aliquid loqui aut facere auderet, quo mentis meæ quies turbari posset. Potestates dæmonum catervas illuc ne appropinquare auderent coercerant. Virtutes, in cumulum honoris mei virtutibus vestiti et decorati, me circumstantabant. Angeli et Archangeli suo obsequio faciebant, ut omnes qui aderant mihi maxima in reverentia et devotione servirent. »

Viditque in spiritu qualiter Angeli gloriosam Virginem circumvallabant, et seraphici Spiritus in flatu beatæ Virginis deambulabant. Cumque beatum Joannem Evangelistam contra beatam Virginem Mariam stantem vidisset, dixit ad eum : « Per illud munus quod Deo obtulisti, cum ejus Genitricis pro amore ipsius carere voluisti (a), rogo ut impetres

(a) noluisti.

Beatæ Mariæ
 præ amore
 deficienti
 assistunt
 Angelorum
 ordines.

Oratio
animæ ad
B. Joannem.

mihi omne carum pro Christi amore respuere, ut ipsum toto corde valeam diligere. » Cui Joannes : « Ego ex verbis Dominæ materteræ meæ (a) tantum consolationis habui, quam nunquam verbum de illa audivi unde speciale gaudium spiritus non sentirem. »

QUALITER BEATA VIRGO SIT ASSUMPTA.

IN sancta nocte cum esset in choro, videbatur sibi quasi iterum esset cum beata Virgine Maria in lecto decumbente. Et ecce, ut sibi intelligi dabatur, altitudo infinitæ majestatis inclinabat se in abyssum infimam, scilicet humillimum Virginis cor; et torrente totius suæ divinæ voluptatis suæ illud tam abunde implevit, ut anima ejus beatissima tota absorpta transfunderetur in Deum. Sicque Mariæ anima sanctissima, ineffabili gaudio e corpore exiens, ab omni dolore extranea, et in ulnas Filii lætissime advolans, et supra Cor suum amantissime et delicatissime se reclinans, usque adthrõnum excellentissimæ Trinitatis cum festivo Sanctorum tripudio est deducta.

Qualiter
anima
B. Mariæ
a
SS. Trinitate
suscipitur.

Qualiter autem Deus, Pater totius paternitatis suæ blandissimo affectu tunc animam ejus intra paternum cor suum suscepit, omni creaturæ impossibile est edicere. Inscrutabilis quoque Dei sapientia quam honore dignissimo materiam ei exhibuerit reverentiam, quamque sublimissime eam a dextris suis in throno gloriæ firmaverit, omnem excedit cogitatum. Spiritus etiam Sanctus amore, benignitate et suavitate sua, omnibus bonis eam tam affluenter replevit. ut omnes in cælo de ejus plenitudinis abundantia replerentur.

Seraphici enim Spiritus qui ab initio suæ creationis in

(a) Domini matris mei. *Codd. San-Gall. et Lips.*

divinitatis arserunt camino, a calore charitatis beatæ Virginis amplius in charitate sunt accensi. Cherubim quoque scientia Dei plena, nova quodammodo luce sunt illustrata. Omnesque Angelorum Ordines et Sanctorum majorem charitatem novamque lætitiã, in augmentum meritorum suorum a tantæ Reginæ gloria sunt adepti. Denique beatissima Trinitas totius divinitatis plenitudine eam influens penetravit, ut tota Deo plena, omnia quæ ipsa facere videbatur, Deus in ea et per eam faciebat; ita ut oculis ejus videret, et auribus ejus audiret, ac ore ipsius sibimetipsi dulcissimas et plenissimas laudes persolveret, et in corde Virginis quasi proprio jucundari et deliciari videretur.

Regina autem gloriæ stabat a dextris Filii, vestita lucidissimis speculis, in quibus omnia merita Sanctorum miro modo elucebant. Unde omnes Sancti ante thronum cum gaudio venientes, singuli sua merita contemplantur, ac deinde in novas laudes prorumpentes, dulcissime Deo jubilabant. Patriarchæ enim et Prophetæ desideria sua et virtutes magnificas, et familiaritatem quam in terris habuerant cum Deo intuentes, invenerunt beatam Virginem in his omnibus se excellere, quia virtuosior eis, et Dominum præ omnibus desiderans, familiarissima Deo comprobatur fuisse. Sicque singuli Sanctorum Ordines accedentes, et merita sua in beata Virgine speculantes, ipsam longe præcedere gaudentes mirabantur. Nam ipsa inter Apostolos Christo fidelissime adhæsisse, et verba ejus diligentissime conservasse inventa est. Ipsa inter Martyres patientissima et constantissima; inter Confessores illuminatissima et illuminans tam verbo quam exemplo; inter Virgines non solum castissima et sanctissima, sed et virginitatis et totius religiositatis prima fuit cultrix. Ipsa inter mites mitissima, inter misericordes misericordissima, inter humiles humillima, inter perfectos perfectissima inventa est. Ideoque omnium Sanctorum excellentiam merito est supergressa.

Mariam
omni
merito
præfulgidam
Sancti
collaudant.

Humilitas
et obedientia
commendan-
tur.

Dixitque beata Virgo : « Quicumque voluerit summo honore super omnes exaltari, omnibus seipsum subjiciat. Qui etiam super omnes voluerit ditari, propria se omnino spoliet voluntate ; et qui summi decoris appetit dignitatem, in omnibus se virtutibus studeat exercere. »

Et cum Responsorium *Salve Maria* ¹ cantaretur, illa dixit beatæ Virgini : « Utinam nunc omnium creaturarum corda in potestate haberem, ut ex affectu et viribus omnium te, dulcissima Virgo, salutarem ! » Ad quod illa : « Reclina, inquit, te supra Cor dulcissimi Filii mei, quod in se continet omnem creaturam indepravatam, et per illud me dignissime saluta. »

Quanto
impetu
anima
beatæ Mariæ
divino
Cordi
adhæsit.

Post hæc oravit pro una persona, quatenus beata Virgo in exitu eidem subveniret ; ad quod illa dignanter respondit : « Orabit me per fervorem, quo anima mea in Deum, velut scintilla in ignem suum, revolavit, ejusque divino Cordi, velut pennula validissimo impulsu attracta, adhæsit, ut etiam anima ejus tam ferventi desiderio succendatur, quatenus in hora mortis ab omni impedimento libera, tamquam penna levis, feliciter in Deum valeat evolare. Ego enim sibi et omnibus qui mihi in hoc loco deserviunt, cum meo adjutorio et protectione in extremis suis, volo adstare. »

Et cum iterum pro una rogaret, quæ Dominæ Nostræ devota gaudiorum suorum eam sæpius admonere solebat, vidit ipsam pro qua orabat coram beata Virgine stantem, quæ dabat ei monile quinque fines ut cornua habens ; et dixit : « Cum meorum gaudiorum mentionem facit, etiam hæc quinque superaddat : scilicet ut salutet me in illo ineffabili gaudio quod habui cum inaccessible lumen beatissimæ Trinitatis primo aspexi, in quo velut in speculo lucidissimo

1. *Æ. VIII. Salve Maria, gemma pudicitiae, de qua mundo illuxit Sol justitiæ; salve pia Mater Christianorum. * Succurre filiis ad Filium regem Angelorum. †. Virgo solamen desolatorum, spes et mater benigna orphanorum. * Succurre.*

agnovi illum æternum amorem quo me præ omni dilexit et elegit creatura ; ex quanto amore præ cunctis me sibi in matrem atque sponsam elegit ; illamque placentiam qua sibi in me, et qua omne ministerium meum, quod sibi in terris exhibui, in summo complacuit. Secundo salutet me in plenitudine gaudii quod aures meæ perceperunt ex dulcissima salutatione amantissimi Filii, mei patris et sponsi, cum me amantissime suscepit secundum magnitudinem omnipotentiae suæ, secundum artificium sapientiae suæ, et secundum immensitatem sui delicati amoris ; decantans mihi altissimum et suavissimum amoris canticum præsuavissimæ vocis suæ. Tertio, salutet me in plenitudine gaudii quod anima mea suscepit in osculo illo prædulci quod mihi divinitas infixit, in quo suæ divinæ dulcedinis gustum tam affluenter mihi infudit, ut ex redundantia mei melliflui facti sunt cœli ; ita ut etiam nec in terris tam miser aut malus sit, quin ei ex plenitudine mei, si tamen desideret, valeam impertiri. »

Tunc illa beatam Virginem interrogabat : « Mi Domina, quid est os animæ ? » Quæ respondit : Os animæ est hians quoddam desiderium quod Deus sine intermissione influit, et replet seipso secundum omnem animæ delectationis appetitum. » Et addidit : « Quarto, salutet me in gaudio quod habui, cum anima mea tota succensa est igne divini amoris, et cor meum liquefactum est ex dulcedine sui divini Cordis, cum totam sui amoris divini plenitudinem in me effudit, in quantum creaturæ unquam possibile fuit capere aut frui ; atque ex meo ardore novo quodam modo Sanctorum multitudo incanduit amoris fervore. Quinto, salutet me in gaudio quod habui, cum splendor divinitatis omnia membra mea clarissimo lumine penetravit, ita ut cœlum a mea gloria nova luce illustretur, et omne Sanctorum gaudium de præsentia mea augmentetur. »

Quinque
gaudia in
B. Virginis
assumptione

Cor
divinum
amoris
plenitudi-
nem
in Mariam
effluit.

IN HIS QUINQUE COMMUNICANS SE EXERCEAT.

Ipsa die, dum Conventus communicaret, videbatur sibi quasi Dominus cum Virgine Matre ad mensam magnam sederet. Omnes etiam personæ quæ ad primam Missam communicaverant, ad mensam illam sedebant; illas vero quæ tunc accedebant, Angeli ad mensam reverenter ducebant. Dominus autem dabat unicuique buccellam panis, in quinque offas divisam. Per quod illa intellexit quod homo communicans in quinque se die illa specialiter debet exercere, et in his Deo quodammodo convivium exhibere.

Laus,
gratiarum
actio,
desiderium,
salus
universo-
rum
et animarum
exerceantur.

Primum est ut in omni quod potest, Dominum laudibus extollat, ac in unione laudis qua Christus omnia opera sua ad laudem Dei Patris fecit, etiam omnia sua pro Dei amore faciat et honore. Secundum est, ut in unione gratitudinis Christi, in qua humanam naturam suscepit ac mortem gaudens sustinuit, illaque gratissima charitate qua Deo Patri gratias agens, hoc permagnum nobis contulit donum, tota die cum gratitudine permagnas gratias pro tanto sacramento referat. Tertium est, ut desideria sancta multiplicet, ne in præsentia tanti hospitis vacuus videatur. Quartum est, ut omnia quæ die illa agit, ad profectum universitatis facere intendat. Quintum est, ut etiam omnia quæ facit, sive patitur, animabus fidelium cedant in salutem. Item intellexit divinitus hæc quatuor Deo in Religiosis plurimum complacere: scilicet ut mundas habeant cogitationes, sancta desideria, dulcia ad invicem verba, et charitativa opera.

CAPUT XXVII.

DE PROCESSIONE ET MISSA QUAM DOMINUS JESUS CHRISTUS
CELEBRAVIT.

Eo tempore quo Canonici, vicem Episcopi ¹ gerentes, Congregationem pro quadam pecuniæ summa graviter affligendo a divinis suspendissent, in die Assumptionis gloriosæ beatissimæ Virginis, cum hæc Dei famula nimio affligeretur dolore propter carentiam Dominici corporis, ex corde desideranti visum est ei quod Dominus abstergeret lacrymas ab oculis ejus, et manus ejus tenens diceret: « Hodie videbis mirabilia. » Cum ergo Sacerdos ex more ad Processionem inciperet Responsorium, *Vidi speciosam*, videbatur sibi quod tota Congregatio ordinaret se ad Processionem, quam Dominus cum Matre præcedebat, portans vexillum albi coloris et rubei. In albo erant rosæ aureæ, et in rubeo argenteæ. Hæc Processio facta est per ambitum usque in chorum, et inde in Ecclesiam. Tunc Dominus præparavit se Missam celebraturus, indutus casula rubea et pontificali infula. Sanctus Joannes Baptista lecturus erat Epistolam; et hoc ideo quod ipse primus fuerit qui de gaudio beatæ Virginis in utero exultavit. Sanctus vero Joannes Evangelista erat lecturus Evangelium, eo quod ipse custos fuit Virginis gloriosæ. Sanctus Joannes Baptista et sanctus Lucas Domino ad altare ministrabant, et sanctus Joannes Evangelista, beatæ Virgini, quæ adstabat in dextra parte altaris, induta vestimentis solaris luminis, habens in capite coronam omnium lapidum pretiosorum generibus incomparabiliter adornatam.

Injusto
interdicto
subjectas
famulas suas
consolatur
Dominus.

Omnibus autem Sanctis qui aderant, Missam solemnem

1. Cf. *Legatus*, lib. III. capp. 16. 17.

De gaudio
Cordis sui
propinat
ipsis
Dominus.

inchoantibus, *Gaudeamus omnes*, beata Virgo ad altare processit, offerens Filio fibulam auream, tamquam crystallum purissimam, et summopere inæstimabiliter gemmis adornatam, quæ singulæ puritatem speculorum habebant, ita quod beata Virgo contemplabatur omnes virtutes suas in eis. Hæc fibula textit totum pectus Dominicum velut clypeus, et beata Virgo in illa velut in speculo se videbat. Tunc Missam prosequentes usque ad ultimum *Kyrie eleison*, Dominus alta voce imposuit: *Gloria in excelsis*, dicens: « De gaudio Cordis mei omnibus vobis propino gloriam. » Ad Offertorium autem, hæc quæ beatæ Virgini specialia impenderant obsequia, accedentes ad altare, obtulerunt annulos aureos quos Dominus suscipiens, digitis suis imposuit. Et cum Præfationem ipse summus Sacerdos et Pontifex decantasset, usque ad illud: *cum quibus et nostras voces*, dixit ad Sanctos: « Cantate omnes, cantate et psallite. » Qui omnes cantabant: *Sanctus, Sanctus, Sanctus*. Inter omnes et super omnes beata Virgo dulcissimum dabat sonum, quo præ omnium Sanctorum vocibus vox ejus specialiter agnoscebatur.

Maria
divini Cordis
animabus
dulcedinem
ministrat.

Cum autem instaret hora sanctissima qua elevanda erat hostia, Dominus qui simul sacerdos erat et hostia, visus est elevare hostiam in aurea pixide clausam, et sindone velatam: per quod figurabatur quod hoc sacramentum omni humano sive angelico intellectui est absconditum. Dicto *Pax Domini*, posita est ibi mensa, ad quam Dominus se ponebat, juxta quem Mater ejus sedebat. Congregatio autem tota ad mensam illam accedens, unaquæque sub brachio beatæ Virginis quasi geniculando accepit Dominicum corpus de manu Domini; et beata Virgo crateram auream cum fistula aurea ad latus Domini tenebat, per quam sugebant omnes liquorem illum dulcissimum qui de pectore Domini emanabat.

Missa finita, Dominus benedictionem dabat manu sua, in qua per singulos digitos annulos aureos habebat, significan-

tes sponsationem singularum Virginum sibi desponsatarum ; qui lapides rubeos habebant, per quod exprimebatur quod sanguis ejus specialiter ad Virginum pertinet ornamentum.

CAPUT XXVIII.

DE SANCTO BERNARDO ABBATE.

IN festo eximii Doctoris sancti Bernardi, dum Missa *In medio Ecclesiae* in ejus honore cantaretur, et hæc dilectrix Dei pia devotione intenderet his quæ cantabantur, cogitans quid esset illud *In medio Ecclesiae*, Dominus, cujus respectus est in electos ejus, animam ejus lumine suæ cognitionis illustrabat dicens : « Medium Ecclesiae est Ordo sancti Benedicti ¹, sustinens Ecclesiam, velut columna cui tota domus innititur ; quia ad universalem Ecclesiam et ad omnes ordines se quoad aliquid tenet. Ad Superiores, scilicet Papam et praelatos, tenet se, exhibendo eis reverentiam et obedientiam ; ad Religiosos, per instructionem et informationem bonæ conversationis ; nam omnes alii ordines hunc Ordinem in aliquo imitantur. Ad bonos et justos habet se per auxilium et consilium ; ad peccatores, per compassionem, correctionem et confessionis auditionem ; ad animas purgandorum, per orationis sanctæ subventionem. Denique ibi inveniunt peregrini hospitalitatem, pauperes sustentationem, infirmi recreationem, esurientes et sitientes refectionem, tristes consolationem, animæ fidelium liberationem. »

« In hoc medio, sancti Bernardi singulariter a Deo in benedictionibus dulcedinis præventi Dominus os aperuit, quia

1. Cf. Part. iv. c. 8. Item cf. Sanctæ Hildegardis *Scivias*, Lib. II. vis. v.

Medium
Ecclesiae
occupat Ordo
sancti
Benedicti.

Multa ex
his quæ
per Spiritum
Sanctum
cognovit
effudit
S. Bernar-
dus, et plura
reservavit.

Stola gloriæ
Christi
divinitate
ac humani-
tate
contexta est.

Spiritus Sanctus ipsum tam affluenter et superabundanter influendo replevit, ut velut cum ventus rapidissimo impetu januam aperit, ita Spiritus Sancti impulsu ea quæ sibi divinitus inspirabantur, charitate accensus effuderit, et Ecclesiam sua doctrina multum illuminaverit. *Et implevit eum Dominus spiritu sapientiæ et intellectus*, quia omnia quæ per Spiritum Sanctum cognovit, et in dulcissima fruitione et sapientia et experientia, et supra quod dici potest, mente illustratus, licet multa effuderit, multo tamen plura in intellectu reservavit. » Tunc illa dixit: « Eia præcordialis dilecte, et quæ est stola gloriæ quam Scriptura toties commemorat te induisse Sanctos? Nomen gloriæ tuæ mihi revelasti¹; modo, si placet, quæ sit hæc stola gloriæ mihi revela. » Mox sanctus Bernardus in stola ex candido, viridi, rubeo et aureo colore mirifice contexta, sibi apparuit, splendorque solaris his coloribus immixtus ineffabili pulchritudine et delectabilitate interlucebat. Et ait Dominus: « Hæc est stola gloriæ, candore innocentiae et virore summarum virtutum mearum contexta, ac roseo sanguinis mei colorata decore, insuper ferventissimo amore meo inaurata. Solaris autem splendor, qui tam eleganter rutilans interlucet, est divinitas cooperans et perficiens omnia opera meæ humanitatis. Hac stola omnes meos vestio Sanctos, quia innocentia mea et decore virtutum mearum, ac amorosa passione omnem eorum gloriam in summo perfeci. »

Amor etiam in specie virginis pulcherrimæ stabat a dextris sancti Bernardi, et quocumque ibat ipsum comitabatur, in signum specialis meriti quod habuit, ex eo quod tam amarus erat, et tam multos suis eloquiis et scriptis in Dei amore accendit. Totum quoque cælum ex verbis ejus velut margaritis fulgidis erat ornatum.

1. Cf. Cap. 16. hujusce partis.

CAPUT XXIX.

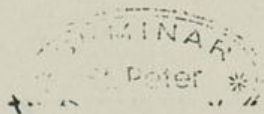
DE NATIVITATE GLORIOSÆ MARIE VIRGINIS.

INSTANTE gloriosæ Virginis festo, quo velut aurora rutilans, in hunc mundum nascendo progressa est, hæc Christi ancilla devota, ipsam Reginam gloriæ in oratione requisivit, quid sibi ab ea in suo festo legi vellet. Cui benigna Virgo statim apparuit dicens : « Lege mihi tot *Ave Maria* quot dies fui in utero matris meæ, scilicet ducenta septuaginta septem, et admone me gaudii quo nunc gaudeo, ex eo quod video et agnosco gaudium beatissimæ Trinitatis, quod habuit de me ex placencia qua sibi in me complacuit ab æterno; specialiter in mea Nativitate tantum exultavit, ut ex abundantia sui gaudii cælum et terra, et omnis creatura, licet causam nesciens, tamen exultaret. Sicut enim artifex qui mirificum opus facere decrevit, magno studio præmeditatur, et in delectatione cordis sui præimaginatur: sic veneranda Trinitas delectabatur, et gaudebat quia me talem imaginem facere volebat, in qua totius sapientiæ et bonitatis suæ artificium elegantissime appareret. Insuper sciebat opus suum in me nunquam depravari. In tanta denique jucunditate et exultatione Nativitatem et infantiam meam dignata est prævidere, ut omnis actus pueritiæ meæ coram eo delectabilis ludus videretur, juxta illud: *Ludens coram eo omni tempore.* » (Prov. VIII. 30.)

« Secundo, admone me gaudii quod habeo ex eo quod Deus me super omnem creaturam dilexit in tantum, ut amore mei multoties pepercerit mundo, etiam antequam nata essem. Ipse etiam ex amore nimio anticipavit aliquantulum natiuitatem meam, et prævenit me sua gratia in utero matris meæ.

In beata
Maria sibi
complacuit
ab æterno
BB. Trinitas
tamquam
in sui
fideli
imagine.

Triplex
gaudium
beatæ
Virginis in
sua
natiuitate.

Tertio, admone me gaudii quod habeo ex eo quod me super omnes Angelos et super omnem creaturam dignissime honoravit. Ex illa namque hora qua anima corpori est infusa, Spiritu Sancto me replevit, qui me ab originali peccato penitus emundavit, et singulari sanctificatione in sacrarium sibi elegit, ut velut rosa sine spina, et tamquam lucifer, orirer in mundum ¹. »

Innumeræ
B. Virginis
virtutes.

Beata itaque Maria habebat crines miræ pulchritudinis, quos dum illa ob nimiam tractaret lenitatem, gloriosa Virgo dixit: « Contrecta crines meos; quia quo plus eos contrectaveris, eo amplius decoraberis. Hi enim crines meas innumeras designant virtutes: quanto magis has imitando tractaveris, tanto magis in te pulchritudinem augent et decorem. » Tunc illa dixit: « O virtutum Regina, dic, obsecro, quæ erant prima virtus in qua te in infantia exercuisti? » At illa respondit: « Humilitas et obedientia atque amor. Ab infantia enim tantæ humilitatis fui quod nunquam me creaturæ prætulit, et tam subjecta et obediens eram parentibus meis quod eos in nullo unquam contristavi. Ex eo etiam quod Spiritus Sanctus in utero matris meæ me replevit, sic ad omne bonum inclinata eram, ut miro modo omne bonum diligerem; et quidquid erat virtutis, statim mira delectatione amplectendo imitarer. »

In sancta nocte dum cantaretur: *Stirps Jesse* ², vidit beatam Virginem in similitudinem arboris pulcherrimæ super omnem terræ altitudinem et latitudinem extensæ. Eratque arbor illa perspicua ut speculum perlucidum; folia habens aurea suavissimum reddentia sonum. In cujus summitate flos deliciosissimus erat, qui totum orbem contegebat, et odore mirifico respergebat. Dixitque gloriosa Virgo:

1. Cf. Cap. 41. hujus 1. partis.

2. ꝥ. *Stirps Jesse virgam produxit, virgaque florem; * Et super hunc florem requiescit Spiritus almus. ꝥ. Virgo Dei Genitrix virga est; flos, filius ejus. * Et super.*

« Deus meus suimetipsius laudator et laus est in me, et seipsum miro modo pascit in me. »

Deus
seipsum
laudat et
pascit
in Maria.

Ad Missam etiam, dum in Sequentia *Ave præclara*¹ cantaretur versus : *Hinc manna verum*, videbatur sibi quod beata Virgo in medio Congregationis sederet, habens puerulum elegantissimum, cujus brachia auro gemmisque ineffabiliter erant ornata. Per quod intellexit designari quod Dominus Jesus pernummum dolorem in brachiis habuit, cum post bajulationem Crucis et extensionem penderet in Cruce. Et cum cantaretur : *Ora, Virgo, nos illo pane cæli dignos effici*, mox virginea Mater puerum altissime elevabat, et liquor balsami de puero ubertim effluens Congregationem feliciter influebat. Ad versum vero illum : *Fac fontem dulcem*, videbatur sibi quod singulas personas sub pallio suo divino Cordi Filii sui applicaret dicens : « In hoc fonte omnem amaritudinem vestram dulcificate, et omnia tentamenta vestra devincite. » Cum autem pro Congregatione oraret, ut eam in sancto proposito confortaret et confirmaret, Dominus ait : « Si mihi voluerint adhærere, in æternum eas non derelinquam. »

In fonte
Cordis
divini
amaritudo
dulcescit
tentatio
superatur.

1. Sequentia Hermanni Contracti, cujus hic laudantur strophæ sequentes:

Hinc manna verum Israelitis veris Abrahæ filiis admirantibus quondam, Moysi quod typus figurabat, jam nunc abducto velo datur perspicere : Ora, Virgo, nos illo pane cæli dignos effici.

Fac fontem dulcem, quem in deserto petra præmonstravit, degustare cum sincera fide, renesque constringi, lotos in mari anguem æneum in cruce speculari.

CAPUT XXX.

DE ANGELIS, ET QUALITER HOMINES SOCIENTUR EISDEM.

ANTE festum sancti Michaelis, cum hæc Christi ancilla in familiari unione a Deo quæsisset quid Angelis obsequii offerre deberet, hoc responsum accepit : « Lege, inquit, eis novem *Pater noster*, secundum novem Ordines Angelorum. » Quod cum fecisset, in die sancto volebat suo offerre Angelo, ut ille cæteris Angelis præsentaret. Cui Dominus Jesus indignanter ait : « Committe mihi ut ego hoc faciam ; quia inæstimabili gaudio hoc facere me delectat ; eo quod omnis oblatio mihi commissa, cum per me in cælestibus præsentatur, ex meo interventu nobilitatur, et in melius commutatur ; sicut denarius in massam candentis auri immissus et in unum redactus, jam non quod fuit in se, sed quod factus est, ex auro apparebit. »

Omnis
oblatio
Christo
commit-
tenda est
ut ejus inter-
ventu
nobilitetur.

Post hæc vidit ascensum aureum novem gradibus constitutum, multitudine Angelorum hinc inde circumdatum, ita ut in primo Angeli, in secundo Archangeli, et sic deinceps cuique gradui Ordo angelicus præsideret. Intellexitque cœlitus per hunc ascensum hominum conversationem designari, ita videlicet ut quicumque in Ecclesia Deo fideliter, humiliter et devote ministraret, et etiam propter Deum infirmis, peregrinis seu pauperibus, et invicem in charitate cuilibet alteri subveniret, in primo gradu consisteret, Angelis coæquatus. Qui vero oratione et devotione familiariter Deo intendunt, et proximis suis doctrinam, consilium et auxilium impendunt, in secundo Archangelis inseruntur. Et qui se exercent in patientia, obedientia et voluntaria paupertate et humili-

tate, omnesque virtutes fortiter peragunt: tertium gradum cum Virtutibus conscendunt. Qui autem vitiis et concupiscentiis reluctantes, diabolum cum omnibus quæ suggerit, contemnunt: in quarto gradu cum Potestatibus triumphum gloriæ obtinebunt. Qui vero in Ecclesia cæteris prælati, officium sibi commissum bene ministrant, animarum lucro die nocteque invigilantes, et talenta sibi credita omni qua possunt diligentia duplicantes: hi cum Principatibus in quinto gradu gloriam regni pro labore suo possidebunt. Qui autem divinæ majestati reverenter cum omni subjectione se inclinant, et pro ejus gloria omnem hominem reverentur atque diligunt, seipsos etiam quia ad imaginem Dei facti sunt, Deo in quantum possunt conformant, subjicientes carnem spiritui dominantur animo suo, ipsum ad cœlestia transferendo: cum Dominationibus in sexto gradu exultabunt. Qui vero sedulæ meditationi et contemplationi inserviunt, cordis munditiam et mentis etiam tranquillitatem amplectendo, quietissimam se exhibent Deo habitationem; qui vere Paradisus Dei dici possunt, juxta illud: *Deliciæ meæ esse cum filiis hominum* (PROV. VIII. 31.) de quibus ipse dicit: *Inambulabo in eis et inhabitabo.* (II COR. VI. 16.) In septimo gradu Thronis sociantur. Qui autem scientia et cognitione cæteris eminent, qui singulari beatitudine Deum facie ad faciem mente illustrata conspiciunt, et ea quæ ex ipso fonte omnis sapientiæ hauriunt, per doctrinam et illuminationem aliorum in ipsum refundunt: in octavo ascensionis gradu cum Cherubim locabuntur. Et qui Deum toto corde et mente diligunt, et igni æterno qui Deus est, se totos immittunt, eique simillimi facti, non jam suo sed divino amore, Deum sicuti dilecti sunt, diligunt, omnia in Deo et propter Deum diligunt, inimicos ut amicos intuentur; quos ab amore Dei nil valet separare, imo nec impedire, quia quo magis inimici in eos insurgunt, eo validius in amore convalescunt, feliciter in seipsis ardentes et alios accendentes, ita

Qualiter
novem
gradus
Angelorum
in hac vita
ascenduntur.

ut si possent omnes homines in Dei amore facerent perfectos; aliorum vitia et peccata et propria deflentes, quia solius Dei gloriam et non suam omnino diligunt et requirunt: isti nono gradu cum Seraphim, inter quos et Deum nulli alii Spiritus sunt, Deo immediate appropinquant.

Inter
Missam
Angeli
coram sibi
commissis
animabus
videntur
stantes.

Inter Missam vero vidit multitudinem Angelorum adesse, et quemlibet Angelorum stantem coram sibi commissa virgine, in specie juvenis pulcherrimi. Quidam habebant sceptrum florigera, quidam aureos flores. Cum autem Conventus inclinaret, super flores os ponebat in signum æternæ pacis; sicque Angeli per totam Missam cum magna reverentia ministrabant.

Cum accederent ad convivium Regis cœlorum, quilibet Angelus duxit sibi commissam; Rex autem gloriæ stabat in loco sacerdotis, ineffabili circumdatus gloria, ornamentum habens in pectore in modum arboris pulcherrimæ quæ divisit se, et ex Corde illo mellifluo, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi, profluxit vena purissima, qua omnes ad Deum accedentes inebriabantur torrente voluptatis divinæ.

CAPUT XXXI.

DE FESTO OMNIUM SANCTORUM, ET QUALITER CHRISTUS OMNES
ANIMÆ DEFECTUS SUPPLET.

IN Vigilia Omnium Sanctorum, cum in quodam opere ex obedientia sibi injuncto laborans, missam neglexisset, tandem ante elevationem hostiæ sacrosanctæ veniens, corde mæsto obtulit Deo negligentiam suam. Cui Dominus: « Nonne ego videor tibi tantum pretium quod possit absol-

vere omnia debita tua ? » Ad quod illa : « Etiam, Domine, plene confido quod possis. » Et Dominus : « Nonne etiam tam inappreciable sum ego pretium, quod idoneum sit supplere et persolvere universa tua neglecta ? » At illa : « Ita, Domine ; scio enim quia tibi nihil est impossibile. » « Ergo, ait Dominus, plene in omnibus Deo Patri pro te respondebo. Tu quoque singulas Sanctorum deprecare turmas, quatenus et ipsi pro te sua offerant merita : Patriarchæ scilicet et Prophetæ, desiderium quod ad meam habuerunt Incarnationem ; Apostoli, fidelitatem qua mecum in omnibus tribulationibus meis permanserunt, et per mundum prædicando discurrentes, populum mihi fidelem collegerunt ; Martyres, patientiam qua sanguinem suum propter amorem meum effuderunt ; Confessores, sanctitatem eximiam qua aliis verbo et exemplo viam vitæ demonstrarunt ; Virgines sacræ, castitatem et incorruptionem qua proximæ mihi esse meruerunt. »

Dominus
est pretium
quod potest
nostra debita
universa
solvere.

Inter Matutinos vero, vidit Regem gloriæ in throno crystallinæ puritatis sedentem, qui rubeis corneliis decenter erat perornatus. Ad cuius dexteram Regina cœli in solio simili sapphiro albismargaritis exornato residebat. Unde per crystallinum Dei thronum intellexit significari inæstimabilem divinitatis puritatem ; per cornelios vero passionem suæ humanitatis roseam ; per sapphirum etiam, cœlicum Cor Matris Dei ; et per margaritas, virginalis ejus puritas significabantur.

Cum ergo cantaretur versus secundus : *Ora pro populo* ¹, exurgens Mater gloriosa de solio suo, flexis genibus, visa est Filio Regi pro Congregatione devote supplicare. Similiter quilibet Sanctorum chorus facere videbatur, dum fieret mentio eorum. Deinde intra octavam lectionem, iterato exurgens coram Filio stabat, cum innumerabili turba sanc-

1. Versus Responsorii *Felix namque es* in Festis B. M. V. usurpati, et apud Helftenses secundo loco positi in Festo Omnium Sanctorum.

E divino
Corde
funiculus
triplex per
Cor B. Vir-
ginis ad
omnes
Sanctos
progre-
ditur.

tarum Virginum; et ecce de Corde illo dulcifluo, in quo latet copia omnis beatitudinis, progredi videbatur funiculus triplex aurei coloris, qui pertransiens amorosissimum Cor Virginis Matris, protendebatur ad singula Virginum corda, sicque sigillatim omnium corda pertransiens, donec de corde postremæ Virginis reflexus penetraret Cor Dominicum, faciens ductu mirabili quasi choream. Seorsum vero Virginitibus circumducta videbatur reliqua multitudo utriusque sexus, qui hoc speciali dono virginitatis non erant sublimati. Seorsum etiam his chori sanctorum Angelorum circumducebantur, et de singulis Sanctorum cordibus, tam Virginum quam reliquæ multitudinis exivit sonus dulcissimus in modum organorum : per quod dabatur intelligi, quod nihil adeo parvum perfecerunt in terris, in laude et gratiarum actione, in oratione, factis, dictis, vel etiam cogitationibus quod non suavi soni clangore de cordibus eorum æternaliter in laudem resonet divinam, et ipsorum gaudii ac gloriæ incrementum. Unde reduxit ad memoriam de talibus fore scriptum¹ : *Ibi sonant jugiter organa Sanctorum*, et illud : *Laudate eum in cymbalis et choro* (PSAL. CL. 4.) etc. Per triplicem vero funiculum qui de Corde Dei procedebat, intellexit significari amorem semper venerandæ Trinitatis, scilicet Patris et Filii et Spiritus Sancti, qui per interventum dignissimæ Matris Mariæ, incorruptarum Virginum amatoria corda speciali suavitate pertranseundo sibi cunit, teste Scriptura quæ dicit : *Incorruptio proximum facit Deo* (SAP. VI. 20.)

Dulcissimo
sono e
cordibus
Sanctorum
cælum
resonat.

Inter Missam vero summam, dum legeretur Evangelium, illa solito sibi more perquirens, ait : « Quid me, amator dulcissime, modo vis facere ? » Cui Dominus : « Ad quid,

¹ Ant. *In civitate Domini ibi sonant jugiter organa Sanctorum, ibi cinnamomum et balsamum, odor suavissimus, carmina eorum; ibi Angeli et Archangeli hymnum Deo decantant, alleluia, alleluia.*

inquit, pridie præmonui te? » Tunc illa recordans se hesterno die præmonitam a Deo, ut Sanctorum cœtum oraret pro se offerre, et ad hoc obtinendum studens, intellexit Dominum sibi dicentem : « Ecce ego præcedens omnes Sanctos accedam pro te oblaturus Deo Patri : et primo, tempus illud sanctissimum, quo in utero virgineæ Matris meæ novem mensibus tamquam sponsus in thalamo requievi, offeram pro tempore illo, quo tu in utero matris manens, nec originalis peccati macula carens, necdum gratiæ meæ capax eras. Deinde offeram sanctissimam nativitatem meam pro tua nativitate, in qua nondum fonte baptismatis renata, mihi existitisti aliena. Hinc innocentissimam infantiam et pueritiam meam pro ignorantia infantia et pueritiæ tuæ ; ferventissimum quoque studium devotissimæ adolescentiæ meæ et juventutis offeram pro negligentia tuæ juventutis. Totam dehinc seriem sanctissimæ et perfectissimæ conversationis meæ cum fructu amorosæ passionis meæ offeram, pro universis commissis ac defectibus tuis, ut per meipsum atque in meipso omnia tua sint suppleta. »

Quænam
offert Deo
Patri
Christus
pro anima

Sicque his dictis, progrediens Dominus virtutum, subsequente se omni cœlorum militia, accessit oblaturus ad altare quoddam decentissimum, quod miraculosa nimis ac delectabili varietate artificiosissimæ sculpturæ apparebat exornatum. In quo intellexit reconditum inappreciablem illum ac inæstimabilem thesaurum totius videlicet summæ et incomprehensibilis divinitatis. Per sculpturam quoque altaris intellexit notari inexplicabilem diversitatem beneficiorum Dei, quæ excedit omnem humanum intellectum. Tribus etiam gradibus ad prædictum altare ascendebatur : quorum primus erat aureus ; per quod declarabatur quod nullus potest ad Deum venire, nisi ascendat per charitatem. Secundus vero gradus aerei videbatur coloris ; per quod innuebatur meditatio de divinis et cœlestibus ; quia volentem appropin-

Altare in
cœlis
miro modo
erectum
describitur.

quare Deo necesse est ut ab omnibus terrenis exoccupatus, frequentius conetur per meditationem ad cœlestia elevari. Tertius quoque gradus apparebat viridis; per quod notabatur virens intentio laudis divinæ: ut scilicet omnis nostra operatio tali fiat intentione, ut magis Dei laudem et gloriam desideremus quam nostrum profectum et salutem.

Dona quæ
Dominus
Congrega-
tioni confert.

Hinc circa tempus communionis, vidit in medio supra-scriptæ choreæ mensam rotundam, decenter valde compositam; de qua Deus, sub specie sacramentalis hostiæ, deificum corpus suum et sanguinem Congregationi præbuit consentienti sibi ad mensam eandem. Deinde, tamquam rex munificus, per ministeria Principum cœlestium, singulis de Congregatione euxenia regia transmisit. Quæ euxenia, illa quæ vidit, hoc fore affirmabat, de quo Dominus animam quamdam sibi devotam ante idem festum certificaverat¹, quia ob exhibitionem specialis amicitæ, cuilibet de Congregatione daturus esset mille animas, quas pro ipsarum orationibus a nexibus culparum expeditas transferret ad regnum cœlorum.

DE AUREOLA VIRGINUM.

QUALITER DEUS DEBEAT LAUDARI IN SANCTIS.

ITEM in festo Omnium Sanctorum, dum cogitaret quid Deo laudis in honore suorum Sanctorum exhiberet, dixit ad eam Dominus: « Lauda me pro eo quod sum omnium Sanctorum corona. » At illa statim beatissimam et semper venerandam Trinitatem pro modulo suo laudabat et benedicebat, eo quod esse dignatur Sanctorum corona et mirabilis dignitas eorum; insuper, pro singulari prærogativa aureolæ omnium Virginum beatarum. Statim autem vidit in capite Virginis gloriosæ et omnium Sanctorum coronam inæstimabilis

1. Cf. *Legatus*. Lib. III. c. 9.

decoris, ita quod de ejus gloria nullis verbis exprimere posset. Vidit etiam qualiter Deus esset aureola beatæ Virginis et omnium Virginum, in similitudine serti, quod erat plenum rotundis nodulis, tribus et tribus sibi junctis; quorum unus rubei, alius candidi, tertius aurei erat coloris. In rubeo nodulo designari intellexit Christi passionem, et omnium Virginum passiones, etiam quælibet adversa; quia qui virginitatem illibatam conservare voluerit, absque labore et tribulatione nequaquam sufficit. In aureo figurabatur amor Christi et Virginum; quia veræ Virgines ipsum naturaliter diligunt cui integritatem suam devoverunt. In candida margarita Christi innocentia et virginitas immaculata exprimebatur. Quod tres et tres insimul erant positi, significabat quod Virgines ex prædictis tribus specialem præ aliis Sanctis familiaritatem, delectationem et gustum præsuavem in Domino habent. Licet enim omnis Sanctorum decor et gloria ex sanguine Christi et innocentia, cæterisque ejus virtutibus constet perfectus, ac inter quamlibet animam et Dominum dulcissima familiaritas et delectatio sit; speciali tamen prærogativa Virgines, velut in sponso proprio, deliciosiori familiaritate et delectatione et gustu persuavi Deo perfruuntur. In rotunditate nodulorum intellexit designari inæstimabile et inexplicabile quoddam bonum in eo latitare, quod etiam nec Sancti in cælo ad plenum valent agnoscere, nec discutere; ut vere dici possit: bonum illud nemo scit, nisi qui accipit.

In sancta vero nocte cum iterum excellentissimam Trinitatem, laudibus quibus poterat extolleret, vidit in excessu mentis fontem vivum, splendidiorem sole; qui in semetipso et ex semetipso existens, suavissimum et optimum ex se aerem faciebat. Consistorium ejus firmissimi et pretiosissimi operis erat, habens hauritorium suum in seipso, absque humano opere seipsum hauriens, et omnibus liberaliter communicans. Per solidissimum fontis consistorium Patris omnipotentiam

Triplex
ordo in
aureolis
Virginum
demonstratur.

Christi
gloria in
Virginum
aureolis
maxime
splendet.

De fonte
vivo et
septem
columnis.

Fons,
hauritorium
aqua, aer
sunt
BB. Trini-
tatis
imagines.

Septem
ordines
Sanctorum
per quos
alter in
alterum
inluit.

intellexit designari; per hauritorium, Filii Dei increatam sapientiam, quæ se pro suo beneplacito omnibus libenter effundit, et cuique prout vult, distribuit et communicat; per dulcedinem aquæ, Sancti Spiritus ineffabilem suavitatem et bonitatem. Per aerem saluberrimum significabatur quod Deus est vita omnium; quia sicut absque aere homo non potest vivere, ita sine Deo nulla vivit creatura. In circuitu fontis, in ipso consistorio ejus, erant septem columnæ, habentes capitella ex sapphiro; per quas septem rivuli omnes Sanctos influebant, ita ut unus in Angelos, alter in Prophetas, tertius in Apostolos, quartus in Martyres, quintus in Confessores, sextus in Virgines, septimus in omnes cæteros Sanctos derivaret. Qui in omnibus bonis satiati suavissimum odorem in invicem spirabant, quem quilibet ab alio pia aviditate in se trahebat: per quod innuebatur quod Sancti gaudium suum et omnia quæ in Deo possident bona, in invicem profusa benignitate communicant.

CAPUT XXXII.

DE SANCTA CATHARINA ET EJUS DECORE.

IN festo eximiæ Virginis Catharinæ, apparuit ei ipsa Virgo in veste quæ aureis rotis tota erat repleta, habens in summitate duas manus aureas quæ ipsam vestem insimul continebant. Per quas significabatur illa felicissima Dei cum anima unio indivisa. Tunc Christi ancilla eam reverenter salutavit cum Antiphona *Ave Virgo speciosa* ¹. Post hæc dixit

1. Ant. *Ave Virgo speciosa, clarior sideribus, cujus vultum et decorem concupivit Dominus, funde preces Creatori pro tuis supplicibus.*

ad eam : « Obsecro, dic mihi quid per hoc notatur quod tibi canimus : *cujus vultum ac decorem concupivit Dominus ?* Quæ est illa facies tua quam Dominus in te concupivit ? » Quæ respondit : « Vultus meus est imago venerandæ Trinitatis, quam in me Dominus concupivit, quia nunquam eam magnis depravavi peccatis. Decor autem meus est illud eximium decus, quo Christus fideles suos sanguinis sui colore inæstimabili pulchritudine decoravit. Et scias quoties homo communicat, toties decor ille renovatur et augeatur ; ut verbigratia , qui semel tantum communicat , decorem illum in anima sua duplicavit. Qui vero centies aut millies communicaverit , toties decorem illum in anima sua superauxit. »

Vultus in Sanctis est imago SS. Trinitatis, quem concupiscit Dominus.

Cum virgo sanctam Catharinam pro quadam sibi devota exorasset, illa respondit : « Dic (sibi) ut legat mihi : *Laudate Dominum omnes gentes* , et Antiphonam : *Vox de cælis insonuit : Veni, dilecta mea, veni, intra thalamum Sponsi tui, quod postulas impetrasti, pro quibus oras salvi erunt ;* admonens me gaudii quod habui cum Christus Rex et Sponsus meus his verbis me vocavit : cum enim vox illa ad me delata fuit, tantus amor succendit cor meum, et tam ineffabili gaudio resolvebar, quod omnis horror mortis in nihilum est redactus. »

CAPUT XXXIII.

DE MINIMO SANCTO ET DE BONITATE DEI.

SABBATO quodam , dum cantaretur Sequentia : *Mane prima Sabbati*¹, in illo versu : *Ut fons summæ pietatis,*

1. Sequentia in honorem Dominicæ Resurrectionis, in cujus ultima strophæ sic ad B. Mariam Magdalenam sermo dirigitur : *Ut fons summæ*

Raptor et
maleficus
in morte
pœnitens
pietate Dei
ad requiem
pervenit.

cogitabat quot et qualia dona inenarrabilia de ipso fonte omnium bonorum emanassent, et sine fine emanant. Et ait Dominus ad eam: « Veni et vide minimum qui est in cœlo, et tunc poteris cognoscere fontem pietatis. » Illa vero cogitare cœpit ubi illum posset invenire, aut quomodo eum valeret agnoscere. Et ecce occurrit ei vir quidam viridi amictus vestimento, crispas habens crines et glaucos, mediocris staturæ, pulcher facie nimis et decorus valde. Cui illa: « Quis es tu? » Respondit: « Ego eram in terris raptor et maleficus, et nunquam bonum opus feci. » Et illa: « Et huc quomodo in gaudium intrasti? » Et ille: « Omnia mala quæ feci, non ex nequitia, sed quasi ex consuetudine et melius nesciens perpetravi, quia ad hoc a parentibus nutritus eram; ideoque in fine per pœnitentiam Dei misericordiam sum consecutus, et centum annis fui in locis pœnarum, et multa pertuli tormenta, et nunc sola et gratuita Dei pietate huc in requiem sum deductus. » Tunc ille omnia bona quæ Deus tam misericorditer in ipso peregit, isti quæ hæc vidit, tradidit, et hoc illi erat lætitia magna quod hoc facere potuit. Sicque fontem pietatis cognovit in minimo; quia si Deus talia operatus est in eo qui nil boni peregit, quid in virtuosis Sanctis suis perficiet?

CAPUT XXXIV.

DE SANCTO BARTHOLOMÆO.

VIDIT aliquando sanctum Bartholomæum Apostolum in gloria mirabili, habentem ante se auream crucem. Et cum secum miraretur quid illa Crux designaret, dixit ad eam

pietatis, qui te lavit a peccatis, servos suos atque tuos mundet data venia.

Dominus : « Hæc est illa crux de qua in Evangelio dixi : *Qui vult venire post me* (MATT. XVI. 24.) etc. Cujus superior pars est spes et confidentia, qua omnes qui seipsos et sua deserunt propter me, ad me tendunt. Dextra pars est amor proximi; sinistra vero, patientia in adversis. Inferior pars est cautela ab omnibus quæ animam a Deo elongant. Quia igitur iste dilectus mihi discipulus, me perfecte sequendo et imitando, hanc crucem tulit, modo insigni gloria ipsius supereminet dignitati. »

Diversæ
Crucis partes
explicantur.

QUALITER DEUS IN SANCTIS LAUDATUR.

VISA autem tanta Apostoli gloria, desiderabat Deum, qui suos glorificat dilectores, in suis Sanctis collaudare. Quam Dominus dignanter, utpote suam devotam discipulam, instruxit dicens : « Lauda meam bonitatem in Sanctis, quos tanta beatitudine donavi, ut non solum in seipsis omnibus abundant bonis, verum etiam cujuslibet gaudium ex alio in tantum augmentatur, ut quilibet de bonis alterius plus gaudet quam unquam mater aliqua in exaltatione unici sui, aut pater in triumpho et gloria sui potuit exultare filii. Sicque singulorum merita quilibet tamquam propria in jucundissima possidet charitate. »

DE SANCTIS.

IN festo igitur cujuslibet Sancti potes me laudare pro æterna electione qua Sanctos elegi; quam etiam in ipsis ita fortificavi, ut quamvis electi ad æternam beatitudinem in magnis quandoque sint peccatis, semper ac si non peccaverint, in eis respiciam illam ad quam perventuri sunt claritatem.

Qualiter
Sancti
de donis Dei
possunt
laudari.

Secundo, pro amicabili vocatione mea, qua eos vocavi ad regnum decoris. Quis enim unquam ad meam divinam majestatem accessum habere præsumeret, nisi ipsum vocarem et traherem? Tertio, pro fidelissima regni mei cum ipsis divisione; quia omnes reges et reginas mecum constitui, et tam feliciter et gloriose regnare feci, ut non dimidium regni mei, sed totum accepisse videantur. »

« Possunt etiam Sancti admoneri gaudii quo gaudent ex eo quod modo perfecte cognoscunt, et in jucundissima delectatione vident qualiter eos ab æterno dilexi, et ad talem felicitatem gratis elegi. Nullus enim amici sui cor respicere valet, qualiter circa ipsum afficiatur, sicut electi mei, qui Cordis mei intima rimantes, ineffabili gaudio sentiunt erga se affectum meum et amorem. Secundo, suavissimi gustus quem habent, quia quod me laudant et benedicunt, et quod meam erga se vident charitatem, eis dulcissime sapit. Tertio, quod habent suæ voluntatis copiam, quia omnia quæ volunt, liberalissime possunt. »

Possunt etiam Sancti admoneri: primo, gloriosissimæ, splendidissimæ et deliciosissimæ præparationis, quam eis Deus ab æterno præparavit; videlicet ut sint ubi ipse est, cohæredes Unigeniti sui, imo in seipso in intimo paterni cordis sui eis donavit mansionem. Secundo, dulcissimæ in-fluitionis qua illos Deus tota divina deliciositate sua influit, et ipsi tota gratitudine sua dulcissima fruitione refluent in ipsum. Tertio, dignissimi honoris quem eis exhibuit, quia eos fecit suos commensales, cibans et satians eos sine fastidio splendore prædulcis faciei suæ, et inebrians torrente voluptatis divinæ, replendo in bonis omnia eorum desideria. Quarto, fidelissimæ remunerationis qua nihil tam parvum pro ejus amore fecerunt, dimiserunt aut pertulerunt, quod oblivioni dederit; sed omnia diligentissime conservans, ipsos super omne meritum dignissimo remuneravit honore. Quinto,

æternæ beatitudinis, qua certi sunt quod eorum gloria et felicitas nunquam deficiet, sed cum meritorum et gaudiorum cumulo semper accipiet incrementum.

CAPUT XXXV.

DE FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

I^N festo Dedicationis Ecclesiae, cum ad Missam cantaretur Versus, *Deus cui adstant Angelorum chori* ¹, vidit in spiritu cœlestem Hierusalem, et thronum Dei in ea; qui erat tantæ magnitudinis, ut a summo cœlo usque ad infernum extenderetur: inferius habens clavum magnum qui omnes qui erant in inferno deprimebat; per quem justitiam Dei intellexit designari, quæ impios tam justissime a Deo separavit. Eratque civitas illa constructa ex lapidibus pretiosis et vivis, scilicet Sanctis; ita ut quilibet Sanctus in muro, sicut imago in lucidissimo speculo cum omnibus meritis suis distincte appareret. Omnes vero Angeli ante thronum secundum ordines et dignitates suas stabant ordinati. Anima vero cum Dilectum adire cuperet, Angeli eam mira blanditate suscipientes intra se, usque ad Archangelos deduxerunt: dein Archangeli usque ad Virtutes; sicque omnes Angelorum ordines pertransiens, usque ad thronum Dilecti sui pervenit, ceciditque ad pedes ejus dicens: « Saluto pedes tuos sanctissimos, quibus amore inæstimabili et desiderio exultans ut gigas, cucurristi viam nostræ redemptionis et salutis. » Deinde gratias egit pro singulis bonis quæ ad pedes ejus fuerat consecuta.

Anima
per angelos
deducitur
ad thronum
Dilecti sui.

1. Versus ad Graduale.

Post hæc autem dixit ad Dominum : « Quid modo petam, quia toties hodie ad petendum invitamur, quod etiam impetrasse nos lætemur? » Cui Dominus : « Ora primum tibi donari remissionem omnium peccatorum; hoc enim homini saluberrimum est, indeque veram lætitiã obtinebit. Quicumque enim pœnitens confitetur sua peccata, aut integram voluntatem confitendi habens, ad pedes meos postulat sibi indulgeri peccata sua; hic si tantam in corde suo sentithumilitatem, quod se omni homini substernere sit paratus, testimonium illi erit, quod vere peccatorum remissionem impetravit. »

Dehinc anima surgens, vidit Dominum expansis manibus in throno sedentem et dicentem : « Sicut in cruce expansis manibus usque ad mortem perseveravi, sic adhuc expansis manibus assisto Patri meo pro homine, in signum quod vere paratus sum omnem ad me venientem suscipere in amplexum. Si quis ergo consequi hoc desiderat, si paratus est pro amore meo adversa omnia tolerare, signum ei erit quod in amplexum meum pervenit. Quisquis etiam ad osculum meum inhiat, si in veritate probaverit quod voluntatem meam in omnibus diligit, et ei summe placuerit, indicium sibi erit quod ad osculum meum pervenit. Quisquis autem precessuas ad aures meas devenire et eas exaudiri voluerit, ad omnem obedientiam sit paratus; quia impossibile est viri obedientis preces non admitti. »

Dominus
in cœlo
manibus
expansis
ad omnes
susci-
piendos
perstat.

Obedientia
cæterarum
virtutum
munera Deo
offert.

Item cum Responsorium *Benedic* cantaretur, omnes Virtutes, quæ illic nominabantur, vidit in specie virginum Deo adstare, inter quas una cæteris excellentior, aureum scyphum portabat, cui singulæ virgines aromata imponebant: quæ flexis coram Deo genibus illi propinabat. Hoc dum illa miraretur, scire cupiens quid hoc sibi vellet, dixit ad eam Dominus : « Hæc est obedientia, quæ ideo sola mihi propinat, quia in se continet bona cæterarum virtutum; et verus obediens has virtutes in se oportet habere. Verus etenim

obediens oportet ut sanam habeat animam, hoc est ut nullo criminali peccato infirmetur. Humilitatem etiam habere debet, qua se praelatis in omnibus subjiciet. Sanctitas et castitas in eo est; quia cordis et corporis munditiam retinere oportet. Virtutes et victoria illi necessariae sunt, ut scilicet fortis sit ad bene operandum, et victoriosus ad vitiis resistendum. Cæteras quoque virtutes obedientem habere convenit; scilicet, fidem sine qua nemo Deo placebit; et spem, qua semper ad Deum tendat; et charitatem tam ad Deum quam ad proximum; benignitatem, qua se omnibus mitem et sociabilem exhibeat; temperantiam, qua omnia superflua amputet; patientiam, qua cuncta adversa devincat et omnia sibi utilia faciat et fructuosa; et spiritualem disciplinam, qua regulam suam districte observet. »

Dum inter hæc pro quadam persona orasset, quæ ex officio suo gravabatur, vidit eam inter has virgines Deo assistentem, et Dominum dicentem: « Et quare mihi invita decantat, quia ego in æternum dulciter sibi recantare volo? Cantus enim unius diei ex obedientia me plus delectat, quam omnis cantus ex propria deliberatione. »

 INCIPIT TRACTATUS

DE BEATA VIRGINE.

 CAPUT XXXVI.

DE BEATA VIRGINE ET DE SEPTEM PEDISSEQUIS EJUS.

B. Virgini
septem
virtutes in
tèrris
famulaba-
tur.

CUM in Missa *Salve sancta Parens* beatam Virginem salutaret, petens ut indulgentiam peccatorum sibi a Domino obtineret, visum est sibi quasi beata Virgo staret coram Domino, et ipsa cecidit ad pedes ejus, tangens fimbriam vestimentorum ejus in terram defluentium; et tersit ex eis faciem ejus, surgensque vidit plures virgines ipsam circumstantes, et cupienti scire quænam essent, beata Virgo dixit: « Omnes istæ virgines mihi in terris erant ministrantes. Prima est Sanctitas, quæ mihi ministravit in utero meæ matris per repletionem Spiritus Sancti. Secunda est Prudentia, quæ servivit mihi in pueritia, quod nunquam aliquid gessi puerile contra Dei voluntatem. Tertia est Castitas, quæ ministravit mihi in angelica salutatione, cujus amore victa tot Angelo dedi responsa. Quarta est Humilitas, quæ me Dei matrem effecit, cujus me ancillam recognovi. Quinta est Charitas, quæ Filium Dei de sinu Patris in uterum meum reclinavit, et sicut corda prægnantium matrum solent deficere gravamine doloris, ita cor meum sæpe defecit ex magnitudine amoris; et sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita ego desiderabam videre Filium quem gestabam. Sexta est

Studiositas, quæ mihi ad omnia ministrabat opera, quæ Filio meo nato erant necessaria; ita quod omnem in ipso Patris complevi voluntatem. Septima est Patientia, quæ mihi a prima hora nativitatis Filii mei usque in diem passionis ejus ministravit. Timor Domini fuit camerarius meus, qui nunquam permisit labefieri pedes meos. »

Tunc illa dixit: « O Domina, obtine mihi has virtutes ». Quæ respondit: « Accede ad Filium meum et ipsum postula. » Dominus autem sedebat in reclinatorio aureo, fulcito duabus columnis quasi sapphiro et auro ornatis; anima vero cecidit ad pedes ejus, orans pro his virtutibus sibi et omnibus tentatis. Cui annuit Dominus quasi assignans eidem virgines adstantes. Et respiciens vidit quod unaquæque habebat in manu quasi lanceolam acutam: acuitas significabat constantiam per quam vitiis est resistendum; lanceolæ autem erant circumpositæ cymbalis aureis, quæ cum moverentur, dulcissimum reddebant in Dei auribus sonum. Cymbalæ significabant cogitationes illas quibus homo resistit, faciens de vitiis victoriam quæ dulcissimum Deo reddit sonum. Et vidit quasi circumstantes multitudines Angelorum et Sanctorum, dixitque Dominus: « Omnes isti, millia millium ibi adstantium, defensores erunt omnium pro me certantium, contra omnes insidias inimici. »

Quas
virtutes a
Domino
annuenti
anima
postulat.

CAPUT XXXVII.

QUALITER HOMO VERAM SANCTITATEM OBTINEAT.

SABBATO quodam. dum *Salve sancta Parens* cantaretur, salutans beatam Virginem orabat ipsam veram sibi obtinere sanctitatem. Cui gloriosa Virgo respondit: « Si veram cupis sanctitatem, tene te ad Filium meum, qui est ipsa sanctitas omnia sanctificans. » Ipsa autem cogitante quomodo hoc faceret, benignissima Virgo respondit: « Tene te ad ejus sanctissimam infantiam, desiderans ut omnia pueritiæ tuæ commissa et neglecta, per ejus innocentissimam pueritiam suppleantur. Tene etiam te ad ejus ferventissimam adolescentiam, qua floruit in flagrantissimo amore, ita quod in eo solo ignis divini amoris sufficientem habuit materiam; ut omnis tepor et accidia tuæ juventutis per eam reparetur. Tene te etiam ad divinas ejus virtutes, quatenus in eis tuæ virtutes nobilitentur et extollantur. Secundo, tene te ad Filium meum, omnes cogitationes, verba et facta tua in ipsum dirigendo, ut omnia imperfecta cogitationum, verborum et operum tuorum per eum deleantur, qui nunquam in his deliquit. Tertio, tene te ad ipsum, sicut sponsa ad sponsum suum, quæ ex bonis ejus cibatur et vestitur, et quæ amore sponsi amicos ejus et familiam diligit et honorat. Sic etiam anima tua verbo Dei velut cibo optimo alatur, et ex deliciis ejus, hoc est, exemplo virtutum ejus quas imitari debet, quasi vestibus atque ornamentis, decentissime componatur. Ad familiam etiam suam, id est, ad Sanctos tene te, ipsos diligendo, et pro eis Deum laudando, et ipsos ad Dilectum, ut eum tecum simul collaudent, sæpius diri-

Qui cupit
sanctitatem
ad Christum
se teneat.

Item ad
familiam
Christi, seu
Sanctos.

gendo ; et sic vere sancta eris, secundum quod scriptum est :
Cum sancto sanctus eris (PSAL. XVII. 26.) sicut regina ex sui
 regis consortio regina erit. »

Cum autem in *Sequentia Ave Maria* cantaretur, *Salvatoris Christi templum exstitisti*, admonuit beatam Virginem quod ipsa fuit gloriosissimum, luminosissimum et deliciosissimum Dei templum. Tunc beata Virgo, apprehendens manum ejus, deduxit eam ad domum pulcherrimam, quadratis lapidibus altissime constructam, nullam habentem fenestram, et tamen intus lucidissimam, habentem januam parvam ex jaspide rubeo et denso factam, et auream in ea catenulam. Hæc domus gloriosam Virginem Mariam figurabat; quadrati vero lapides notabant quod in quatuor elementis ex quibus homo constat optime temperata fuit; in altitudine et in luminositate intellexit quod fuit altissima contemplatione, luminosissima cognitione. Per ostium, ejus misericordia exprimebatur, quæ omnibus ad se venientibus patet; per rubeum jaspidem, ejus mira patientia; per catenam quoque auream, dilectio. Dixitque ad eam: « Si talis domus Dei effici desideras, in his virtutibus te exercere studeas. »

Gloriosa autem Virgo habebat in dextra sua quatuor annulos gemmis optime insignitos, posuitque dextram suam supra pectus animæ dicens: « En gemmis his omnia temptationum genera superabis: omnis tentatio autem a quatuor vitiis oritur; scilicet superbia, ira, luxuria, et accidia. Si ergo inflaris superbia, oppone tibi humilitatem meam devotissimam; si vero ira molestaris, recole mansuetudinis meæ, quia supra omnes mitis eram; quod si luxuria infestaris, recurre ad castitatem meam sanctissimam; et si accidia tentaris, ad ferventissimum amorem meum confugas: sicque omnem inimici virtutem propulsabis. »

Domui
 pulcherri-
 mæ
 B. Maria
 assimilatur.

CAPUT XXXVIII.

DE CORONIS BEATÆ VIRGINIS ¹.

Coronis
B. Virginem
circumdantibus
inscripta
ejus
privilegia.

IN Missa *Salve sancta Parens*, vidit beatam Virginem habentem coronam in capite, cujus flores inclinati erant ad terram; pallium vero ejus rubëum plenum coronis aureis, quæ omnes inclinatæ erant ad terram: et intra singulas coronas erat scriptum nomen coronæ. Corona capitis significabat unionem Dei, quam ipsa maxime habet præ aliis creaturis. Alia corona quæ tegebat humeros ejus, habebat scriptum: Mater Dei et Hominis. Corona tertia pectus ejus tegebat; habebat nomen: Regina Angelorum. Quarta: Gaudium omnium Sanctorum. Quinta: Solamen omnium miserorum. Sexta: Refugium omnium peccatorum. Inclinatio coronarum ad terram exprimebat quod ipsa in omnibus donis et gratiis sibi a Deo collatis, ad filios hominum est inclinata.

Tunc illa oravit specialiter pro quibusdam sibi commissis; cui beata Virgo: « Si ebrius terreno vino largior est sobrio, quanto magis ego, quæ de summa divini Cordis dulcedine bibo affluenter omnibus horis merum dulcissimum excellentissimæ divinitatis! »

1. Hoc caput in Lipsiensi codice et in editione anni 1563 deest.

CAPUT XXXIX.

DE RADIIS DE CORDE BEATÆ MARIE VIRGINIS PRODEUNTIBUS.

SABBATO quodam dum cantaretur in choro Responsorium *Ave Virgo singularis*, visa est beata Virgo stare coram altari, et sanctus Gabriel stabat contra eam. Tunc illa quæ vidit hoc, cecidit ad pedes Virginis, orans ut obtineret sibi indulgentiam peccati quod per detractionem commiserat, quod tamen non malitiose fecit, sed quasi mentem cujusdam personæ mitigando. Beata autem Virgo Maria, manum ejus tenens dixit: « Votum fac Filio meo ne amplius talia committas. » Et illa: « Hoc tu, mater pia, mihi apud Filium tuum obtineas. »

Et dum cantaretur Versus: *Auro vestiris intus*, aperuit se Cor Virginis beatæ, et exierunt duo radii qui ambos choros repleverunt. Et datum est ei salutare Cor Virginis gloriosæ in his septem articulis, in quibus nobis utilissimum fuit præ omnibus cordibus, post Christum. Primo in desiderio quod præ omnibus Patriarchis et Prophetis maxime habuit ad Christi nativitatem; secundo, in amore, quia per amorem ardentissimum et humillimum Mater Dei est effecta; tertio, in pietate et dulcedine, qua tam affectuose parvulum Jesum enutrivit; quarto, in studiosa conservatione verborum Christi; quinto, in exemplo patientiæ Christi passionis; sexto, in sedula oratione et desiderio pro Ecclesia; septimo, quod quotidie perficit in cælo apud Patrem et Filium et Spiritum Sanctum, nostra desideria promovendo.

Dum vero illa inclinaret se ad *Gloria Patri*, gloriosa Virgo stans coram ea, simili modo se super genua inclinabat.

Propter
septem
prærogati-
vas
salutatur
Cor Mariæ.

Super quo dum miraretur, intellexit divinitus quod, sicut præ omnibus creaturis esset electa et sublimata, ita præ omnibus majorem haberet gratitudinem in omnibus donis Dei.

Cum autem cantaretur *Salve Regina nobilis*, visa est denuo beata Virgo Maria tenerrimum puerum gestare in ulnis, involutum fascia, et virgineo uberi adhærentem, et stans coram illa quæ cantabat Versum: *Omnia pascentem*, etc. In sequenti vero Responsorio dum cantaretur: *Agnosce cui præbueris ulnas*, extendit manus suas altissime levans puerum super caput suum, quasi agnoscendo quod Deum et hominem omnibus exhiberet.

CAPUT XL.

ANGELI ANIMAM AD BEATAM MARIAM DEDUCUNT ¹.

ITEM in Sabbato quodam cum beatæ Virginis præsentiam affectaret, visum est sibi inter Responsorium *Regali*, quasi omnes Angelorum ordines ad beatam Virginem Mariam accederent, desiderium amantis animæ intimantes, et ut venire dignaretur suppliciter exorantes; ita videlicet ut ad neuma verbi *osten...* Angeli ad eam accederent dicentes: « Eia, Domina, veni; deinde ad singulas neumatis ejusdem partes, Archangeli, Virtutes, Potestates, Principatus, Dominationes, Throni, Cherubim; ad hæc vero verba: ... *de te, Maria* »

1. Hoc capitulum, quod e codice Lipsiensi descripsimus, in codd. S. Gall. Vindob. ac ipso Guelferb. totum desideratur.

2. Novem partes neumatis, ad hæc verba, *ostende te Maria*, præsertim ad syllabam *ten*, sunt in manuscripto notis musicis seu ligaturis (quas hic necessario omisimus), expressæ, et ita distinguuntur ut singulæ singulis cælestium Spirituum choris respondeant.

Seraphim eam potenter assumentes, cum omnibus Angelis eam in medio chori venerabiliter deduxerunt. Hoc idem sæpius sibi datum est videre.

CAPUT XLI.

DE GAUDIIS BEATÆ VIRGINIS MARIE.

GLORIOSA Virgo Maria, dum vice quadam sibi appareret, rogabat ipsam quatenus sese instrueret quid ea die sibi honoris exhiberet. Cui beata Virgo Maria respondit : « Admone me gaudii quod habui, cum Filius Dei, tamquam sponsus procedens de corde Patris, in uterum meum venit, exultans ut gigas ad currendam viam. Secundo, gaudii quod habui, cum de virginali utero meo progrediens, factus est mihi filius dulcedinis atque gaudii : alii filii matribus suis dolorem inferunt et tristitiam ; Filius autem Dei, quia ipse dulcedo est, mihi matri suæ gaudium attulit, et factus est præsuavis. Tertio, gaudii quod habui in Magorum oblatione, ubi factus est mihi filius honoris, quia a sæculis nunquam aliqua mater in nativitate filii talibus est donis honorata. Quarto, gaudii quod habui, cum filium meum in templo obtuli : ibi factus est mihi filius munditiæ et sanctitatis ; quia sicut aliæ matres ex hoc purificantur, ita ego cum purificari non indigerem, purificatio illa mihi auxit sanctitatem. Quinto, in passione existit mihi filius tristitiæ, et doloris, et redemptionis. Sexto, in resurrectione factus est mihi filius lætitiæ et exultationis. Septimo, in ascensione factus est filius divinæ majestatis et regiæ dignitatis. »

Septem
præcipua
gaudia e
Filio suo
percepit
Virgo Mater.

CAPUT XLII.

QUOD BEATA VIRGO MARIA NON POTEST DULCIUS SALUTARI
QUAM PER *Ave Maria*.

Dignitas
quam
BB. Trinitas
Angelicæ
confert
salutationi.

SABBATO quodam, cum *Salve sancta Parens* cantaretur, dixit beatæ Virgini Mariæ: « Si te, o cæli Regina, dulcissima salutatione quam unquam humanum cor excogitavit, salutare possem, libentissime facerem. » Statim gloriosa Virgo eidem apparuit, habens in pectore scriptam aureis litteris Angelicam salutationem, et ait: « Supra hanc salutationem nunquam homo pervenit, nec aliquis me dulcius salutare poterit, quam is qui salutatur in reverentia, qua Deus Pater me per hoc verbum *Ave* salutavit, confirmans me omnipotentia sua, ut essem immunis ab omni væ culpæ (a). Filius quoque Dei divina sua sapientia sic me perlustravit, ut sim præclarum sidus, quo cælum et terra illustratur, quod per hoc nomen *Maria*, quod sonat maris stella, notatur. Spiritus etiam Sanctus tota sua divina dulcedine me penetrando, sua gratia tam gratiosam me effecit, ut omnis qui per me gratiam quærit, ipsam inveniat, quod innuitur per hoc verbum, *gratia plena*. In hoc quoque verbo: *Dominus tecum*, admo-
neor ineffabilis unionis et operationis quam tota Trinitas perfecit in me, cum meæ carnis substantiam divinæ naturæ in una persona copulavit, ita ut Deus fieret homo, et homo Deus; quid illa hora gaudii et dulcedinis senserim nullus hominum ad plenum potuit experiri. Per *Benedicta tu in*

(a) ab omni væ culpæ et pœnæ. *Cod. Lips.* Cf. supra cap. 28.

mulieribus, omnis creatura mirando agnoscit et contestatur me benedictam, et exaltatam super omnem creaturam, tam coelestem quam terrestrem. Per *Benedictus fructus ventris tui*, benedicitur et extollitur excellentissimus et perutilis fructus ventris mei, qui omnem creaturam vivificavit, sanctificavit, et in æternum benedixit.

CAPUT XLIII.

DE QUINQUE *Ave Maria* ANTE COMMUNIONEM LEGENDIS.

DIE quodam post Matutinos, in oratione dubitare cœpit si in sero Dominæ nostræ Completorium dixerit an non. Unde contristata Deo negligentiam suam confitebatur, et illico Completorium persolvit. Post hoc legit quinque *Ave Maria* quæ dicere solebat antequam sumeret corpus Christi, quod ad doctrinam aliorum conscribimus.

Primo, Dominam nostram admonebat illius susceptionis qua in virginali puritate filium concepit, Angelo nuntiante, et abyssali humilitate sibi eum a regalibus sedibus intraxit; et orabat obtineri sibi mundam conscientiam et veram humilitatem. Secundo, illius susceptionis mellifluæ, qua ipsum suscepit, cum primo eum in humanitate aspexit, et verum Deum agnovit; orans obtineri sibi veram cognitionem. Tertio, quod omni hora parata fuit gratiam suscipere, nec unquam eam in se impedivit; orans obtineri sibi cor semper divinæ gratiæ paratum. Quarto, quanta devotione et gratitudine dilecti Filii sui corpus in terris sumebat, quia præ omnibus plenius agnovit quanta salus hominum ex hoc proveniret; petens ut dignam gratitudinem sibi obtineret. Quinto, illius amantissimæ susceptionis, qua eam Filius ad se

Qualiter
ad Filium
se habuerit
Virgo Mater
admonetur.

vocavit; orans ut obtineret sibi accedere cum speciali lætitia; quia si homo agnosceret quanta salus ei ex Christi corpore proveniret, præ lætitia in se deficeret.

Tunc vidit beatam Virginem coram se stantem, et eam amplexibus stringentem; at illa cœpit negligentiam suam conqueri, interrogans si Completorium in sero dixerit, an non; cui Virgo: « Cum nescis si legeris, sic est coram Filio meo, ac si non feceris. »

CAPUT XLIV.

DE FIDELITATE GLORIOSÆ MARIÆ VIRGINIS.

ALIA vice cum se Deo culpabilem redderet, pro eo quod ejus Matrem nunquam prout debuit dilexisset, nec debitam ei reverentiam et obsequium exhibuisset, ait Dominus: « Pro hac tua negligentia, lauda Matrem meam in fidelitate qua mihi præ omnibus in vita sua fidelissima exstitit, in omnibus actibus suis semper voluntatem meam suæ præferens voluntati. Secundo, extolle fidelitatem illius, qua mihi in omnibus necessitatibus meis fidelissime adstitit, ita ut omnia quæ ego passus sum corpore ipsa sustineret mente. Tertio, magnifica fidelitatem illam, qua adhuc in cœlo mihi fidelissima est, in acquirendo mihi peccatores, ut convertantur, et animas ut a pœnis liberentur; quia ipsius meritis innumeri peccatores sunt conversi, et animæ justo judicio meo æternis pœnis deputatæ, per ejus misericordiam sunt revocatæ, necnon a purgatorii igne liberatæ. »

In tribus
lauda-
tur
B. Mariæ
fidelitas.

CAPUT XLV.

QUALITER BEATA VIRGO CUM OMNI CREATURA SALUTETUR.

IN quadam Missa, *Salve sancta Parens*, cum beatam Virginem salutare cuperet, dixit ei Dominus: « Saluta Matrem meam cum omni creatura. » At illa cogitante qualiter hoc facere posset, vidit seraphicos Spiritus ab austro venire, singulos accensas candelas bajulantes. Tunc illa divinitus inspirata, intellexit quod hi Spiritus in ejus ministerium simul et adjutorium advenirent, ut cum eis beatissimam Virginem salutaret. Accensaque amore seraphico salutabat dulcissimam Virginem in amore, quo Deum præ omni creatura dilexit: qui amor in passione Unigeniti sui in ea in tantum prævaluit, ut omnem humanum affectum penitus devinceret et exstingeret; quia omni creatura in Filii Dei morte dolente, ipsa sola cum divinitate immobilis et gaudens Filium suum pro mundi salute voluit immolari. Deinde Cherubim cum speculis advenerunt; per quod agnovit qualiter cum his beatam Virginem salutare deberet, in evidentissima et lucidissima cognitione, qua præ omni creatura in terris fruebatur, et qua nunc inaccessible lumen divinitatis omnibus limpidius intuetur. Throni post hæc eburneum thronum deferebant; per quod intellexit tranquillissimam et placidissimam requiem, qua eam Deus inhabitavit, quæ nec in omni humano exercitio, sive in Ægyptum cum Filio fugiens, sive rediens, unquam ad momentum potuit perturbari.

Dominationes coronam miræ pulchritudinis portabant, in qua erant humana capita miri candoris et venustatis:

Seraphim
cum
lampadibus
Cherubim
cum speculis
Throni cum
sedibus
adveniunt.

Coronis
Dominatio-
nes, sceptris
Principatus,
gladiis
Potestates
distinguun-
tur

Virtutes
deferunt
scyphos.

Archangeli
velum
proferunt.

Patriarchæ
et Prophetæ
cum scriniis

Apostoli
cum libris

Martyres
cum scutis
adsunt.

per quod innuebatur quod per Virginem maxime redemptio humano generi advenit. Principatus sceptris florifera præferbant : in quo intellexit quod cum his in gloriosa Virgine extollere deberet, quod Dei imaginem indepravatam in se, atque decentissime præ omni creatura repræsentat. Potestates gladios habebant : per quod significabatur quod Deus permaximam potestatem in cælo et in terra super omnem creaturam illi contulit, specialiter supra dæmones, qui eam in tantum tremunt, quod nec nomen ejus ferre valent. Virtutes scyphos aureos deferebant, de quibus Dominus seipsum in jucunditate bibebat : per quod intellexit quod homo se Deo virtutibus habilitat, ut se illi infundere et per gratiam suam in eo operari valeat. Cum etiam his Spiritibus gloriosam Virginem salutare debebat, quia præ omnibus gratia et virtutibus erat plena.

Archangeli velum pulcherrimum protulere, quo Dominum et Matrem ejus insimul operuerunt : per quod figurabatur familiaritas inter Deum et animam, qua etiam sanctissima Virgo specialissime in terris fuit dotata. Angeli vero Regi suo assistentes ministrabant : per quod intellexit cum ipsis debere Matrem Dei benedicere, et collaudare pro omni servitio, quo Dei Filio in terris, ut fidelissima et devotissima ancilla ministravit.

Post hæc Patriarchæ et Prophetæ aurea scrinia et clausa deferebant : per quod exprimebatur clausa et obscura eorum prophetia, quæ per Virginem et Christum est adimpleta, et per Spiritum Sanctum est nobis reserata. Apostoli libros splendidos et ornatos habebant : per quod fidelis doctrina eorum, quæ per omnes fines terræ sonuit, designabatur; quos etiam serenissima Virgo doctrina exemplorum et virtutum suarum longe præcellit. Martyres vero scuta aurea in dextra sua, et rosas in sinistra deferebant: designantes victoriam passionis, et constantiam patientiæ, quæ pro

Christi nomine et amore sanguinem fuderunt; quos beata Virgo constantia et patientia sua excellebat. Confessores etiam thuribula et phialas odore mirifico refertas obtulerunt: per quod devotionis et orationis studium notabatur; inter quos etiam devotissima Virgo prima et excellentissima est inventa. Virgines quoque lilia aurea ad honorem virginæ Matris proferebant; quia per eam insigne decus virginitatis in terra pullulavit. Post hæc omnes Sancti, ipsumque cælum et terra, et omnis creatura simul advocata, animæ illi felici se inclinabant, in ministerium et adiutorium se illi exhibentes, ut cum ipsis dulcissimam et omni laude dignissimam virginæ Dei Matrem dignissime salutarent.

Confessores
cum
thuribus et
Virgines
cum liliis
B. Mariam
salutant.

CAPUT XLVI.

ITEM DE SALUTATIONE VIRGINIS.

INCIDIT aliquando menti ejus ut judicaret se Domine nostræ, omnibus diebus vitæ suæ, minus devote quam debuerat, deservisse. Pro quo dolens orabat Dominum, ut de cætero gloriosæ Matri suæ, ferventi studio et devotione sedula, eam faceret deservire; ita tamen ut nullum ex eo impedimentum in sui amoris unione sentiret. Statim autem vidit Dominum Jesum cum Matre regia in solio excelso consedere, et Matri dicentem: « Surge, proxima mea; da huic locum. » (a) Quod anima audiens, pavefacta cogitare cœpit ne forte hoc phantasma esset. Ad quam Deus: « Vere, vere dico tibi, non deciperis, nec unquam in talibus es decepta. » Tunc beata Virgo animam in

In locum
B. Mariæ
anima
admittitur.

(a) Surge, præpara huic locum secundum desiderium ejus, eam mihi arctius applicando. *Cod. Guelferb.*

E divino
Corde quod
B. Mariæ
impendere
cupit haurit
anima.

ulnas suas levans dilectoris sui eam amplexibus sociavit. Quam Dominus mira blanditate suscipiens, os ejus Cordi suo divino applicuit, dicens : « Hinc inde hauries quidquid Matri meæ impendere cupis. » Sensitque illa quasi guttas sibi instillare hos versiculos nunquam antea sibi auditas : « Salve, Virgo excellentissima, in stillicidio dulcissimo, quod de corde beatissimæ Trinitatis ab æterno fluxit in te prædestinatione felicissima. Salve Virgo sanctissima, in stillicidio dulcissimo quod de corde beatissimæ Trinitatis fluxit in te, de tua felicissima conversatione. Salve, Virgo nobilissima, in stillicidio dulcissimo quod de beatissima Trinitate fluxit in te de Filii tui dulcissimi doctrina et prædicatione. Salve, Virgo amantissima, in stillicidio dulcissimo, quod de sacra Trinitate fluxit in te in tui Unici passione et amarissima morte. Salve, Virgo dignissima, in stillicidio dulcissimo, quod de Beatissima Trinitate fluxit in te, in omni gloria et jucunditate qua nunc gaudes, et in æternum gaudebis super omnes creaturas, in cælo et in terra, præelecta ante mundi constitutionem. » Amen.

Cor Jesu
animæ
in obsequio
B. Mariæ
traditur.

[Alia vice cum similem negligentiam alterius personæ gloriosæ Virgini Mariæ conquerendo exposuisset, illa dabat sibi Cor Christi in similitudine lampadis ardentis, dicens ad eam : « Ecce hoc dignissimum, et prænobile dilecti Filii mei Cor tibi do, ut ipsum cum omni fidelitate et dilectione quam mihi in summo exhibuit et sine fine exhibebit, pro his quæ in obsequio meo neglexerit mihi offerat, et satis gratanter supplebit ¹. »]

1. Cf. *Legatus*, Lib. III. c. 25. — Quæ hic uncis includuntur in San. Gall. codice desunt.

CAPUT XLVII.

DE TRIBUS *Ave Maria* DICENDIS, PER QUÆ POSSIS GLORIOSAM
VIRGINEM MARIAM HABERE PRÆSENTEM IN FINE VITÆ TUÆ ¹.

DUM gloriosam Virginem Mariam oraret, ut in hora mortis suæ sibi adesse dignaretur, respondit: « Hoc utique faciam: sed et tu quotidie tria *Ave Maria* mihi legas. Ad primum, ora ut sicut Deus Pater secundum omnipotentiam suæ magnificentiam animam meam, sicut in throno, dignissimo sublimavit honore, ut sim post ipsum potentissima in cælo et in terra, adsim tibi in hora mortis, te confortando, et expellendo a te omnem contrariam potestatem. Ad secundum, ora ut, sicut Filius Dei secundum suæ inscrutabilis sapientiæ prævalentiam, scientia et intellectu me artificiose decoravit, et totam replevit, ut supra omnes Sanctos majori cognitione fruar beatissima Trinitate, et tanta me claritate perlustravit, ut velut sol radians in virtute totum cælum illuminem, in hora mortis animam tuam lumine fidei et cognitionis perfundam, ne fides tua ignorantia aut aliquo errore tentetur. Ad tertium, ora ut, sicut Spiritus Sanctus suavitatem sui amoris plene mihi infudit, et tam suavissimam et mitissimam effecit, ut post Deum dulcissima et benignissima sim, ita adsim tibi in hora mortis, infundendo animæ tuæ suavitatem divini amoris qui in tantum prævaleat in te, ut omnis pœna et mortis amaritudo, ex amore tibi sit persuavis. »

Quo pacto
B. Maria in
nostro exitu
potentiam,
sapientiam,
et benignita-
tem
explicabit.

1. Cf. *Legatus* Lib. III. c. 19.

EXPLICIT PARS PRIMA.

Et tunc... (faint text)

... (faint text)

INVENTAR

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)

... (faint text)